

Załącznik
do Uchwały Nr VIII/42/15
Rady Miejskiej w Krośniewicach
z dnia 27 kwietnia 2015 r.

*Strategia Rozwoju
Gminy Krośniewice
na lata 2014 - 2022*

Spis treści

1. Wstęp.....	4
2. Obszar i czas realizacji Strategii	5
3. Aktualna sytuacja społeczno – gospodarcza na obszarze objętym Strategią	6
3.1. Podstawowe dane dotyczące obszaru.....	6
3.1.1. Położenie	6
3.1.2. Powierzchnia.....	9
3.1.3. Ludność	9
3.1.4. Środowisko przyrodnicze	9
3.1.5. Rys historyczny	12
3.1.6. Rys kulturowy.....	14
3.2. Zagospodarowanie przestrzenne	21
3.2.1. Infrastruktura techniczna	21
3.2.2. Własność nieruchomości.....	27
3.2.3. Stan obiektów dziedzictwa kulturowego	27
3.2.4. Uwarunkowania ochrony środowiska	31
3.3. Sfera społeczna	32
3.3.1. Sytuacja demograficzna i społeczna na danym obszarze.....	32
3.3.2. Warunki i jakość życia mieszkańców	40
3.3.3. Oświata i edukacja	41
3.3.4. Opieka zdrowotna	45
3.3.5. Określenie grup społecznych wymagających wsparcia	45
3.3.6. Rynek pracy	49
3.4. Sfera ekonomiczna.....	53
3.4.1. Gospodarka	53
3.4.2. Turystyka	58
3.5. Analiza SWOT.....	61
3.6. Identyfikacja najważniejszych problemów występujących na danym obszarze	66
4. Prognoza rozwoju gminy do roku 2030	68

5. Cele ogólne i szczegółowe rozwoju danego obszaru	71
6. Zadania zmierzające do poprawy sytuacji na danym obszarze	75
6.1. Zmiany w strukturze gospodarczej obszaru.....	75
6.2. Zmiany w sposobie użytkowania terenu	75
6.3. Rozwój systemu komunikacji i infrastruktury.....	76
6.4. Poprawa stanu środowiska.....	76
6.5. Poprawa stanu środowiska kulturowego.....	77
6.6. Poprawa warunków i jakości życia mieszkańców	77
7. Realizacja zadań.....	78
7.1. Planowane zadania inwestycyjne w okresie 2014 – 2022.....	78
7.2. Zadania planowane do realizacji po roku 2022.....	95
7.3. Powiązania realizowanych zadań z innymi działaniami realizowanymi na terenie powiatu/województwa	96
8. Oczekiwane wskaźniki efektów realizacji Strategii.....	109
9. Plan finansowy.....	111
10. System wdrażania Strategii.....	115
11. Sposoby monitorowania, oceny i komunikacji społecznej Strategii.....	116
11.1. System monitorowania.....	116
11.2. Sposób oceny	117
11.3. Sposób inicjowania współpracy pomiędzy sektorem publicznym, prywatnym i organizacjami pozarządowymi	119
11.4. Działania informacyjne i promocja Strategii.....	122

1. Wstęp

Działalność władz samorządowych oparta jest w szczególności na realizacji zadań własnych określonych przez Ustawę z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, podstawowym zaś celem działań powinno być jak najlepsze zaspokojenie indywidualnych i zbiorowych potrzeb społeczności lokalnej oraz zapewnienie jej jak najwyższego standardu życia. Realizacja tych zamierzeń powinna również sprzyjać długookresowemu rozwojowi lokalnemu.

Najlepsze efekty przynoszą dobrze zaplanowane, komplementarne wobec siebie nawzajem, a także wobec już zrealizowanych, działania o charakterze długookresowym. Przynoszą one maksymalizację efektów, przy optymalnym wykorzystaniu zasobów. Postępujący rozwój społeczno-gospodarczy, uwarunkowania endo- i egzogeniczne oraz integracja Polski z Unią Europejską niemalże wymuszają na władzach samorządowych właśnie takiego przemyślanego długofalowego podejścia. Jest ono podstawą do prowadzenia stabilnej polityki wzrostu gospodarczego. Podstawowym narzędziem umożliwiającym zarządzanie jednostką terytorialną w długim horyzoncie czasu jest strategia rozwoju.

Strategia rozwoju gminy i miasta jest dokumentem poprzedzającym podejmowanie działań, stanowi koncepcję ich realizacji, przy jednoczesnym uwzględnieniu szans i zagrożeń wynikających ze zmiennego otoczenia i działań innych podmiotów, ukierunkowanym przez wartości i opcje uznane przez społeczność lokalną, bazującym na wewnętrznym potencjale sił i uwzględniającym wewnętrzne słabości.

Strategia stanowi koncepcję rozwoju, wytycza cele rozwoju oraz kierunki działania. Jest ona instrumentem stymulowania procesów społeczno-gospodarczych zachodzących na terenie gminy i miasta, a w szczególności:

- ∴ dyktuje główne kierunki rozwoju gminy i miasta,
- ∴ stanowi plan będący podstawą do podejmowania decyzji rozwojowych,
- ∴ zwiększa spójność decyzji podejmowanych przez władze samorządowe,
- ∴ pozwala na lepsze zagospodarowanie zasobów gminy i miasta,
- ∴ stanowi podstawę do ubiegania się o środki finansowe z krajowych i zagranicznych funduszy pomocowych,
- ∴ informuje mieszkańców i inwestorów o spodziewanych kierunkach rozwoju gminy i miasta.

Strategia spełnia zatem funkcję:

- ∴ materiału informacyjnego, określającego aktualny potencjał społeczny, ekonomiczny i gospodarczy gminy i miasta,
- ∴ programu działania dla władz lokalnych,
- ∴ formalnej podstawy umożliwiającej ubieganie się o środki wsparcia z budżetu państwa oraz o środki z funduszy pomocowych Unii Europejskiej,

∴ materiału promocyjnego.

Prace nad strategią Gminy Krośniewice toczyły się z uwzględnieniem następujących zasad:

- zasada koncentracji na realnych siłach Gminy i Miasta Krośniewice – największą siłę stanowią zasoby lokalne, historyczne, przyrodnicze, kapitał ludzki oraz wszelkie cenne cechy świadczące o odmienności obszaru. Strategia ma za zadanie wykorzystać je w sposób optymalny, stąd konieczność zebrania pomysłów wszystkich grup społecznych, począwszy od władz samorządowych, mieszkańców oraz organizacji działających na terenie gminy. To właśnie te grupy posiadają największą wiedzę na temat atutów obszaru, a także moc, by je wykorzystać.
- zasada koncentracji na zagadnieniach najistotniejszych dla przyszłości – przyjęto, że każdy potencjalny cel strategiczny powinien być rozpatrywany w kontekście jego doniosłości dla przyszłości Gminy i Miasta. Dokonano zatem selekcji i wyodrębniono cele o najwyższym priorytecie;
- zasada koncentracji tematycznej – Strategia Rozwoju Gminy Krośniewice na lata 2014 - 2022 będzie koncentrowała się na niewielu, ale najważniejszych zagadnieniach z punktu widzenia rozwoju społeczno-gospodarczego. Ta swojego rodzaju wybiórczość zapobiega stworzeniu dokumentu, który będzie obejmować wszystkie cele, a faktyczna realizacja następuje tylko w niewielu przypadkach.

Realizacja zadań określonych w Strategii przypada na okres programowania Unii Europejskiej i zawiera się w latach 2014 – 2022. Rezultaty i oddziaływania niektórych zadań, szczególnie tych rozpoczętych w latach 2019 – 2020 obejmą także następny okres programowania.

2. Obszar i czas realizacji Strategii

Strategia rozwoju została stworzona dla Gminy Krośniewice, położonych w obrębie powiatu kutnowskiego, na obszarze województwa łódzkiego.

Czas realizacji dokumentu obejmuje lata 2014 - 2022.

Rok 2014 jest początkiem nowego okresu programowania. Jest to czas, w którym ubiegający się o dofinansowanie ze środków Unii Europejskiej będą mogli skorzystać z funduszy w ramach nowej perspektywy finansowej.

3. Aktualna sytuacja społeczno-gospodarcza na obszarze objętym Strategią

Aktualna sytuacja społeczno-gospodarcza została przedstawiona za pomocą informacji dotyczących położenia analizowanego obszaru, charakterystyki ludności go zamieszkującej, sytuacji gospodarczej oraz wielopłaszczyznowej analizy stref towarzyszących codziennemu życiu mieszkańców, które mają tym samym niebagatelny wpływ na rozwój Gminy i Miasta Krośniewice.

3.1. Podstawowe dane dotyczące obszaru

3.1.1. Położenie

Gmina i Miasto Krośniewice położone są w zachodniej części powiatu kutnowskiego, na północy województwa łódzkiego.

Mapa województwa łódzkiego z wyznaczonymi powiatami

Gmina Krośniewice graniczy z gminami: Kutno, Nowe Ostrowy oraz Dąbrowice; gminą Daszyna położoną w powiecie łęczyckim oraz gminą Chodów w powiecie kolskim w województwie wielkopolskim.

Mapa powiatu kutnowskiego z zaznaczoną Gminą Krośniewice

Gmina Krośniewice z wyznaczonym obszarem Miasta Krośniewice

Siedzibą Gminy miejsko-wiejskiej Krośniewice jest miasto Krośniewice oddalone od stolicy powiatu kutnowskiego – Kutna – o 15 km.

Odległość Krośniewic od wybranych miast wynosi:

- Włocławek ok. 47 km
- Warszawa ok. 150 km
- Łódź ok. 63 km
- Konin ok. 70 km
- Poznań ok. 173 km
- Bydgoszcz ok. 152 km

Do 16 grudnia 2009 roku miasto stanowiło miejsce skrzyżowania dwóch głównych dróg krajowych:

- droga krajowa nr 91 o relacji Gdańsk – Łódź – Katowice
- droga krajowa nr 92 o relacji Poznań – Warszawa

Obecnie drogi te tworzą obwodnicę miasta i biegną po jego północnej i zachodniej stronie. W ciągu obwodnicy znajdują się cztery węzły komunikacyjne, z czego dwa umożliwiają zjazd do miasta. Na jednym z węzłów ma początek droga wojewódzka nr 581 do Gostynina, a dalej w kierunku Płocka. W mieście ma również początek droga powiatowa w kierunku miejscowości Dąbrowice. Z pozostałymi sąsiednimi miejscowościami gmina połączona jest przez drogi gminne. W odległości około 40 km od miasta (w miejscowości Emilia, położonej przy drodze krajowej nr 1) znajduje się wjazd na autostradę A2 docelowo łączącą zachodnią i wschodnią granicę kraju.

Położenie Krośniewic na mapie drogowej

Przed 2009 rokiem, kiedy to w mieście krzyżowały się drogi krajowe, ruchy drogowe był bardzo duży. Głównie w weekendy i święta, kiedy ludzie korzystali z kilku dni wolnego i wybierali się poza miasto, drogi były zakorkowane, aby przejechać przez rzeczone skrzyżowanie należało przeczekać kilka zmian świateł. Obecnie ruch komunikacyjny w tym miejscu jest typowy dla drogi gminnej.

„Duże znaczenie dla powiązań międzyregionalnych ma prowadząca w kierunku wschód - zachód magistrala kolejowa relacji Poznań – Kutno – Warszawa. Dwa przystanki kolejowe (Krzewie i Nowe Kutnowskie) znajdujące się w granicach gminy umożliwiają podróż m. in. do Kutna, gdzie znajduje się

dworzec kolejowy oraz dworzec komunikacji autobusowej międzymiastowej. W północno-wschodniej części gminy przebiega linia kolejowa relacji Włocławek – Kutno – Łódź. Przez teren gminy przebiega również kolejka wąskotorowa, która stanowi fragment Kujawskich Kolei Dojazdowych, prowadzących przez trzy województwa i dwadzieścia gmin, posiadających łącznie prawie 160 kilometrów torów.¹ Od roku 2000 została ona poddana procedurze likwidacji i obecnie są tylko pozostałości urządzeń. Krośniewice posiadają także sieć połączeń komunikacyjnych realizowanych przez PKS oraz prywatnych przewoźników. Transport odbywa się głównie w kierunku Kutna, Włocławka, Płocka, Łodzi i Konina oraz na liniach dalekobieżnych.

3.1.2. Powierzchnia

Powierzchnia Gminy i Miasta Krośniewice zajmuje 9 471 ha, przy czym miasto zajmuje 418 ha i stanowi to ok. 4,4% powierzchni Gminy.

Dnia 1 stycznia 2011 roku obszar Miasta Krośniewice uległ rozszerzeniu o około 122 ha. Obwodnica stała się naturalną granicą Miasta - w ten sposób zachowano jednorodny układ osadniczy i przestrzenny oraz zyskano powierzchnię, która stanowi tereny inwestycyjne dla potencjalnych inwestorów.

Gęstość zaludnienia gminy to 94 os/km², natomiast miasta 1101 os/km².

W obrębie gminy wyróżnia się następujące sołectwa: Bielice, Kajew, Kopy, Jankowice, Luboradz, Morawce, Nowe, Ostaków, Pawlikowice, Pomarzany, Suchodoły, Szubsk Towarzystwo, Szubsk Duży, Szubina, Witów, Wola Nowa, Wychny, Wymysłów, Teresin, Zalesie, Zieleniew oraz Franki.

3.1.3. Ludność

W 2012 roku Krośniewice zamieszkiwało 8 864 osób, w strukturze płci przeważały kobiety. Liczba ludności długotrwale ulega zmniejszeniu. Przyrost naturalny jest ujemny, saldo migracji wewnętrznych również, zmniejsza się liczba osób w wieku przedprodukcyjnym, a zwiększa w wieku poprodukcyjnym. Odnotowuje się znaczne ilości osób bezrobotnych.

3.1.4. Środowisko przyrodnicze²

„Według podziału Polski J. Kondrackiego na rejony fizyczno-geograficzne Gmina Krośniewice położona jest w obrębie mezoregionu Równiny Kutnowskiej (318.71) oraz mezoregionu Wysoczyzny Kłódzkiej (318.15). (...) Zgodnie z danymi Państwowego Instytutu Geologicznego na terenie gminy Krośniewice zlokalizowane jest złożo „Krośniewice”. Jest to złożo węgla brunatnego o zasobach

¹ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Krośniewice, Biuro Rozwoju Przestrzennego w Łodzi, Łódź, czerwiec 2012

² Program Ochrony Środowiska dla Gminy Krośniewice na lata 2011 – 2014 z perspektywą na lata 2015 – 2018, czerwiec 2011

prognostycznych, obecnie nieeksploatowane. Ze względu na dużą głębokość zalegania pokładów węgla, w złożu brak pokładów bilansowych, są to jedynie zasoby potencjalne. Ponadto na terenie gminy występują surowce mineralne. Dominują tu surowce skalne, tj. kruszywo naturalne (piaski i żwiry) oraz surowce ilaste ceramiki budowlanej. W rejonie Teresina i Szubiny występują pozabilansowe zasoby torfów. Nie wydobywa się surowców mineralnych na terenie gminy. (...) Większość terenu gminy zajmują gleby bielicowe, brunatne i czarne ziemie głównie w klasie III, rzadziej IV lub V. W południowej części gminy występują również gleby V i VI klasy. W dolinach rzek przeważają kompleksy glebowe użytków zielonych. (...)

Pod względem klimatycznym wg R. Gumińskiego obszar gminy położony jest w obrębie VII dzielnicy rolniczo-klimatycznej (Dzielnicy Środkowej) wyróżniającej się najniższymi opadami w Polsce, o wartościach poniżej 550 mm. Niski poziom opadów atmosferycznych i mała retencyjność wodna środowiska stwarzają poważne zagrożenie środowiska naturalnego i efektów rolniczego gospodarowania. Średnia roczna temperatura powietrza wynosi +7,5°C. Najzimniejszym miesiącem jest luty - średnia temperatura wynosi -3°C, najcieplejszym lipiec - temperatura powietrza wynosi ponad + 15 °C. (...)

W roku 2009 na obszarze województwa łódzkiego monitorowano 161 ujęć wód podziemnych. Jeden z punktów pomiarowych w 2009 roku zlokalizowany był w mieście Krośniewice (punkt nr 13). Wyniki badań monitoringowych, przeprowadzonych w 2009 r., poddano ocenie zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dn. 23 lipca 2008 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu wód podziemnych (Dz. U. z 2008 r., Nr 143 poz. 896). (...) Od I do III klasy czystości stan chemiczny wód określa się jako dobry. Powyżej tj. IV i V klasy czystości mówi się o słabym stanie chemicznym wód. Wody podziemne badane w punkcie pomiarowym nr 13, w Krośniewicach charakteryzowały się dobrą jakością (II klasa). (...) Obszar Gminy znajduje się w dziale wodnym I rzędu, rzeki Wisły, zlewni rzeki Bzury. Sieć hydrograficzną omawianego rejonu stanowi rzeka Miłonka oraz jej dopływy i rowy melioracyjne. Całkowita długość rzeki Miłonki przepływającej przez teren gminy wynosi 14 865 m. W południowej części gminy jest kilkanaście stawów oraz zbiorników wodnych powstałych po wyrobiskach kruszyw. Na ograniczone zasoby wód powierzchniowych wpływa znacząco charakterystyczna dla tych terenów mała ilość opadów atmosferycznych. (...)

Obszary i obiekty cenne przyrodniczo ustanowione na mocy Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. 2004 Nr 92 poz. 880.)

Okolice Krośniewic to obszar równinny bez najmniejszych deniwelacji. Na obszarze Gminy Krośniewice nie ustanowiono obszarów chronionych w postaci parków czy stref chronionego krajobrazu. Jedyną formą ochrony przyrody jest jeden pomnik przyrody – lipa drobnolistna rosnąca w parku w Głaznowie.

Najbliższe wysokie walory przyrodnicze prawnie chronione znajdują się przy północnej granicy gminy na terenie gminy Nowe Ostrowy i są to: cztery rezerваты leśne: „Ostrowy”, „Ostrowy – Bażantarnia”, „Perna” oraz „Dąbrowa Świetlista” – która to stanowi jednocześnie Specjalny Obszar Ochrony (SOO) o kodzie PLH 100002.

W dalszej odległości na południe od granic gminy rozpościera się obszar specjalnej ochrony ptaków (OSO) Pradolina Warszawsko – Berlińska (kod obszaru: PLB100001) oraz Specjalny Obszar Ochrony (SOO) Pradolina Bzury – Neru (kod obszaru: PLH 100006). Natomiast w znacznej odległości na północ usytuowany jest Gostynińsko - Włocławski Park Krajobrazowy i Obszar Chronionego Krajobrazu Dolina Skrwy. (...)

Gmina Krośniewice znajduje się w IV Krainie Mazowiecko-Podlaskiej, Dzielnicy Równiny Warszawsko-Kutnowskiej (IV.3) i Mezoregionu Równiny Kutnowsko-Błońskiej (wg podziału T. Trampler). Kraina IV położona jest poza zasięgiem buka, świerka i jodły. Dzielnica Równiny Warszawsko-Kutnowskiej charakteryzuje się najniższą lesistością. Kraina Mazowiecko-Podlaska jest najuboższa ze wszystkich krain pod względem gatunków drzew tworzących drzewostany. Rolę gatunków głównych, panujących i współpanujących w drzewostanach odgrywają: sosna, dąb i olsza czarna. Pod względem geobotanicznym, wg W. Szafera, teren leży w Krainie Mazowieckiej (poza zasięgiem: buka, jaworu i jarzęba brekinii). Szata roślinna na omawianym terenie jest dość uboga i wykazuje duży stopień przekształceń antropogenicznych. Przeważającą większość terenu zajmują pola uprawne, a w dolinach rzek, łąki i pastwiska.” Niewielki udział mają lasy - zajmują jedynie ok. 2,2% powierzchni gminy. W 2012 roku lasy i grunty leśne zajmowały ogółem 207,7 ha powierzchni.³

„Oprócz tych zbiorowisk na terenie gminy występują następujące zespoły zieleni urządzonej:

- ∴ Parki podworskie (w Skłótach, Głogowej, Cyganach, Bielicach, Jankowicach i Głaznowie);
- ∴ Park Miejski w Krośniewicach;
- ∴ Cmentarze: w Krośniewicach, Miłonicach i Nowem;
- ∴ Ogrody działkowe w Krośniewicach oraz sady przydomowe.

Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego (Bank Danych Lokalnych) powierzchnia parków spacerowo-wypoczynkowych na terenie gminy wynosiła w 2012 roku 36,8 ha, powierzchnia zieleńców - 0,9 ha, powierzchnia zieleni ulicznej – 2,6 ha, a cmentarzy – 5,3 ha.⁴ Przyroda gminy Krośniewice jest silnie przekształcona antropogenicznie. Najsilniejszym wyrazem tych przekształceń jest skrajnie niska lesistość regionu, kształtująca się na poziomie 2,2 %.⁵ Lasy są bardzo rozproszone, zajmują małe izolowane powierzchnie, stąd szczególnie istotne jest systematyczne zalesianie gruntów nieprzydatnych rolniczo na terenie gminy.

Niski wskaźnik lesistości na tym terenie, jest jednym z głównych powodów poważnego zagrożenia środowiska naturalnego i efektów rolniczego gospodarowania. Zważywszy na niewielkie areale lasu w gminie szczególną troską należy objąć zadrzewienia, głównie długie ciągi zadrzewieniowe, one to bowiem decydują o zmniejszeniu się prędkości wysuszających wiatrów oraz wpływają na zwiększenie zdolności retencyjnej gleb.”

³ Główny Urząd Danych Statystycznych, Bank Danych Lokalnych, www.stat.gov.pl

⁴ Dane statystyczne zaktualizowane

⁵ Dane statystyczne zaktualizowane

3.1.5. Rys historyczny⁶

„Krośniewice wraz z najbliższą okolicą należały w połowie XV w. do ziemi łęczyckiej (...). Ziemia łęczycka została podzielona na trzy powiaty: łęczycki, orłowski i brzeziński, a Krośniewice wraz z najbliższą okolicą weszły w skład powiatu łęczyckiego i ich położenie administracyjne do końca istnienia Rzeczypospolitej nie uległo zmianie. (...)

Pierwsza pewna wiadomość o istnieniu miasta pochodzi z 1458 r. kiedy Krośniewice podobnie jak i inne miasta wielkopolskie wysłały zbrojnych piechurów na wojnę z Zakonem Krzyżackim. Należy (...) przyjąć, luźną datację, że miasto Krośniewice zostało założone w I poł. XV w. przed 1442 r. z inicjatywy właścicieli wsi Krośniewice, jako miasto szlacheckie. Taką datację można przyjąć za pewną, bowiem w latach 1442 – 1445 w źródłach są wymieniani mieszczanie krośniewicki. Podstawową funkcją miasta była obsługa rzemieślnicza okolicznych terenów. (...) Również w większości okolicznych wsi z braku większych rzek, znajdowały się młyny wietrzne (molendinum ventite).(...) Kościół był głównym centrum kulturalnym parafii. Szkoła parafialna w Krośniewicach funkcjonowała co najmniej od początków XV w., a o jej istnieniu świadczą pośrednio studenci pochodzący z Krośniewic studiujący w Akademii Krakowskiej. (...) W Krośniewicach poza miastem była też kaplica szpitalna pod wezwaniem św. Ducha, obok której dom dla ubogich. Zarząd nad kaplicą i szpitalem prowadził wikariusz wyznaczany przez miejscowego proboszcza, za zgodą właściciela miasta.(...) Zabudowa mieszkalna wraz z budynkami gospodarczymi była drewniana i ograniczała się do posesji przy rynku oraz początkowych odcinkach ulic wylotowych z miasta. Zabudowę uzupełniał kościół parafialny i położona poza miastem kaplica szpitalna. Dwór właściciela miasta był położony na terenie wsi Krośniewice i nie stanowił ciągu architektonicznego z zabudową miejską. Rynek ani żadna z ulic nie były brukowane. Duże straty w zabudowie poniosły Krośniewice w wielkim pożarze przed 1576 rokiem. (...)

Do działań wojennych na terenie środkowej Polski doszło (...) w czasie wojny polsko-szwedzkiej w latach 1655 - 1657. (...) wojska zarówno szwedzkie jak i polskie (...) przechodziły przez Krośniewice leżące na ważnym szlaku drogowym, dopuszczając się zniszczeń i rabunków zarówno w mieście, jak i w okolicznych wsiach, jednak nie zachowały się dokładniejsze wiadomości o tych wydarzeniach. (...)

Miasto w wiekach XVII-XVIII stanowiło własność prywatną. (...) Z ramienia właściciela podobnie jak to było w innych miastach prywatnych, zarząd sprawował burmistrz i rada miejska. Znamy tylko jednego burmistrza Krośniewic z XVII w., w 1690 r. funkcję tę sprawował Felicjan Pacęcki. (...) Podstawę gospodarczą miasta stanowiło rzemiosło, jednak coraz większego znaczenia zaczął nabierać handel. (...) Dzięki staraniom kolejnego właściciela Krośniewic Karola Saryusza Gomolińskiego, miasto Krośniewice otrzymało nadania targów tygodniowych w poniedziałek. Przywilej wystawił król Stanisław August 27 marca 1775 r. Niestety z treści dokumentu nie można wywnioskować czy było to potwierdzenie dawnych targów, czy pierwotne nadanie. Zmianę położenia

⁶ Strona internetowa Urzędu Miejskiego w Krośniewicach www.krosniewice.pl , wykorzystano fragmenty publikacji *Krośniewice. Dzieje Miasta i okolicy (1397-1945)* - Jan Józefcki, Piotr Stasiak

Krośniewic przyniósł II rozbiór Polski w 1793 r. (...) Wojska pruskie przekroczyły granicę z Polską 24 stycznia 1793 r. wkraczając na tereny Wielkopolski. (...) W okresie Królestwa Polskiego uruchomiono w Krośniewicach szkołę elementarną. Źródła są zgodne, co do tego, że szkoła zaczęła funkcjonować w 1817 r. (...)

Ogólnie należy stwierdzić, że byt miasta Krośniewic opierał się tylko na woli jego właściciela, bez którego wkładu finansowego mieszczanie nie byli by w stanie utrzymać burmistrza i administracji miasta. W dniu 9 września 1870 r. w guberni warszawskiej zamieniono na osady szereg miast, a w tym i Krośniewice. Krośniewice już jako osada, zostały włączone do gminy Wroczyzny, z przemianowaniem jej na gminę Krośniewice. (...) Pierwszym wójtem gminy Krośniewice został Wojciech Trzaskalski, który pełnił tę funkcję przynajmniej do 1874 r. (...) W Krośniewicach funkcjonował również sąd gminny II okręgu powiatu kutnowskiego. (...).

Szkolnictwo w Krośniewicach opierało się najpierw o jedną, a później o dwie szkoły elementarne. Szkoła najpierw jako koedukacyjna funkcjonowała od 1817 r. W 1874 r. uczyło się tu 70 dzieci, a etat miał jeden nauczyciel (...). Na początku XX w. do szkoły uczęszczało 143 dzieci, które uczyło 2 nauczycieli. (...) Szkołę żeńską odłączono od męskiej w 1892 r. i odtąd funkcjonowały dwie odrębne szkoły, chociaż nauka odbywała się w jednym budynku. (...) W latach 1860 - 1871 działała też prywatna pensja dla dziewcząt prowadzona przez J. Barańską przy ul. Targowej. Kształciła ona ok. 20 - 30 dziewcząt. (...)

Od 1882 r. budowano dzwonnice przy kościele (data ukończenia budowy nie jest znana). Kosztorys i plan budowli sporządził Jan Kowalski (...) Krośniewice przez cały okres zaborów były terenem ożywionej działalności niepodległościowej. Również w 1918 r., kiedy I wojna światowa zbliżyła się do końca, a Niemcy były stroną przegraną, nasilała się w Krośniewicach aktywność działaczy niepodległościowych, zorganizowanych w ramach Polskiej Organizacji Wojskowej. W 1926 r. rząd Rzeczypospolitej Polskiej przywrócił prawa miejskie Krośniewicom. W tym czasie wybrano burmistrza i radnych miasta. Pierwszym burmistrzem został I. Kurski, który pełnił ten urząd do 1929 r. (...)

Krośniewicka kolejka, podobnie jak wiele innych, wywodzi się od niemieckiej, wojskowej kolei polowej, zbudowanej dla celów strategicznych w okresie I wojny światowej (ok. 1915 r.). Powstała w tym czasie linia Krośniewice - Ozorków, otrzymała wkrótce połączenie z Ostrowami oraz przez Boniewo

z Nieszawą i Sompolnem. Parowozownia i warsztaty powstały w 1916 r. kolejka ta była typową kolejką polową o prześwicie torów 600 mm, zbudowaną z toru prowizorycznego. (...)

Wielką uroczystość religijną Krośniewice obchodziły w latach trzydziestych, gdy sprowadzono z Częstochowy obraz Matki Boskiej Częstochowskiej, który umieszczono w ołtarzu prawej kaplicy. Po obraz udała się delegacja dwóch obywateli i księdza wikarego krośniewickiej parafii. Niestety dokładna data tego wydarzenia nie jest znana.

Po odzyskaniu niepodległości przez Polskę nadal działała aktywnie Ochotnicza Straż Pożarna w Krośniewicach. W 1919 liczyła około 60 członków, a rok później jej stan wynosił już 126 strażaków. Społeczeństwo Krośniewic ufundowało wówczas sztandar (został w 1945 r. wywieziony przez ówczesnego niemieckiego naczelnika straży pożarnej - Wonika). W 1918 r. członkowie OSP

w Krośniewicach wybudowali remizę przy ul. Toruńskiej 6. (...) Jednymi z pierwszych, którzy czynnie rozpoczęli przygotowania do nadciągającej wojny, byli harcerze. Pod koniec Czerwca 1939 r., w oparciu o wytyczne Kwatery Głównej, w hufcach ogłoszono "pogotowie", przesyłające tajne instrukcje dla drużyn. (...) 9 września o 17.30 rozpoczęła się bitwa. Rankiem tego dnia gen. Knoll - Kownacki wydał rozkaz pobicia przez Grupę Operacyjną sił nieprzyjaciela na ogólnym kierunku Krośniewice-Brzeziny. (...) W rejonie miasta 11 września działania osłonowe prowadziła Brygada Obrony Narodowej płk. Stanisława Siudy (...). Dnia 13 - 15 września straż tylna armii Poznań - Wielkopolska Brygada Obrony Narodowej dowodzona przez płk. S.Siudę - wycofała się pod naporem nieprzyjaciela przez teren Krośniewic. Dnia 16 września 1939 r. do miasta wkroczyły oddziały niemieckie z 221 i 17 DP XIII i X Korpusu Armii oraz 3 Dywizji Lekkiej 8 ramii, którą niemieckie dowództwo przerzuciło spod Radomia. (...) Na terenie powiatu utworzono getta w Kutnie, Żychlinie i w Krośniewicach. Krośniewickie powstało jako pierwsze 10 maja 1940 r., przy ul. Kutnowskiej na obszarze 10000 m², na którym zgromadzono ponad 1100 osób z Krośniewic i okolicznych wiosek. (...) Getto w Krośniewicach zlikwidowano 15 października 1942 r. Wszystkich Żydów, którzy przeżyli do tego momentu, wywieziono do obozu zagłady w Chełmnie na Nerem. Straty wojenne ludności Krośniewic wynosiły ponad 1200 osób, w tym była to przeważająca liczba ludności żydowskiej.(...) Po wojnie pozostały opuszczone domy mieszkalne, które należały do 1939 roku do Żydów. (...) Po wyzwoleniu przystąpiono do organizowania władz. Dnia 22 stycznia powołano Tymczasową Radę Narodową (...). W dniu 13 marca burmistrzem wybrano Józefa Romanowskiego, a jego zastępcą został Stanisław Wróblewski."

3.1.6. Rys kulturowy

Obszar Gminy i Miasta Krośniewice bogaty jest w obiekty zabytkowe, zostały one szczegółowo przedstawione w Rozdziale 3.2.3 Stan obiektów dziedzictwa kulturowego.

Kultura

Zasoby infrastruktury oświatowej uzupełniane są przez placówki kulturalne, takie jak: Gminne Centrum Kultury, Sportu i Rekreacji oraz Muzeum im. Jerzego Dunin – Borkowskiego.

W skład Gminnego Centrum Kultury, Sportu i Rekreacji wchodzi:

- Biblioteka Publiczna,
- Ośrodek Kultury,
- Gminne Centrum Informacji,
- Stadion Miejski,
- hala sportowa oraz świetlice wiejskie.

Statutowym zadaniem GCKSiR jest zaspakajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty w zakresie kultury, w tym bibliotek gminnych i innych instytucji; w zakresie kultury fizycznej, rekreacji i turystyki,

w tym terenów rekreacyjnych i urządzeń sportowych. GCKSiR wykonuje swoje statutowe zadania na bazie posiadanych obiektów takich jak: hala sportowa oraz stadion miejski. Biblioteka Publiczna wchodzi w skład Gminnego Centrum Kultury, Sportu i Rekreacji. Została wpisana do rejestru instytucji kultury w 2002 r. Do jej podstawowych zadań należy prowadzenie działalności informacyjnej oraz pobudzanie zainteresowań czytelniczych. Biblioteka Publiczna w Krośniewicach posiada swoją filię w Nowem. Placówka biblioteki w Krośniewicach zajmuje powierzchnię 160 m². Jest tutaj czytelnia internetowa z komputerami udostępnionymi dla czytelnika. Biblioteka posiada również zintegrowany elektroniczny system biblioteczny MAK+, który umożliwia przeszukiwanie katalogów i wyszukiwanie książek oraz rezerwowanie dostępnych pozycji.

W 2012 roku biblioteka wraz z oddziałem posiadała 2157 czytelników, ich księgozbiór opiewał na 33 494 woluminy, jeden czytelnik wypożyczył średnio 22,4 wolumina.

Hala sportowa w Krośniewicach jest obiektem o powierzchni użytkowej sali sportowej wynosi 1 248 m². Na hali zagrać można na czterech boiskach o wymiarach:

- piłka ręczna 40x20 m
- koszykówka 28x15 m
- tenis 23,97x10,97 m
- siatkówka 18x9 m

Ponadto do treningu halę można przedzielić przesuwными zasłonami na trzy części. Hala posiada tablicę wyświetlającą wyniki oraz trybuny rozsuwane na 200 miejsc. W celu organizacji imprez innych jak sportowe, w chwili obecnej, połowa powierzchni sali sportowej może być przykryta wykładziną. Zajęcia szkolne na hali mogą odbywać jednocześnie dwie grupy po 35 osób. W części gospodarczej hali znajdują się dwa oddzielne pomieszczenia szatni i przebieralni z natryskami dla zawodników oraz pomieszczenie do treningu w tenisa stołowego. Na piętrze znajduje się pomieszczenie siłowni wyposażone w dwa uniwersalne przyrządy do ćwiczeń oraz kilka dedykowanych do poszczególnych mięśni.

Stadion Miejski zajmuje powierzchnię 2,43 ha. Mieści się na nim obecnie płyta boiska do piłki nożnej, trybuny na 400 osób, budynek Ośrodka Kultury z pomieszczeniami dla klubu sportowego (magazyn sprzętu, dwie szatnie plus sanitariaty), pomieszczenie kasy przy bramie wjazdowej oraz budynek gospodarczy. Z uwagi na stan infrastruktury w 2007 r. Gmina Krośniewice zleciła wykonanie dokumentacji projektowej na jego rozbudowę. Stworzono boisko wielofunkcyjne, tor BMX oraz Skate-park. Obiekty sportowe, poza swoim przeznaczeniem, wykorzystywane są również do organizowania imprez kulturalno-rozrywkowych np. koncertów, konkursów, festynów. Podstawowe kierunki rozwoju kultury, sportu i rekreacji w gminie to sukcesywne tworzenie świetlic oraz boisk sportowych na terenach wiejskich w celu zwiększenia aktywności lokalnego społeczeństwa.

Organizowanie boisk sportowych na terenach sołectw przyczynia się do krzewienia kultury fizycznej, szczególnie wśród młodzieży. Powstają młodzieżowe drużyny piłki nożnej, które rywalizują ze sobą rozgrywając turnieje Ligi Dzikich Drużyn.

Rekreacja to festyny, zabawy ludowe ale i rajdy rowerowe. Planowane jest również wydanie gminnego przewodnika turystycznego z wytyczoną trasą rowerową.

Zadaniem GCKSiR jest również ochrona dziedzictwa narodowego. W tej kategorii szczególnym zadaniem jest popularyzowanie osoby gen. Władysława Andersa poprzez pryzmat Krośniewic – miejsca urodzin Generała. W tym celu organizowany jest coroczny festyn patriotyczny pod nazwą „Czerwone maki”, który przypada w najbliższą sobotę terminu 18 maja. Trwają również starania o przejęcie następnej części budynku tzw. „Andersówki”, gdzie obecnie funkcjonuje świetlica środowiskowa dla młodzieży, a planowane jest utworzenie izby pamięci Generała Andersa.

Realizując swoje zadania GCKSiR współpracuje (lub współpracowała) z:

- Międzyszkolnym Uczniowskim Klubem Sportowym „Expom”,
- Getbol Klub „Tiger”,
- Miejskim Klubem Sportowym „Expom – Krośniewianka”
- Krośniewickim Stowarzyszeniem Cyklistów
- Towarzystwem Przyjaciół Ziemi Kutnowskiej,
- Klubem Seniora,
- szkołami z terenu powiatu kutnowskiego
- oraz Muzeum im. Jerzego Dunin-Borkowskiego.

Organizatorem Muzeum im. Jerzego Dunin-Borkowskiego w Krośniewicach jest Starosta Kutnowski. Muzeum to mieści się w zabytkowym zajeździe ze stajnią i wozownią z początku XIX w. Zajazd ten jest jednym z pierwszych murowanych budynków w Krośniewicach. Muzeum powstało dzięki osobie Jerzego Dunin – Borkowskiego, który przekazał swoje zbiory na rzecz muzeum. Muzeum posiada w swych zbiorach obrazy i grafiki takich artystów jak M. Bacciarelli, S. Wyspiański, A. Grottger, L. Wyczółkowski, O. Poznańska. Można tu zobaczyć broń pochodząca z Dalekiego i Bliskiego Wschodu oraz Afryki, wyroby sztuki zdobniczej i użytkowej, monety polskie, greckie, rzymskie i europejskie oraz bogaty zbiór bibliofilski, który zawiera inkunabuły, starodruki i kolekcję ekslibrisów. Muzeum posiada wiele pamiątek po Generale W. Sikorskim, J. Piłsudskim, I. Paderewskim i Gen. W. Andersie. Zajazd był odwiedzany przez takich gości jak Napoleon, Chopin i Józef Poniatowski. W 2012 roku muzeum odwiedziło 3 236 osób.

Postać Jerzego Dunin – Borkowskiego - „Hetmana Kolekcjonerów Polskich” 1908-1992

Urodził się w Krośniewicach w rodzinie miejscowego aptekarza. Ukończył Szkołę Główną Handlową w Warszawie i Wydział Farmacji na Akademii Medycznej w Łodzi. Przed wojną pracował w Warszawie w Dyrekcji Starachowskich Zakładów Mechanicznych. Podczas wojny czynnie uczestniczył w ruchu oporu w ramach Armii Krajowej. Po wojnie osiadł w Krośniewicach, gdzie prowadził przejętą po ojcu aptekę. Rodzinne tradycje patriotyczne spowodowały, że pasją jego życia stała się historia i kolekcjonowanie pamiątek przeszłości. Już w dzieciństwie zaczął gromadzić przedmioty związane z przeszłością Polski i rodziny Dunin - Borkowskich oraz Bacciarellich, jako że po kądzieli był potomkiem sławnego malarza króla Stanisława Augusta. W wieku 10 lat posiadał już zbiór ponad tysiąca monet, głównie Polski przedrozbiorowej. Kilkadziesiąt lat gromadzenia eksponatów z różnych dziedzin sztuki, rzemiosła, archiwaliów i książek zaowocowało powstaniem zbioru jakiego nie powstydziliby się niejedno muzeum. W latach 60-tych i 70-tych tzw. „Muzeum nad Apteką” stało się sławne i licznie odwiedzane przez gości nie tylko z Polski, ale i z zagranicy o czym świadczą wpisy w Księdze Pamiątkowej. Wyrazem uznania środowiska kolekcjonerów dla Jerzego Dunin

-Borkowskiego było przyznanie mu honorowego tytułu „Hetmana Kolekcjonerów Polskich”. W 1978 roku kolekcjoner, aby zabezpieczyć na przyszłość całość kolekcji, przekazał swoje zbiory na ręce prof. Stanisława Lorenca, dyrektora Muzeum Narodowego w Warszawie. W ten sposób powstał w Krośniewicach oddział MNW (do 1995 r.), a on sam został jego dożywotnim kuratorem.

Ogólnopolskie Święto Kolekcjonerów

Impreza ta jest najpoważniejszym przedsięwzięciem merytoryczno-organizacyjnym programu „Przeszłość – Przyszłość”. Od 2002 r. jest corocznie organizowana w pierwszą sobotę i niedzielę czerwca w budynkach muzeum i na terenie Krośniewic. W pierwszym dniu święta ma miejsce uroczystość wręczenia Honorowej Nagrody Hetmana Kolekcjonerów Polskich Jerzego Dunin-Borkowskiego, otwierana jest wystawa z cyklu „Współcześni kolekcjonerzy polscy”, odbywa się aukcja antykwareczna „Kolekcjonerzy Swojemu Hetmanowi”. Dochód z aukcji jest przeznaczany na organizowanie przy muzeum Centrum Kolekcjonerstwa Polskiego, imprezę kończy spotkanie kolekcjonerskie. W tej części imprezy uczestniczą władze polskiego ruchu kolekcjonerskiego i innych ogólnopolskich stowarzyszeń specjalistycznych, przedstawiciele klubów kolekcjonerskich, laureaci Honorowej Nagrody i goście honorowi. W drugim dniu święta, na placu przed muzeum, organizowane są Targi kolekcjonerskie „Na skrzyżowaniu”, z udziałem kolekcjonerów - wystawców z terenu całej Polski oraz inne imprezy towarzyszące.

Zorganizowane grupy przedsięwzięć kulturalnych

Na terenie Gminy Krośniewice działają zorganizowane grupy przedsięwzięć kulturalnych takie jak:

- sekcja plastyczna dla dzieci i młodzieży,
- sekcja taneczna dla dzieci i młodzieży,
- młodzieżowa grupa teatralna „W razie czego” (młodzież),
- młodzieżowa grupa teatralna „Na wszelki wypadek”(dzieci)
- młodzieżowy zespół wokalny-instrumentalny „Presto”
- „Kapela Ludowa z Krośniewic”,
- kapela podwórkowa „Krośniewiaczy” (popularyzuje piosenki ludowe i biesiadne, członkowie odnajdują się także w nurcie muzyki rozrywkowej),
- dziecięcy zespół taneczny „Gminne nutki”,
- chór emerytów i rencistów „Seniorzy”
- chór „A cappella” (tworzą go osoby w różnym wieku – od 12 lat po wiek emerytalny)
- dziecięcy kwartet werblistów,
- ognisko muzyczne (nauka gry na fortepianie, keyboardzie, akordeonie).

Wg GUS, w 2012 roku w zespołach artystycznych było 95 członków, na terenie Gminy funkcjonowały 4 kluby, które zrzeszały 127 członków.

Kolejka wąskotorowa

Początki Krośniewickiej Kolei sięgają I Wojny Światowej. W roku 1914 wojska niemieckie wydzieliły ze swoich szeregów tzw. formację kolejową, która w szybkim tempie wykorzystując

istniejące od 1913 roku koleje wąskotorowe cukrowni Brześć, Dobre i Ostrowy przekuła na 600 mm odcinek torów Dobre - Płowce i dalej położyła tor przez Osiećciny, Lubraniec i Jerzmanowo. Dla celów zaopatrzenia frontu położono tor patentowy przez Cetty w kierunku Krośniewic. Po odzyskaniu niepodległości w 1918 r. kolej ta spełniała znaczącą rolę gospodarczą dla tego regionu kraju. Krośniewicka Kolej Dojazdowa (do 1.12.1992 r.) stanowiła wraz z Gnieźnieńską i Sompolińską koleją część składową Kujawskiej Kolei Dojazdowej z zarządem w Krośniewicach. Kujawska Kolej Dojazdowa posiadała najdłuższą sieć wąskotorową w Polsce. Po przekształceniach w czerwcu 1998 r. Krośniewicka Kolej Dojazdowa stanowi sekcję Kolei Dojazdowych w Warszawie i podlega bezpośrednio Zamiejscowemu Oddziałowi Kolei Dojazdowych w Poznaniu.

Krośniewicka Kolej Dojazdowa przebiega przez równiny wschodnich Kujaw na sieci liczącej 162 km. Masę towarową kolej przewoziła przy pomocy lokomotyw produkcji rumuńskiej typ LxD2. Głównie były to przewozy wagonów szerokotorowych na wózkach tzw. transporterach. Kolej woziła towary dla cukrowni, GS-ów oraz innych firm prywatnych. W okresie gospodarki wolnorynkowej coraz trudniej było Krośniewickiej Kolei stanowić konkurencję dla transportu drogowego. Po roku 1989 pracowników kolei dotknęły masowe zwolnienia.

Od marca 2002 r. kolejka jako firma PKP nie istnieje. Majątek został w październiku przejęty przez Gminę i użyczony Stowarzyszeniu Kolejowych Przewozów Lokalnych w Kaliszu. Krośniewicka Kolej Dojazdowa wykorzystywana była jako linia pasażerska dla dojeżdżających do pracy, a w sezonie letnim organizowała przejazdy turystyczne na kilku trasach:

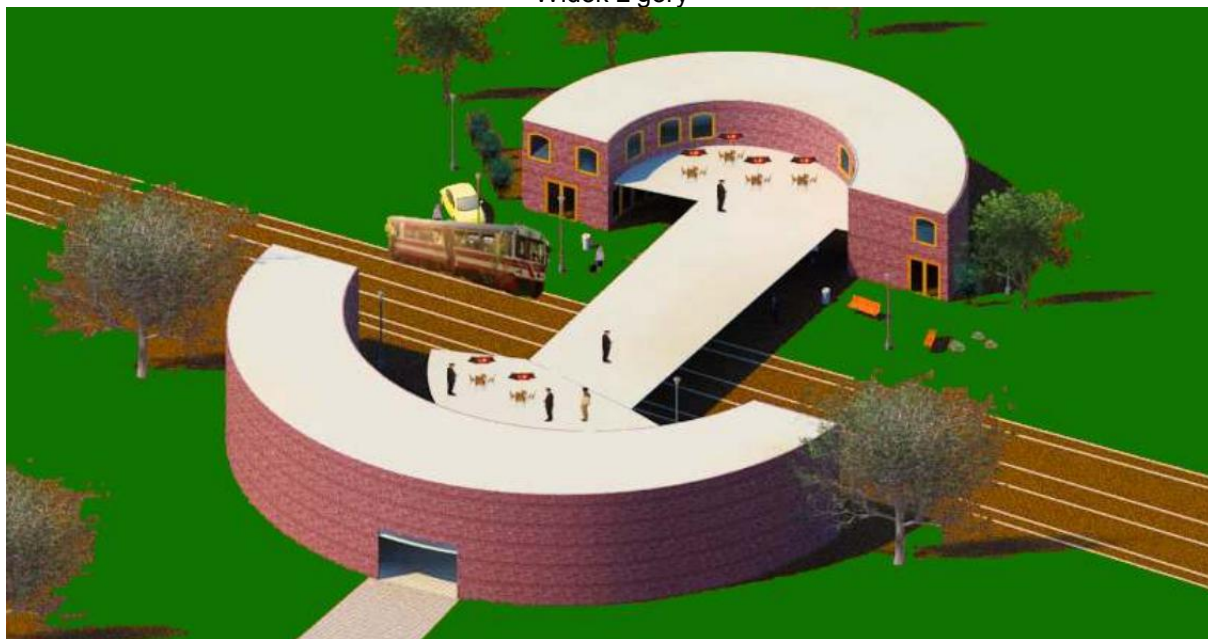
1. Krośniewice – Ostrowy – Krośniewice, 18 km
2. Krośniewice – Dąbrowice – Krośniewice, 18 km
3. Krośniewice – Uroczysko „Kanada” – Krośniewice, 30 km

Można zatem było skorzystać z przejazdu wg rozkładu jazdy lub zarezerwować pociąg specjalny. Dodatkowe atrakcje to m.in. zwiedzanie skansenu kolejowego, piknik na leśnej polanie z ogniskiem i pieczeniem kiełbasek lub pieczonym prosiakiem, zabawa przy muzyce ludowej czy wyścigi drezyn z napędem ręcznym. Na życzenie trasę przejazdu składu specjalnego można było ustalić dowolnie, w miarę dostępności torów (niestety brakuje ich na kilku odcinkach). W chwili obecnej trwają działania nad zmianą sposobu zarządzania w/w koleją.

Mając na uwadze ochronę obiektów kolejnictwa jako dóbr narodowych, propagowanie piękna kolei wąskotorowych, upowszechnianie różnych form rekreacji i turystyki kolejowej, podnoszenie atrakcyjności turystyczno – krajoznawczej i promocji regionu oraz gmin znajdujących się na trasie kolejki w dniu 9 września 2008r. podpisany został list intencyjny dotyczący współpracy przy Krośniewickiej Kolejce Dojazdowej. Kontrasygnujący – Marszałek Województwa Łódzkiego Włodzimierz Fisiak, Członek Zarządu Województwa Łódzkiego Elżbieta Hibner, Wicewojewoda Łódzki Krystyna Ozga oraz Wójtowie i Burmistrzowie Gmin przez które przebiega kolej oraz Prezes Stowarzyszenia Krośniewicko – Ozorkowskiej Kolei Wąskotorowej – zadeklarowali rozpocząć współpracę w celu prowadzenia wspólnej działalności w przedmiocie Krośniewickiej Kolei Dojazdowej, w szczególności jej południowego odcinka, czyli szlaku kolejowego i jego infrastruktury na całej linii Krośniewice – Ozorków. Niestety współpraca ta nie doszła do skutku. Powstała koncepcja wstępna rewitalizacji terenu o powierzchni 8,5 ha w centrum Miasta Krośniewic z uwzględnieniem istniejącej

infrastruktury kolejowej. Koncepcja obejmuje m.in. stworzenie: terenu usługowo – handlowego, terenu przeznaczonego na targowisko owocowo – warzywne, terenu hotelowo – usługowego, handlu (np. market sieciowy), terenu przeznaczonego na cele muzealne, dworca z funkcją wystawienniczą oraz torowiska (części przeznaczonej na ekspozycję zabytkowych składów pociągowych).

Widok z góry

Koncepcja wstępna rewitalizacji terenu o powierzchni 8,5 ha w centrum Miasta Krośnice z uwzględnieniem istniejącej infrastruktury kolejowej, www.krosniewice.pl

Przynależności do grup oraz związków

Krośnice przynależą do:

∴ Stowarzyszenia Rozwoju Gmin „Centrum” - Lokalna Grupa Działania (LGD)⁷

„Stowarzyszenie zostało zarejestrowane jako osoba prawna w Krajowym Rejestrze Sądowym w dniu 10 kwietnia 2006 roku.

Swoim działaniem obejmuje teren 14 gmin z obszaru powiatów kutnowskiego i łęczyckiego: Bedlno, Daszyna, Dąbrowice, Grabów, Góra Świętej Małgorzaty, Krośnice, Krzyżanów, Kutno, Łanięta, Nowe Ostrowy, Oporów, Strzelce, Witonia, Żychlin. Członkami Stowarzyszenia są wszystkie Gminy z obszaru jego działania oraz podmioty gospodarcze i społeczne z tego obszaru. Stowarzyszenie liczy łącznie 54 członków.

Misją Stowarzyszenia jest poprawa jakości życia mieszkańców z tego obszaru poprzez działania rozwojowe i aktywizacyjne. Stowarzyszenie Rozwoju Gmin „CENTRUM” powstało w celu długofalowej współpracy między lokalnymi władzami, organizacjami społecznymi oraz przedsiębiorcami na rzecz rozwiązywania problemów społecznych i gospodarczych lokalnej społeczności.

⁷ Oficjalna strona internetowa Stowarzyszenia Rozwoju Gmin „Centrum” - Lokalna Grupa Działania (LGD), www.srgc.pl

Zgodnie z zapisami Statutu stowarzyszenia, Rozdział II Zasady działania Stowarzyszenia §7:

Stowarzyszenie realizuje swoje cele poprzez:

1. opracowanie LSR i przystąpienie do konkursu na jej realizację, organizowanego przez samorząd województwa;
2. rozpowszechnianie założeń zatwierdzonej LSR na obszarze LGD;
2. prowadzenie bezpłatnego doradztwa w zakresie przygotowywania projektów związanych z realizacją LSR;
3. upowszechnianie informacji o warunkach i zasadach udzielania pomocy na realizację projektów przedkładanych przez wnioskodawców, kryteriach wyboru projektów oraz sposobie naboru wniosków o pomoc w ramach realizacji LSR;
4. ogłaszanie naborów i dokonywanie wyboru projektów do finansowania z puli środków przyznanych LGD na realizację LSR;
5. organizowanie i finansowanie:
 - a) przedsięwzięć o charakterze informacyjnym lub szkoleniowym, w tym seminariów, szkoleń, konferencji i konkursów;
 - b) imprez kulturalnych, takich jak: festiwale, targi, pokazy, wystawy itp. służące zwłaszcza promocji regionu i jego tożsamości kulturowej;
 - c) imprez sportowo – rekreacyjnych i zawodów sportowych;
 - d) działalności propagandowej, promocyjnej, informacyjnej i poligraficznej, w tym:
 - opracowywanie i druk broszur, folderów, plakatów itp.;
 - opracowywanie i rozpowszechnianie materiałów audiowizualnych;
 - tworzenie stron internetowych;
 - przygotowywanie i rozpowszechnianie innych materiałów o charakterze reklamowym lub promocyjnym.”

Lokalna Grupa Działania aktywnie wspiera Gminę i Miasto Krośniewice. W ramach LSR sfinansowano zintegrowane działania mające na celu odnowę wsi.

∴ Związku Gmin Regionu Kutnowskiego⁸

„Związek Gmin Regionu Kutnowskiego został założony w 1993 roku. Obecnie w skład Związku wchodzi 10 gmin z powiatu kutnowskiego: Bedlno, Dąbrowice, Krośniewice, Krzyżanów, Kutno, Łanięta, Ostrowy, Oporów, Strzelce, Żychlin, 4 gminy z sąsiadującego powiatu łęczyckiego: Daszyna, Góra Świętej Małgorzaty, Grabów, Witonia oraz od 2007 Miasto Kutno.

Najważniejszymi zadaniami Związku są:

- 1) Działania proekologiczne zapewniające zrównoważony rozwój regionu;
- 2) Restrukturyzacja regionu w celu pełnego wykorzystania potencjału ludzkiego i rzeczowego;
- 3) Organizowanie systemu gromadzenia i dystrybucji informacji dla potrzeb restrukturyzacji i współpracy gospodarczej;
- 4) Tworzenie kompleksowej infrastruktury społecznej, technicznej i gospodarczej poprzez:

⁸ Oficjalna strona internetowa Związku Gmin Regionu Kutnowskiego, www.zgrk.pl

- a) Działania ekologiczne i ochronę środowiska:
- budowę i eksploatację oczyszczalni ścieków,
 - organizację międzygminnych przedsięwzięć utylizacji odpadów i ich wykorzystanie gospodarcze,
 - wprowadzanie do eksploatacji nowoczesnych technik ekologicznych (kanalizację, systemy ogrzewania, wodociągi, środki przenoszenia energii).
- b) Budowę infrastruktury technicznej i społecznej:
- wprowadzanie do eksploatacji systemów łączności (telefonizacja, telekomunikacja),
 - budowa i modernizacja szlaków komunikacyjnych,
 - działania związane z pozyskiwaniem inwestycji korzystnych dla miejscowego rynku zatrudnienia,
 - wspólne działania podnoszące jakość usług w zakresie infrastruktury zdrowotnej i oświatowej.
- 5) Organizowanie i wdrażanie systemu informacji o możliwości rozwoju regionu i współpracy ponadregionalnej z wykorzystaniem pomocowych funduszy unijnych i innych funduszy zewnętrznych.
- 6) Opracowywanie i składanie wniosków o dofinansowanie projektów ze środków unijnych na rzecz i w imieniu gmin członkowskich, a także za zgodą i na warunkach określonych przez Zgromadzenie Związku innych gmin nie będących członkami Związku o ile wymaga tego dobro projektu mającego na celu rozwój regionu.
- 7) Wdrażanie i realizacja projektów, na które pozyskane zostało dofinansowanie, w tym także w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjny Rozwoju Regionalnego.
- 8) Wspólne występowanie wobec uprawnionych podmiotów z inicjatywami korzystnych dla samorządów terytorialnych rozstrzygnięć legislacyjnych.
- 9) Reprezentowanie wspólnych interesów gmin wchodzących w skład Związku.
- 10) Kontynuacja i rozwój kontaktów partnerskich z samorządami zagranicznymi.”

W ramach przynależności Krośniewic do ZGRK, na obszarze Gminy zrealizowano część projektu „Budowa i przebudowa dróg gminnych w gminach Związku Gmin Regionu Kutnowskiego – Etap II”, projektem została objęta droga nr 102111E Stara Wieś - Franki – dł. drogi 3,736 km.

Związek Gmin Regionu Kutnowskiego stworzył trzy szlaki rowerowe, dwa z nich: Zielony i Niebieski przebiegają przez teren Gminy Krośniewice. Dzięki realizacji tego działania, wyróżnione zostały najważniejsze miejsca związane z kulturą i historią Krośniewic. Jest to działanie, które wzmacnia promocję i znaczenie Gminy w regionie.

3.2. Zagospodarowanie przestrzenne

3.2.1. Infrastruktura techniczna

Infrastrukturą techniczną nazywa się zbiór różnego rodzaju urządzeń i obiektów o charakterze publicznym, niezbędnych do poprawnego funkcjonowania gospodarki narodowej oraz społeczeństwa na określonym terytorium.⁹ Stan i poziom nowoczesności infrastruktury warunkują zatem możliwości rozwoju danego obszaru oraz poziom życia społeczeństwa zamieszkującego go. W ramach infrastruktury technicznej wyróżnia się infrastrukturę: transportu, energetyczną, wodnokanalizacyjną, związaną z gospodarką odpadami oraz infrastrukturę łączności.

.: Infrastruktura transportu

Infrastrukturę transportu stanowią drogi krajowe, droga wojewódzka, dwie drogi powiatowe, drogi gminne oraz drogi wewnętrzne i dojazdowe.

Drogi krajowe nr 91 i 92 tworzą obwodnicę miasta i biegną po jego północnej i zachodniej stronie. W ciągu obwodnicy utworzono cztery węzły komunikacyjne, dwa umożliwiają zjazd do miasta. Na jednym z węzłów – po wschodniej części Miasta - ma początek droga wojewódzka nr 581 do Gostynina, a dalej w kierunku Płocka. W mieście ma również początek droga powiatowa w kierunku miejscowości Dąbrowice (na północny – zachód od Miasta). Z pozostałymi sąsiednimi miejscowościami gmina połączona jest przez drogi gminne. W odległości około 40 km od miasta (w miejscowości Emilia, położonej przy drodze krajowej nr 1) znajduje się wjazd na autostradę A2 docelowo łączącą zachodnią i wschodnią granicę kraju.

Sieć dróg jest rozplanowana dość dobrze, jednak bardzo odczuwalny jest zły stan dróg gminnych, lub ich brak w niektórych miejscach, na co wskazują sami mieszkańcy. Brakuje również dróg dojazdowych do terenów przemysłowych, co znacznie ogranicza wykorzystanie ich potencjału. Poza tym, na terenie miasta dostrzegalna jest zła jakość systemu dróg oraz brak infrastruktury im towarzyszącej, takiej jak np. sieć sanitarna, czy deszczowa. Wszystkie te niedogodności sprawiają, że życie mieszkańców Gminy oraz Miasta jest często utrudnione, a w niektórych przypadkach nie spełnia już niestety średnich standardów dla tego obszaru. Opisane ubytki w infrastrukturze mają również znaczny wpływ na rozwój gospodarczy regionu.

Gmina i Miasto znajdują się obecnie w dobrej sytuacji, jeżeli chodzi o układ drogowy - poprowadzona obwodnica znacznie zmniejszyła ruch drogowy w samym Mieście i wyciszyła je niwelując nadmierny hałas, jednocześnie umożliwia ona szybki dojazd do Miasta. Potrzebna jest zatem sieć dróg o wysokim standardzie, dających połączenie z punktami strategicznymi, a także komunikującymi ze sobą kwartały Miasta, tworząc jednolitą przestrzeń.

Na obszarze Miasta Krośniewice istnieją również ścieżki rowerowe, które regulują ruch drogowy i zwiększają bezpieczeństwo wszystkich jego użytkowników.

⁹ „Znaczenie infrastruktury komunalnej dla rozwoju lokalnego i regionalnego – przykład województwa łódzkiego” Katedra Zagospodarowania Środowiska i Polityki Przestrzennej, Uniwersytet Łódzki, dr Bartosz Bartosiewicz – prezentacja, www.rpo.lodzkie.pl

„Duże znaczenie dla powiązań międzyregionalnych ma prowadząca w kierunku wschód - zachód magistrala kolejowa relacji Poznań – Kutno – Warszawa. Dwa przystanki kolejowe (Krzewie i Nowe Kutnowskie) znajdujące się w granicach gminy umożliwiają podróż m. in. do Kutna, gdzie znajduje się dworzec kolejowy oraz dworzec komunikacji autobusowej międzymiastowej. W północno-wschodniej części gminy przebiega linia kolejowa relacji Włocławek – Kutno – Łódź. Przez teren gminy przebiega również kolejka wąskotorowa, która stanowi fragment Kujawskich Kolei Dojazdowych, prowadzących przez trzy województwa i dwadzieścia gmin, posiadających łącznie prawie 160 kilometrów torów. Kolejka obecnie jest nieczynna (...).

Ponadto Krośniewice posiadają sieć połączeń komunikacyjnych realizowanych przez PKS i prywatnych przewoźników, głównie w kierunku Kutna, Włocławka, Płocka, Łodzi i Konina oraz na liniach dalekobieżnych.”¹⁰

∴ Infrastruktura energetyczna

Dostawcą energii elektrycznej jest ENERGA – OPERATOR S.A. oddział w Płocku. W skład systemu energetycznego wchodzi napowietrzne linie średniego napięcia 15 kV, stacje transformatorowo rozdzielcze 15 kV/0,4 kV i zasilane z tych stacji rozdzielcze linie niskiego napięcia. Stan techniczny urządzeń systemu sieci dystrybucyjnej jest zadowalający. Awaryjność sieci jest niewielka. Gmina zelektryfikowana jest całkowicie.

Na obszarze miasta i gminy nie istnieje zorganizowana gospodarka energią ciepłą. Zaopatrzenie w ciepło realizowane jest z lokalnych źródeł ciepła opalanych głównie olejem opałowym i węglem. Z lokalnych kotłowni korzystają odbiorcy w zabudowie wielorodzinnej, obiekty użyteczności publicznej oraz obiekty przedsiębiorstw przemysłowych. Na terenie miasta są eksploatowane kotłownie grzewcze wytwarzające ciepło na potrzeby ogrzewania, ciepłej wody użytkowej bądź dla celów technologicznych.

W chwili obecnej w znacznym stopniu dla celów socjalno-bytowych wykorzystywany jest gaz płynny z butli bądź zbiorników nadziemnych (propan-butan). Sieć dystrybucyjna tego gazu jest dobrze rozwinięta.

Na mocy podpisanego w dniu 1 lutego 2012 r. porozumienia o współpracy Gmin Krośniewice i Spółki DUON Dystrybucja SA celem zaopatrzenia mieszkańców i lokalnych firm w gaz ziemny Gmina wraz z dystrybutorem gazu ziemnego – realizując kolejny etap przedsięwzięcia DUON Dystrybucja SA podjęła inicjatywę przeprowadzenia ankiety w zakresie zainteresowania przyłączeniem się do planowanej sieci gazowej. Wcześniej na spotkaniu 10.10.2010 r., w którym uczestniczyły także gmina Dąbrowice i Nowe Ostrowy, omówione zostały plany budowy instalacji LNG (*ang. Liquefied Natural Gas*) – paliwo – gaz ziemny w postaci ciekłej o temp. poniżej -162 °C), jako rozwiązania

¹⁰ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Krośniewice, Biuro Rozwoju Przestrzennego w Łodzi, Łódź, czerwiec 2012

pomostowego, oraz docelowych planów budowy gazociągu dystrybucyjnego z punktu włączenia do Krajowego Systemu Przesyłowego w okolicy Kutna.

Omówiono i określono:

- plany gazyfikacji gminy;
- ustalono tekst porozumienia wstępnego dotyczącego przystąpienia grupy kapitałowej do koncepcji gazyfikacji;
- w roku 2012 grupa kapitałowa określiła założenia techniczne, koszty inwestycyjne oraz zasadność realizacji projektu gazyfikacji.

Dalsze rozmowy, analizy, oceny i wstępne uzgodnienia zajęły większość 2013 roku. W kwietniu 2014 roku przeprowadzono ankietyzację oraz spotkanie informacyjno-organizacyjne dla zainteresowanych mieszkańców.

Spółka DUON Dystrybucja SA należąca do Grupy DUON SA jest Partnerem działającym na terenie całego kraju. Partner wybudował w Krośniewicach stację regazyfikacji LNG na potrzeby lokalnych dwóch dużych odbiorców takich jak Lieber Sp. z o.o. oraz Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska Proszkownia Mleka.

Gmina oraz jej mieszkańcy realizują również inwestycje w zakresie Odnawialnych Źródeł Energii. Zbudowano kompleksową kotłownią na biomasę wraz z instalacją solarną dla budynków użyteczności publicznej – szkół i hali sportowej przy ul. Łęczyckiej 19A. Kotłownia produkuje ciepło dla potrzeb centralnego ogrzewania i produkcji ciepłej wody użytkowej dla potrzeb funkcjonowania w/w budynków.

Zainstalowano również kolektory słoneczne próżniowo-rurowe na budynkach prywatnych w celu przygotowania ciepłej wody użytkowej w ciągu całego roku. Na obszarze Gminy pracuje również kilka turbin wiatrowych.

Niezbędne stają się także prace związane z termomodernizacją budynków, w celu ochrony środowiska oraz zmniejszenia kosztów ich utrzymania. Problem smogu oraz zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego na obszarze miasta i gminy nadal jest znaczny.

∴ Infrastruktura wodnokanalizacyjna

W 2012 roku w Gminie Krośniewice funkcjonowało 143,5 km sieci wodociągowej (w tym na terenie Miasta 17,4 km) oraz 17 km sieci kanalizacyjnej (w tym na terenie Miasta 13,6 km). W 2012 roku w kanalizację było uzbrojonych 2 725 mieszkań. Poniżej przedstawiono podstawowe dane dotyczące wodociągów i kanalizacji.

Wodociągi i kanalizacja w 2012 roku¹¹

¹¹ „Informacje o długości sieci wodociągowej (...) dotyczą przewodów ulicznych (tzw. sieci rozdzielczej) bez połączeń prowadzących do budynków mieszkalnych i innych obiektów oraz sieci przesyłowej (magistralnej), tj. przewodów doprowadzających do sieci rozdzielczej wodę (...). Dane o długości sieci kanalizacyjnej, oprócz przewodów ulicznych uwzględniają kolektory, tj. przewody odbierające ścieki z sieci ulicznej; nie uwzględniają natomiast kanałów przeznaczonych wyłącznie do odprowadzania wód opadowych. Przez połączenia (przyłącza) wodociągowe, kanalizacyjne prowadzące do budynków mieszkalnych (łącznie z budynkami zbiorowego zamieszkania, jak np.: hotele pracownicze, domy studenckie i internaty, domy opieki społecznej) (...) rozumie się

Jednostka terytorialna	Sieć rozdzielcza w km		Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych w szt.		Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych		Ścieki odprowadzone siecią kanalizacyjną w dam ³
	Wodociąg-gowa	Kanalizacja ¹²	Wodociąg-gowe	Kanalizacja-cyjne	w dam ³	na 1 mieszkańca w m ³	
Gm. Krośniewice	143,5	17,0	1571	549	277,3	31,3	197
w tym M. Krośniewice	17,4	13,6	607	528	190,8	41,5	191

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Sieć wodociągowa zasilana jest z dwóch niezależnie pracujących ujęć wody: w Krośniewicach (na terenie parku miejskiego) oraz we wsi Nowe. Każde z ujęć posiada własną stację uzdatniania wody. Stan techniczny sieci wodociągowej jest dobry. Jak zapisano w Studium Uwarunkowań i Kierunków Rozwoju Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Krośniewice „Podsumowując system wodociągowy w gminie jest dobrze rozbudowany i zasilany z dwóch niezależnych od siebie źródeł. Rezerwy wody w źródłach pozwalają na rozbudowę systemu oraz sprzedaż wody do gmin sąsiednich. Stacje wodociągowe w Krośniewicach i Nowem wyprodukowały w 2010 roku łącznie 312,5 tys. m³ wody i stanowiło to mniej niż 40% wykorzystania zasobów udostępnionych do eksploatacji. Średnie roczne zużycie wody wodociągowej w przeliczeniu na 1 mieszkańca wynosiło 34,8 m³. Ważnym problemem gospodarki komunalnej będzie utrzymanie standardów jakościowych. Dla polepszenia jakości i dystrybucji wody konieczna jest, ujęta w ramach Wieloletniego Planu Inwestycyjnego Gminy, modernizacja Stacji Uzdatniania Wody w Krośniewicach (Stacja Uzdatniania Wody w Nowem została już poddana przebudowie).

Mankamentem jest brak połączeń systemowych i realizacja sieci w układach rozgałęźnych.

Na obszarze Gminy funkcjonują również przydomowe oczyszczalnie ścieków – szczególnie w miejscach, gdzie budowa sieci kanalizacji zbiorczej jest nieuzasadniona ekonomicznie, lub po prostu niemożliwa.

Oczyszczalnie ścieków funkcjonują we wsi Pawlikowice, Głogowej, Godzięby.

Na terenie miasta funkcjonuje rozdzielczy system kanalizacji (sanitarna i deszczowa). W 2012 roku długość czynnej sieci kanalizacyjnej w Gminie wynosiła 17 km (w Mieście Krośniewice 13,6 km), w tym czasie na obszarze Gminy korzystały z niej 3 752 osoby (w Mieście Krośniewice 3 667 osób). Miasto Krośniewice posiada częściowo kanalizację sanitarną, która doprowadza ścieki do oczyszczalni mechaniczno-biologicznej we wsi Pawlikowice.

Dla prawidłowego funkcjonowania Gminy oraz Miasta Krośniewice niezbędne są prace związane z uporządkowaniem gospodarki wodno-ściekowej na ich obszarze, w tym m.in. wymiana żeliwnej sieci wodociągowej, budowa kolejnych przydomowych oczyszczalni ścieków oraz oczyszczalni grupowych, budowa kanalizacji sanitarnej, czy też przebudowa kanalizacji ogólnospławnej oraz stacji uzdatniania wody.

odgałęzienia łączące poszczególne budynki z siecią rozdzielczą lub w przypadku kanalizacji – z siecią ogólnospławną.” „Województwo Łódzkie 2013 - podregiony, powiaty, gminy”, Urząd Statystyczny w Łodzi, Łódź 2013

¹² Łącznie z kolektorami

∴ Infrastruktura związana z gospodarką odpadami

Od 1 lipca 2013 roku zaczęły obowiązywać nowe zasady gospodarki odpadami komunalnymi. Zgodnie z nowymi regulacjami prawnymi wywozem odpadów i ich prawidłowym zagospodarowaniem zajmuje się gmina. Mieszkańcy nie muszą zawierać indywidualnych umów z firmą wywożącą odpady. Za odbiór odpadów komunalnych właściciele nieruchomości uiszczają do Urzędu Gminy opłatę, ustaloną przez Radę Gminy. Odpady od mieszkańców odbierają wyłonieni w drodze przetargu przedsiębiorcy wpisani do gminnego rejestru. Odbiorem i zagospodarowaniem stałych odpadów komunalnych z terenu Gminy Krośniewice zajmuje się Zakład Usług Komunalnych Sp. z o.o. w Krośniewicach.

Odpady są odbierane z nieruchomości zgodnie z przyjętym harmonogramem.

Zgodnie z Regulaminem utrzymania czystości i porządku na terenie Miasta i Gminy Krośniewice, do najważniejszych obowiązków właścicieli nieruchomości należą:

- 1) wyposażenie każdej nieruchomości w urządzenia (pojemniki) służące do gromadzenia stałych odpadów komunalnych,
- 2) utrzymanie w należytym stanie sanitarnym, porządkowym i technicznym urządzeń służących do zbierania odpadów,
- 3) zbieranie odpadów zgodnie z obowiązującym Regulaminem,
- 4) w dniu odbioru odpadów wystawienie pojemników i worków przed bramę nieruchomości w takim miejscu, które uniemożliwia przypadkowe ich uszkodzenie (rozerwanie przez osoby lub zwierzęta).

Punkty Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK) znajdują się w miejscowości Franki (teren składowiska odpadów) oraz w Krośniewicach przy ul. Paderewskiego 3 (teren MZGKiM).

Do w/w punktów można dostarczać następujące odpady:

- zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny,
- meble i odpady wielkogabarytowe,
- worki po nawozach, folie po kiszonkach, zużyte opony, chemikalia pochodzące z gospodarstw domowych oprócz niebezpiecznych,
- zużyte baterie i akumulatory,
- tekstylia i odzież,
- odpady ulegające biodegradacji i odpady zielone.

Wywozem oraz unieszkodliwianiem poprzez składowanie na składowisku nieczystości stałych odpadów z obszaru Gminy i Miasta Krośniewice zajmuje się Zakład Usług Komunalnych Sp. z o.o. powstały w 2007 roku. ZUK eksploatuje również składowisko odpadów komunalnych na terenie Gminy w miejscowości Franki. Jest to obiekt nowoczesny i bezpieczny dla środowiska, spełniający wymogi BAT (Best Available Technique – Najlepsze Dostępne Techniki) i utrzymywany na najwyższym poziomie technicznym. Na terenie prowadzony jest ciągły monitoring zgodnie z obowiązującymi

przepisami ochrony środowiska. Teren składowiska jest ogrodzony i dozorowany przez całą dobę. W 2011 roku przy udziale środków z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi, wybudowano tam kolejną kwaterę na odpady – zrealizowano zadanie pn. „Rozbudowa składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne o kwaterę Nr IV w m. Franki, Gm. Krośniewice”.

Jednym z elementów działalności składowiska jest zagospodarowanie biogazu jako produktu rozkładu odpadów komunalnych. Na terenie składowiska wybudowano studnie odgazowujące służące do odbioru biogazu. Studnie połączone są ze sobą rurociągami zbierającymi i kolektorem znajdującym się w stacji zbiorczej gazu. Ze stacji zbiorczej gaz jest przesyłany do stacji dmuchaw, gdzie odpowiednio sprężony podawany jest do agregatu prądotwórczego (jako paliwo do silników spalinowych). Biogaz zasila agregat prądotwórczy o mocy 750 kW wytwarzający energię elektryczną o napięciu 0,4 kV. Poprzez stację transformatorową energia elektryczna sprzedawana jest do sieci elektroenergetycznej. Składowisko jest w dobrym stanie. Po zakończeniu jego funkcjonowania zostanie poddane rekultywacji.

∴ Infrastruktura łączności

Przez obszar gminy wzdłuż dróg krajowych nr 91 i nr 92 Poznań - Warszawa i Gdańsk – Katowice przeprowadzone są kable telekomunikacji międzymiastowej będące w eksploatacji Centrum Radiokomunikacji w Warszawie. Obsługa telekomunikacyjna przewodowa na terenie gminy jest realizowana za pośrednictwem linii napowietrznych. Na terenie miasta kable telekomunikacyjne są ułożone bądź w kanalizacji telekomunikacyjnej bądź doziemnie. Na terenie gminy głównym operatorem sieci telekomunikacyjnej jest Telekomunikacja Polska S.A.

Mieszkańcy korzystają również z komunikacji bezprzewodowej.

Na obszarze Miasta, na Placu Wolności funkcjonuje Hot-Spot, czyli punkt w którym wszyscy chętni mogą korzystać z bezprzewodowego Internetu.

3.2.2. Własność nieruchomości

Gmina i Miasto Krośniewice jest właścicielem wszystkich obiektów użyteczności publicznej, gdzie prowadzi działalność publiczną m.in. budynku Urzędu Miejskiego, wszystkich obiektów edukacyjnych.

3.2.3. Stan obiektów dziedzictwa kulturowego

Obszar Gminy i Miasta Krośniewice bogaty jest w obiekty zabytkowe wpisane do rejestru zabytków, do których należą:

∴ na terenie miasta Krośniewice:

- a) dawny zajazd z wozownią, obecnie muzeum (wpisane do rejestru zabytków na mocy decyzji nr 346/261 z dnia 11 lipca 1967 r.);
- b) kościół z dzwonnica i murem cmentarnym (wpisane do rejestru zabytków na mocy decyzji nr 471 z dnia 14 listopada 1978 r.);
- c) dom ul. Kutnowska nr 2 (wpisany do rejestru zabytków na mocy decyzji nr 384/300 z dnia 31 maja 1967 r.);
- d) zespół pałacowo-parkowy (wpisany do rejestru zabytków na mocy decyzji: pałac nr 409/318 z dnia 11 lipca 1976 r., park nr 410/319 z dnia 11 lipca 1976 r.);
- e) kordegarda i oranżeria (wpisane do rejestru zabytków na mocy decyzji nr 472 z dnia 14 listopada 1978 r.);
- f) układ przestrzenny kolejki wąskotorowej relacji Krośniewice - Daszyna - Łęczyca (wpisany do rejestru zabytków na mocy decyzji nr 661 z dnia 28 grudnia 1998 r.).

∴ na terenie gminy:

- a) Bielice – zespół dworsko-parkowy (wpisany do rejestru zabytków na mocy decyzji nr 497 z dnia 22 maja 1979 r.) – dwór i park oraz strefa ochronna 150 m od granic parku;
- b) Cygany – zespół dworsko-parkowy (wpisany do rejestru zabytków na mocy decyzji nr 517 z dnia 28 lipca 1979 r.);
- c) Głaznów – zespół dworsko-parkowy (wpisany do rejestru zabytków na mocy decyzji nr 490 z dnia 10 kwietnia 1979 r.) – dwór, oficyna i park oraz strefa ochronna 150 m od granic parku;
- d) Głogowa - zespół dworsko-parkowy (wpisany do rejestru zabytków na mocy decyzji nr 648 z dnia 29 sierpnia 1994 r.) – dwór i park z ogrodzeniem i bramą;
- e) Nowe – zespół sakralny: kościół (wpisany do rejestru zabytków na mocy decyzji nr 415/324 z dnia 18 lipca 1967 r.), dzwonnica (wpisana do rejestru zabytków na mocy decyzji nr 416/325 z dnia 18 lipca 1967 r.);
- f) Skłóty - zespół dworsko-parkowy (wpisany do rejestru zabytków na mocy decyzji nr 498 z dnia 23 maja 1979 r.) – dwór i park z pozostałością sadu orzechowego oraz strefa ochronna o zasięgu 150 m od granic parku;
- g) Skłóty -grodzisko (wpisane do rejestru zabytków na mocy decyzji nr 1064/389 z dnia 03 listopada 1970 r.);
- h) kolejka wąskotorowa relacji Krośniewice – Daszyna – Łęczyca (wpisana do rejestru zabytków na mocy decyzji nr 661 z dnia 28 grudnia 1998 r.) – układ przestrzenny.

Poza w/w terenami i obiektami zabytkowymi znajdują się również tereny i obiekty ujęte w ewidencji konserwatorskiej:

∴ na terenie miasta Krośniewice:

- a) budynki mieszkalne przy ul. Toruńskiej nr 10 i nr 12 oraz przy Pl. Wolności nr 8, 10, 13, 18, 21;
- b) młyn - ul. Poznańska nr 7/9;
- c) cmentarze: przykościelny, rzymsko – katolicki;
- d) Błonie – cmentarz żydowski.

∴ na terenie gminy:

- a) Głaznów – zespół folwarczny (czworak, pięciorak, spichlerz, dwie stajnie koni roboczych, stodoła);
- b) Głogowa – zespół folwarczny (rządcówka, stajnia koni wyścigowych, budynek gospodarczy, spichlerz);
- c) Jankowice – zespół dworsko – parkowy;
- d) Miłonice – park, gorzelnia w zespole dworsko – folwarcznym, cmentarz grzebalny;
- e) Nowe – cmentarz przykościelny i cmentarz grzebalny;
- f) Witów – zespół dworsko – parkowy, budynki mieszkalne dla służby;
- g) Błonie – zespół folwarczny graniczący bezpośrednio z zespołem pałacowo-parkowym zlokalizowanym w mieście Krośniewice.

Stan zachowania wyżej wymienionych obiektów jest zróżnicowany. Od momentu powstania Gminnej Ewidencji Zabytków, czyli od 2006 r. sześć obiektów uległo całkowitemu zniszczeniu i zostały wykreślone z ewidencji. Są to:

- 1) dom ogrodnika w zespole pałacowo – parkowym w Krośniewicach (nr karty ewidencyjnej 12/1436),
- 2) dom mieszkalny w zespole Krośniewickiej Kolei Dojazdowej (nr karty ewidencyjnej 57/1436),
- 3) zespół dworsko – parkowy w Witowie (nr karty ewidencyjnej 84/1436),
- 4) obora w zespole dworsko – folwarcznym w Głaznowie (nr karty ewidencyjnej 115/1436),
- 5) budynek mieszkalny nr 6 – czworak – w zespole dworsko – folwarcznym w Głaznowie (nr karty ewidencyjnej 118/1436),
- 6) park podworski we Frankach (nr karty ewidencyjnej 139/1436).

Spośród obiektów znajdujących się w Gminnej Ewidencji Zabytków w najlepszym stanie technicznym są budynki sakralne, zarówno kościół parafii rzymskokatolickiej p. w. Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny w Krośniewicach, kościół w Miłonicach, jak i kościół pod wezwaniem św. Floriana parafii rzymskokatolickiej w Nowem. Dobrze utrzymane są również cmentarze rzymskokatolickie w Krośniewicach, Nowem i Miłonicach. Natomiast cmentarz żydowski w Krośniewicach jest w stanie bardzo złym. Nie ma do niego dojazdu, porośnięty jest dziką roślinnością. Obecnie trwa postępowanie dotyczące jego zwrotu na rzecz Gminy Żydowskiej.

Przykładem na prawidłowe wykorzystanie obiektu zabytkowego jest dawny zajazd z wozownią w Krośniewicach, w którym mieści się Muzeum im. Jerzego Dunin – Borkowskiego. Choć wymaga bieżącego remontu, jego stan techniczny jest dobry i nie ma zagrożeń co do sposobu jego użytkowania. Poważnie zagrożony jest natomiast wpisany do rejestru zabytków układ przestrzenny Krośniewickiej Kolei Dojazdowej. Ze względu na likwidację przejazdów kolejki wąskotorowej, dewastacji ulegają obiekty służące obsłudze linii, a zwłaszcza techniczne zaplecze zlokalizowane w centrum Krośniewic: dworzec, parowozownia, warsztaty oraz szereg budynków technicznych i mieszkalnych, wybudowanych dla pracowników kolei.

Zagrożony jest również zespół pałacowo-parkowy rodziny Rembielińskich, ze względu na złe użytkowanie, a w przypadku pałacu, jego brak. Ogólny stan techniczny obiektu jest dobry, choć wymaga remontu. Pałac jest jednym z najwartościowszych obiektów w gminie, po odpowiednim zagospodarowaniu, mógłby stać się obok muzeum im. J. Dunin – Borkowskiego i kolejce wąskotorowej, atrakcyjnym miejscem dla mieszkańców gminy, przyciągającą turystów wizytówką miasta.

Otoczający park, ze względu na: znaczną przestrzeń, jaką zajmuje, walory krajobrazowe, wartościowy drzewostan, pomnik, a także dzięki jego odpowiedniemu zagospodarowaniu, jest miejscem spacerów i rekreacji mieszkańców miasta.

Na szczególną uwagę zasługuje główna przestrzeń publiczna miasta – Plac Wolności, położony w historycznym centrum, przy dawnym skrzyżowaniu dróg krajowych, a obecnie głównych ulic miejskich. Przed wybudowaniem obwodnicy, gdy przy placu krzyżowały się dwie tranzytowe trasy, był miejscem nieatrakcyjnym jako przestrzeń publiczna. Obecnie po odpowiednim zagospodarowaniu mógłby stać się najważniejszym miejscem w przestrzeni miasta, skupiającym życie jego mieszkańców. Zławsza że przy jednym z jego boków zlokalizowany jest kościół p. w. Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny, a pozostałe ściany tworzy szereg piętrowych lub dwupiętrowych budynków z lokalami usługowymi w parterach. Kilka z tych obiektów wpisanych jest do ewidencji zabytków, ale wiele z nich również wymaga remontu.

Cały obszar centrum miasta wymaga rewitalizacji i działań, które zapobiegłyby powstawaniu nowych obiektów niedopasowanych do historycznej zabudowy. Na terenie gminy w najgorszym stanie są zespoły dworsko-parkowe, z których w wielu miejscach pozostały tylko ruiny zabudowań, tak jak w Skłótkach i Ostalowie. Pilnego remontu wymaga zaś m.in. dwór w Cyganach (jest on jednak własnością prywatną). Do skansenu w Gnieźnie przeniesiony został znajdujący się do niedawna w Miłonicach dwór z XVIII w. W lepszym stanie są dwory w Głogowej i Głaznowie oraz Jankowicach, gdzie mieści się niepubliczna szkoła podstawowa. Warto zauważyć, iż budynek zespołu dworsko-parkowego w Bielicach jest w trakcie renowacji.

Pielęgnacji i ochrony przed dalszą dewastacją wymagają wszystkie podworskie parki. W większości zatarł się pierwotny układ kompozycyjny, występują znaczne ubytki w drzewostanie, brak jest zieleni niskiej i ogrodzenia.

Nieco lepszy jest stan dawnych obiektów folwarcznych w tych zespołach, które przekształcone niegdyś na PGR-y, obecnie użytkowane są przez dzierżawców: w Krośniewicach, Skłótkach, Głaznowie i Głogowej. Problemem tych miejsc jest brak jednolitego wykorzystania dla wszystkich obiektów wchodzących w skład gospodarstwa, często użytkowane są przez kilku przedsiębiorców, a wiele z nich w ogóle nie jest wykorzystana, przez co ich stan techniczny pogarsza się.

Bardzo źle przedstawia się również sytuacja budynków mieszkalnych, tzw. czworaków czy ośmioraków, zbudowanych przez dawnych właścicieli majątków ziemskich dla pracowników folwarcznych (Skłóty, Głaznów, Głogowa), które pozostają jednak własnością prywatną. Obecnie również wykorzystywane są na cele mieszkalne, ale przedstawiają bardzo niski standard. Zagrożeniem dla tych obiektów są wykonywane przez ich mieszkańców remonty i przebudowy,

bez nadzoru konserwatora zabytków, bez poszanowania pierwotnych cech architektonicznych, z wykorzystaniem złej jakości materiałów.

Podsumowując, stan zachowania zabytków na terenie gminy nie przedstawia się dobrze. Wiele obiektów zagrożonych jest destrukcją, pozostałe wymagają remontów i odpowiedniego użytkowania.

Należy podjąć działania zapobiegające dalszemu pogarszaniu się stanu zabytków. Sprzyjają temu zapisy zawarte w obowiązujących Miejscowych Planach Zagospodarowania Przestrzennego, które w pełni chronią obiekty zabytkowe.

W ramach badań powierzchniowych Archeologicznego Zdjęcia Polski na terenie gminy Krośniewice określono lokalizację 96 stanowisk archeologicznych. Wszystkie stanowiska archeologiczne podlegają ochronie konserwatorskiej, którą oprócz samego stanowiska, objęta jest również strefa ochronna wokół stanowiska (...).

W miejscowości Skłóty, w dolinie rzeki Miłonki znajduje się archeologiczny obiekt zabytkowy wpisany do rejestru zabytków. Jest to grodzisko wczesnośredniowieczne. Obiekt znajduje się na gruntach prywatnych.¹³

3.2.4. Uwarunkowania ochrony środowiska

Zagadnienia dotyczące ochrony środowiska zostały przeanalizowane, opracowane, a następnie przedstawione w dokumencie *Program Ochrony Środowiska dla Gminy Krośniewice na lata 2011 – 2014 z perspektywą na lata 2015 – 2018*. Program uwzględnia wymagania obowiązujących przepisów prawnych, zapisy nadrzędnych mu dokumentów szczebla krajowego, wojewódzkiego, powiatowego oraz dokumentów obowiązujących w Gminie.

W oparciu o diagnozę stanu środowiska oraz zagrożenia środowiska zdefiniowano najważniejsze priorytety ochrony środowiska w Gminie Krośniewice:

∴ W zakresie ochrony przyrody:

- Ochrona bioróżnorodności ekosystemów rolniczych
- Ochrona parków i innych terenów zieleni urządzonej na terenie gminy
- Ochrona zasobów leśnych

∴ W zakresie ochrony wód:

- Rozbudowa systemu kanalizacji sanitarnej i oczyszczalni ścieków na terenie aglomeracji Krośniewice (zrealizowana w zakresie ustanowionej aglomeracji)
- Polepszenie jakości i dystrybucji wody w Gminie
- Zapewnienie najwyższej jakości wód powierzchniowych i podziemnych
- Budowa oczyszczalni przydomowych i lokalnych na terenach wiejskich

∴ W zakresie ochrony powietrza atmosferycznego:

¹³ Wykorzystano informacje ze „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Krośniewice”, Biuro Rozwoju Przestrzennego w Łodzi, Łódź, czerwiec 2012

- Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń z ciepłownictwa
- Zmniejszenie emisji komunikacyjnej
- ∴ W zakresie ochrony powierzchni ziemi:
- Zapewnienie dotrzymania standardów jakości gleb na terenie gminy
- ∴ W zakresie edukacji ekologicznej:
- Kontynuacja edukacji ekologicznej mieszkańców

Celem nadrzędnym *Programu* jest „Trwały, niezagrażający środowisku naturalnemu rozwój społeczno-gospodarczy gminy”

Działania związane z ochroną środowiska mogą być finansowane/ współfinansowane ze środków: Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, funduszy Unii Europejskiej, w tym Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego oraz Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Krośniewice realizowany jest w oparciu o wszystkie aktualnie obowiązujące na terenie Polski przepisy prawne, które to są zgodne z wytycznymi Unii Europejskiej. Zakłada się, iż realizacja Programu powinna przebiegać przy wsparciu finansowym pozyskiwanym z funduszy zewnętrznych. Ich brak może doprowadzić do opóźnienia realizacji założeń Programu, może także prowadzić do rezygnacji z wykonania poszczególnych inwestycji. W Programie podkreśla się istotę aktywności społeczeństwa w trakcie uchwalania i realizacji jego zapisów.

Ochrona środowiska na obszarze Gminy prowadzona jest w oparciu o dokumenty strategiczne Unii Europejskiej. Nie możemy zapominać o tym, że Polska jest zobowiązana do osiągnięcia 15% udziału odnawialnych źródeł energii w bilansie energetycznym do 2020 roku. W latach 2012 – 2013 Gmina realizowała 2-letni program zaopatrzenia 435 gospodarstw domowych w baterie solarne do podgrzewania wody oraz budowę kotłowni ekologicznej (na wióry drewna oraz pelet) do ogrzania Zespołu Szkół Nr 1, hali sportowej oraz GCKSiR. W związku z tym bardzo ważne jest, aby Krośniewice kontynuowały aktywne dążenie do tego celu i wprowadzały na swoim obszarze jak najwięcej rozwiązań z zastosowaniem OZE (oczywiście muszą być to rozwiązania efektywne ekonomicznie oraz nie kolidujące z innymi sferami życia społeczno-gospodarczego Gminy).

3.3. Sfera społeczna

3.3.1. Sytuacja demograficzna i społeczna na danym obszarze

Liczba ludności faktycznie zamieszkującej Gminę i Miasto Krośniewice wynosiła w 2012 roku 8 864 osób, w strukturze przeważały kobiety. W Mieście zamieszkiwały 4 603 osoby, co stanowiło prawie 52% ludności całego obszaru Gminy.

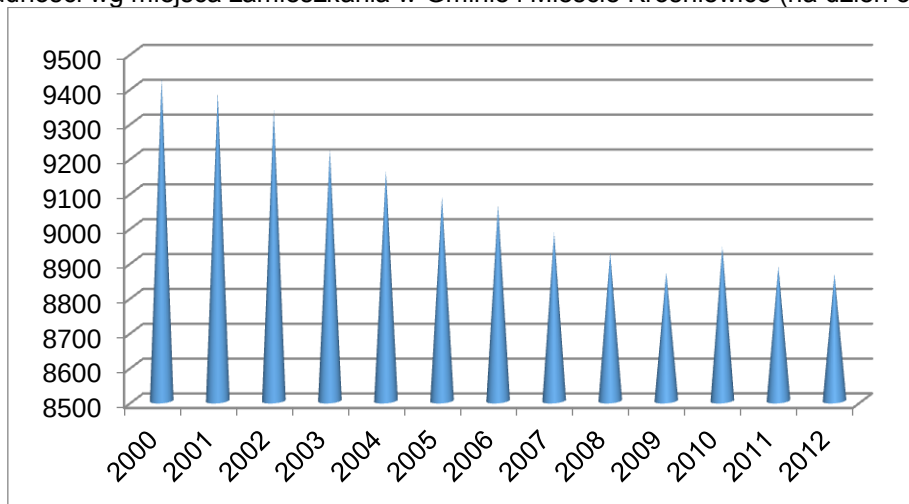
Ludność wg miejsca zamieszkania i płci na obszarze Gminy i Miasta Krośniewice
(na dzień 31 grudnia)

rok	Gmina i Miasto			Miasto		
	ogółem	mężczyźni	kobiety	ogółem	mężczyźni	kobiety
2000	9 425	4 570	4 855	4 890	2 328	2 562
2001	9 385	4 570	4 815	4 865	2 319	2 546
2002	9 335	4 538	4 797	4 836	2 303	2 533
2003	9 221	4 493	4 728	4 752	2 275	2 477
2004	9 161	4 457	4 704	4 753	2 271	2 482
2005	9 085	4 400	4 685	4 681	2 228	2 453
2006	9 062	4 394	4 668	4 654	2 234	2 420
2007	8 983	4 376	4 607	4 635	2 238	2 397
2008	8 925	4 349	4 576	4 610	2 230	2 380
2009	8 869	4 318	4 551	4 553	2 190	2 363
2010	8 943	4 352	4 591	4 620	2 196	2 424
2011	8 886	4 322	4 564	4 610	2 184	2 426
2012	8 864	4 306	4 558	4 603	2 178	2 425

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Liczba ludności ogółem w badanym okresie zmniejszyła się o 561 osób (w tym 287 osób stanowili mieszkańcy Miasta).

Liczba ludności wg miejsca zamieszkania w Gminie i Mieście Krośniewice (na dzień 31 grudnia)

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Z zaprezentowanych danych wynika, iż liczba ludności nieznacznie wzrosła w 2010 roku, w dwóch kolejnych latach odnotowano jednak kolejne spadki wartości.

Sytuację demograficzną na terenie Gminy i Miasta Krośniewice najlepiej obrazuje ruch naturalny ludności. Dane poniżej wskazują, iż w latach 2000 – 2012 odnotowywano ujemną wartość

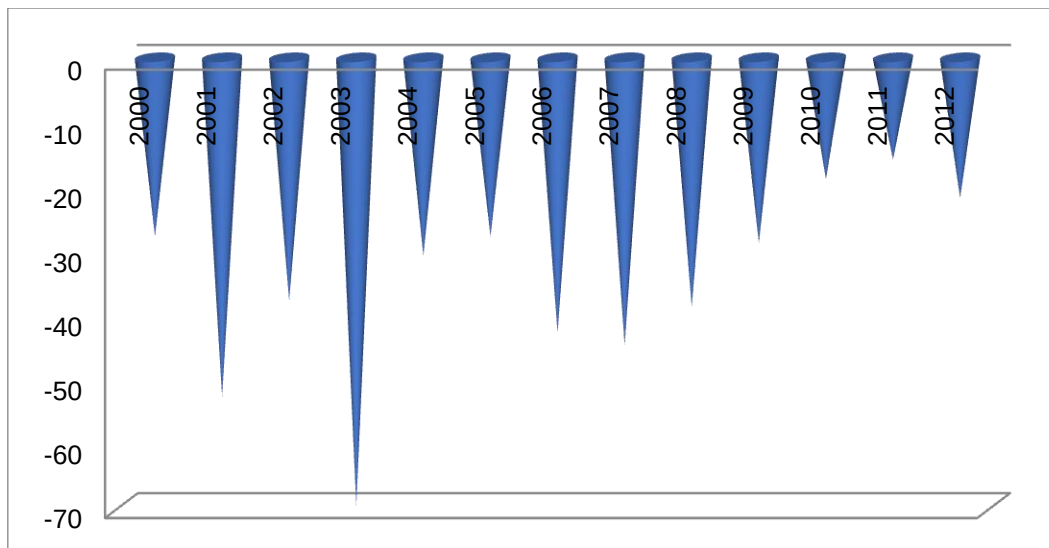
przyrostu naturalnego, najniższa została zaobserwowana w 2003 roku, od tego momentu ulega ona wahaniom, jednak w porównaniu do 2003 roku sytuacja ulega polepszeniu.

Ruch naturalny w poszczególnych latach na terenie Gminy i Miasta Krośniewice

rok	urodzenia żywe	zgony ogółem	przyrost naturalny
2000	90	118	-28
2001	70	123	-53
2002	76	114	-38
2003	58	128	-70
2004	93	124	-31
2005	93	121	-28
2006	95	138	-43
2007	78	123	-45
2008	98	137	-39
2009	92	121	-29
2010	91	110	-19
2011	94	110	-16
2012	97	119	-22

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Przyrost naturalny w poszczególnych latach na terenie Gminy i Miasta Krośniewice

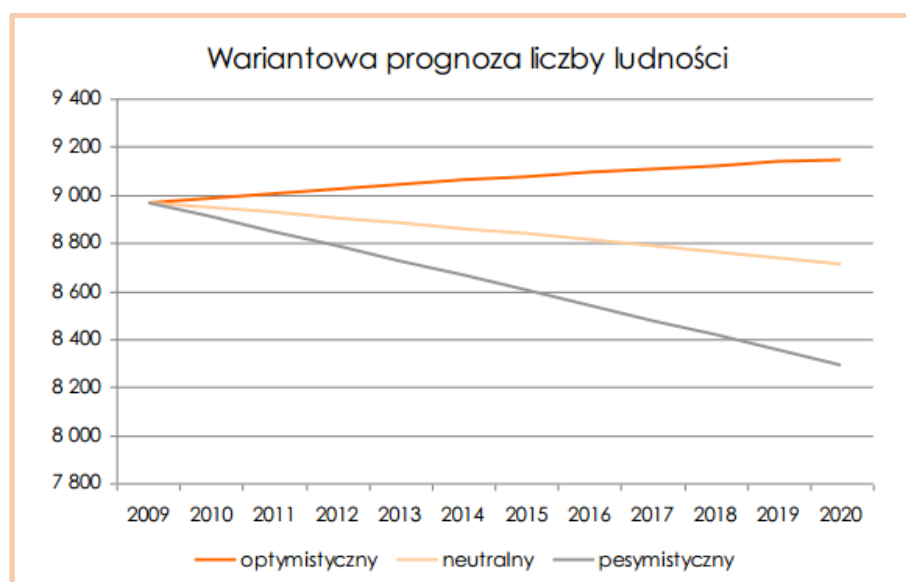
Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Przyrost naturalny w Krośniewicach porównano do podobnych im gmin miejsko-wiejskich i miast na obszarze województwa łódzkiego. W podanym zestawieniu zarówno obszar Gminy jak i samego Miasta nie wykazują pozytywnych tendencji.

Przyrost naturalny ludności w wybranych gminach i miastach województwa łódzkiego

jednostka terytorialna	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Sulejów	-7	3	9	-10	-3	25	-4	-7	4	2	18	19	-7
m. Sulejów	-5	-12	-6	-8	1	6	-29	-19	-3	-2	-7	6	-3
Łask	13	-11	-43	-33	-32	-53	-5	27	0	-33	34	-51	-5
m. Łask	25	18	-35	-24	10	-29	-8	26	-3	-22	23	-15	0
Poddębice	-49	-45	-32	-35	-25	-19	-67	-69	-28	-25	17	-9	-12
m. Poddębice	-7	0	9	-1	18	16	-15	-18	-2	7	39	2	3
Błaszki	7	-19	-29	-63	-38	-11	-14	-8	-2	-3	7	-7	-38
m. Błaszki	4	-19	-1	-21	-5	-5	2	-3	4	6	-1	-3	9
Wieruszów	-7	55	43	11	33	38	24	17	43	49	2	16	-29
m. Wieruszów	6	39	22	16	24	29	34	-5	36	22	-3	24	-19
Krośniewice	-28	-53	-38	-70	-31	-28	-43	-45	-39	-29	-19	-16	-22
m. Krośniewice	-11	-16	-23	-31	-21	-24	-23	-23	-21	-15	-15	-9	-18
Żychlin	-58	-56	-90	-90	-74	-82	-67	-88	-44	-99	-86	-51	-62
m. Żychlin	-39	-31	-65	-60	-49	-57	-38	-61	-31	-69	-48	-23	-30

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Źródło: „Scenariusz rozwoju do roku 2020 Gmina i Miasto Krośniewice. Strategiczna mapa regionu”; Łódź, maj 2012

Powyżej zaprezentowano prognozy dla liczby ludności w Gminie i Mieście Krośniewice w trzech wariantach, do roku 2020. Jak zapisano w dokumencie źródłowym: „Spadek liczby mieszkańców jest zjawiskiem powszechnym w większości jednostek samorządu terytorialnego w Polsce. W większości gmin, poza silnie ujemnym przyrostem naturalnym, notowane jest dodatkowo niekorzystne saldo migracji. Nie może zatem szczególnie dziwić, iż także w gminie Krośniewice prognozowany jest spadek liczby mieszkańców. Tempo tego spadku nie jest jednak tak duże, jak w wielu innych gminach w województwie łódzkim.”¹⁴

¹⁴ „Scenariusz rozwoju do roku 2020 Gmina i Miasto Krośniewice. Strategiczna mapa regionu”; PAG Uniconsult Łódź, maj 2012; Badanie współfinansowane ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Jak zapisano wyżej, bardzo istotnym z punktu widzenia rozwoju obszaru jest ruch migracyjny¹⁵ jego mieszkańców. Poniżej przedstawiono saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na terenie Miasta i Gminy Krośniewice na przestrzeni dwunastu lat.

Saldo migracji¹⁶ w ruchu wewnętrznym i zagraniczne w poszczególnych latach w Gminie i Mieście Krośniewice

rok	saldo migracji wewnętrznych ¹⁷	saldo migracji zagranicznych ¹⁸
2000	-27	0
2001	-2	0
2002	24	-3
2003	-59	3
2004	-4	-2
2005	-32	2
2006	-13	-4
2007	-43	1
2008	-12	-2
2009	-23	4
2010	-16	-5
2011	-40	-1
2012	-28	0

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Na zjawisko zmniejszania się liczby ludności w Gminie i Mieście Krośniewice wpływ ma ujemne saldo migracji, które obserwujemy we wszystkich analizowanych latach z wyjątkiem 2002 roku.

Ludzie osiedlają się na terenach, których perspektywy rozwojowe postrzegają z optymizmem, spontaniczna emigracja z danego terenu jest zawsze sygnałem zagrożenia zapaścią rozwojową. Poprawa warunków życia na terenie Gminy i Miasta przyczyni się do zahamowania migracji mieszkańców, szczególnie młodych osób, rodzin.

Największa wewnętrzna migracja ludności wystąpiła w 2003, 2007 oraz 2011 roku. Zaczyna być tu zatem widoczna pewna cykliczność tego zjawiska, choć badany okres jest zbyt krótki, aby prognozować długookresowe tendencje.

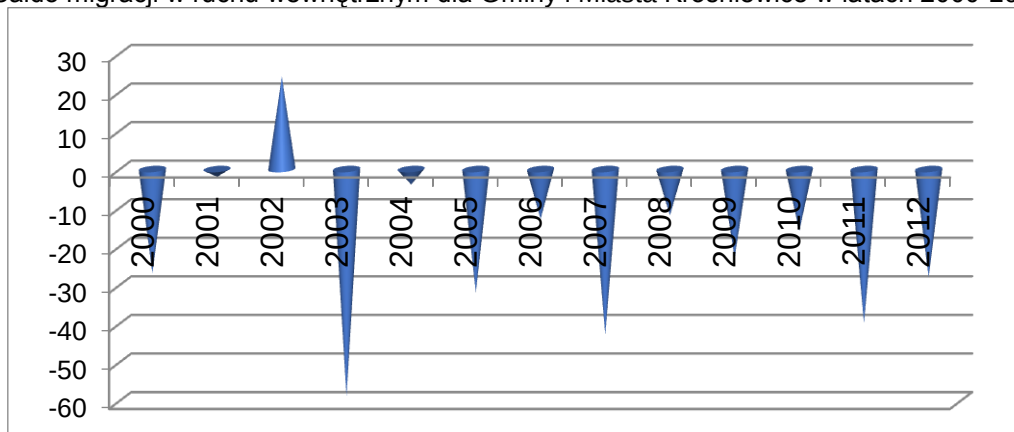
¹⁵ Jak podaje GUS: „Migracje ludności to przemieszczenia ludności związane ze zmianą miejsca zamieszkania (pobytu stałego lub czasowego) połączone z przekroczeniem granicy administracyjnej podstawowej jednostki terytorialnej. Migracją jest zatem zmiana gminy zamieszkania lub w przypadku gminy miejsko-wiejskiej przeniesienie się z terenów miejskich do wiejskich tej gminy lub odwrotnie. Migracją jest oczywiście także zmiana kraju zamieszkania.”

¹⁶ Definicja GUS: „Saldo migracji to różnica między napływem i odpływem migracyjnym.”

¹⁷ Definicja GUS: „Migracje wewnętrzne to przemieszczenia ludności w granicach państwa, czyli zmiana gminy zamieszkania lub w przypadku gminy miejsko-wiejskiej przeniesienie się z terenów miejskich do wiejskich tej gminy lub odwrotnie.”

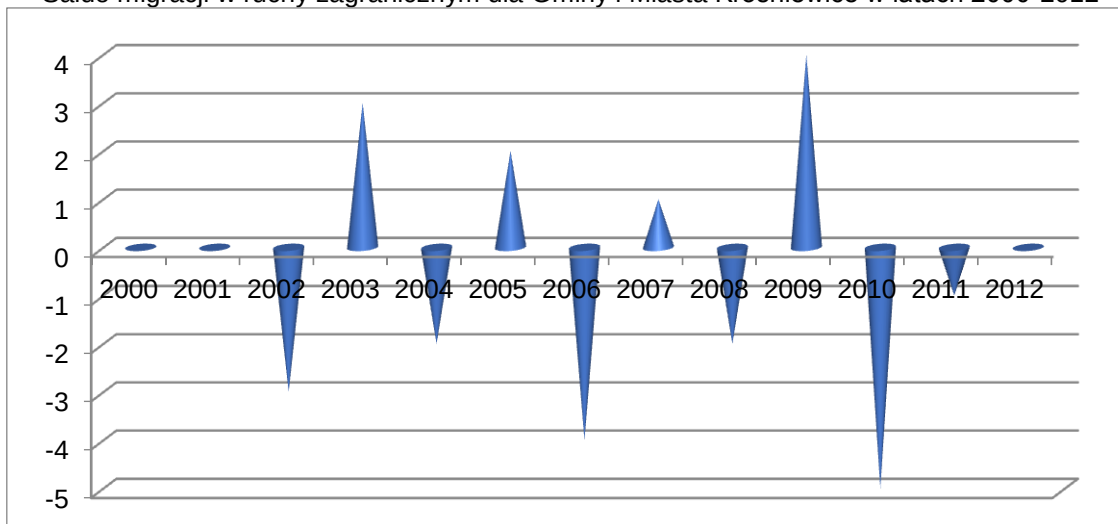
¹⁸ Definicja GUS: „Migracje zagraniczne to wyjazdy z kraju stałego zamieszkania (emigracja) lub przyjazdy do kraju (imigracja) w celu zamieszkania na stałe lub na pobyt czasowy.” Pod pojęciem saldo migracji należy natomiast rozumieć

Saldo migracji w ruchu wewnętrznym dla Gminy i Miasta Krośniewice w latach 2000-2012

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Saldo migracji w ruchy zagranicznym dla Gminy i Miasta Krośniewice w latach 2000-2012

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Saldo migracji zagranicznych jest nieznaczne, wartości nie ulegają znacznym wahaniom, można mówić tu o swojemu rodzaju stabilizacji.

W porównaniu do wybranych gmin i miast saldo migracji zagranicznych w Krośniewicach jest podobne do wartości dla innych jednostek terytorialnych. Saldo migracji wewnętrznych dla Gminy jest stosunkowo niskie, zbliżone do tego w Błaszczach i Łasku.

Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych w wybranych gminach i miastach województwa łódzkiego w 2012 roku

jednostka terytorialna	saldo migracji wewnętrznych	saldo migracji zagranicznych
Sulejów	49	3
m. Sulejów	11	-1
Łask	-24	2
m. Łask	-83	1
Poddębice	-1	0
m. Poddębice	-27	0

Błaszki	-25	0
m. Błaszki	-18	0
Wieruszów	-12	-1
m. Wieruszów	-35	0
Krośniewice	-28	0
m. Krośniewice	-6	0
Żychlin	-54	-11
m. Żychlin	-33	-5

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Struktura ludności

W strukturze wieku ludności można wyróżnić trzy podstawowe kategorie, które są istotne z punktu widzenia rynku pracy i zasobów siły roboczej:

- ∴ ludność w wieku przedprodukcyjnym tj. w wieku od 0 do 17 lat,
- ∴ ludność w wieku produkcyjnym, w tym: kobiety od 18 do 59 lat, a mężczyźni od 18 do 64 lat,
- ∴ ludność w wieku poprodukcyjnym, w tym: kobiety od 60 lat i więcej, a mężczyźni od 65 lat i więcej

Struktura wieku ludności w latach 2002-2012 w Gminie i Mieście Krośniewice

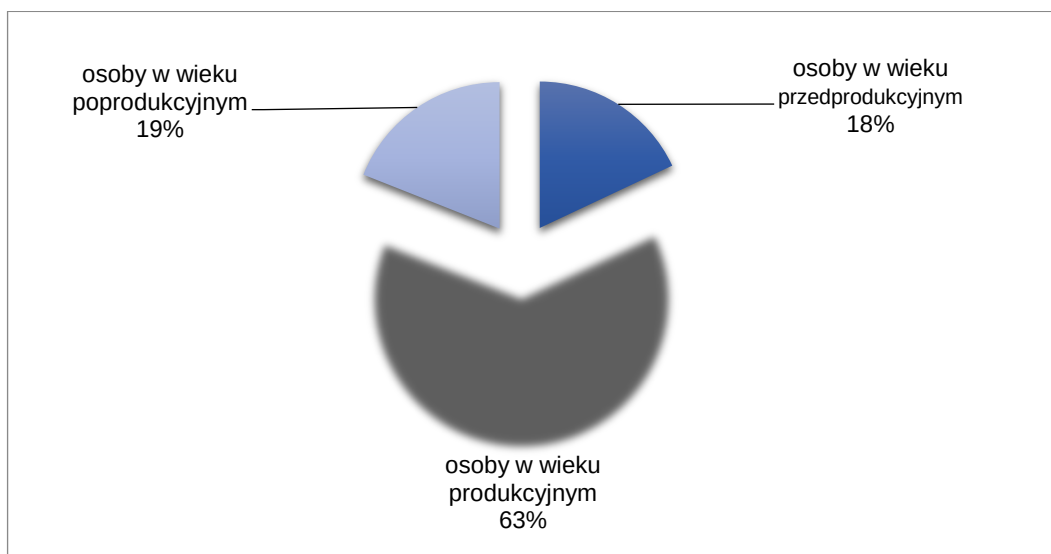
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Ludność w wieku przedprodukcyjnym	2115	1984	1931	1836	1791	1706	1687	1628	1595	1568	1549
Ludność w wieku produkcyjnym	5551	5568	5584	5623	5625	5622	5604	5616	5694	5633	5598
Ludność w wieku poprodukcyjnym	1669	1669	1646	1626	1646	1655	1634	1625	1654	1685	1717

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Podział mieszkańców Gminy i Miasta Krośniewice wg ekonomicznych grup wieku w 2012 roku kształtował się następująco:

- ∴ osoby w wieku przedprodukcyjnym stanowiły ok.18%,
- ∴ osoby w wieku produkcyjnym ok. 63%,
- ∴ osoby w wieku poprodukcyjnym ok.19%.

Podział mieszkańców Gminy i Miasta Krośniewice wg ekonomicznych grup wieku w 2012 roku

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

W latach 2002 - 2012 zaobserwowano wśród mieszkańców Gminy i Miasta Krośniewice:

- ∴ tendencje spadkowe w wieku przedprodukcyjnym o 566 osób,
- ∴ przyrost ilości mieszkańców w wieku produkcyjnym o 47 osób,
- ∴ przyrost ilości mieszkańców w wieku poprodukcyjnym o 48 osób.

WNIOSKI:

Gmina i Miasto Krośniewice to obszar, który podobnie jak większość jednostek samorządu terytorialnego doświadcza spadku liczby ludności. Wzrasta liczba osób w wieku poprodukcyjnym, obserwuje się ujemne saldo migracji w ruchu wewnętrznym; prognozy dla Gminy tylko te najbardziej optymistyczne przewidują nieznaczny wzrost liczby ludności. Działania Samorządu powinny skupić się na zahamowaniu odpływu ludności – jest to proces, który z pewnością łatwiej spowolnić, niż wprowadzić w życie przemiany, które spowodują, że wzrośnie liczba urodzeń. Z drugiej strony jednak, niezbędne są zmiany w mentalności mieszkańców. Czasami decydują się oni na opuszczenie miasta, podczas gdy pracę mogą znaleźć kilkanaście kilometrów od miejsca zamieszkania. Tak jak większość obszarów, Gmina i Miasto borykają się z bezrobociem, a mieszkańcy nie widząc lepszych perspektyw decydują się na jej opuszczenie. Osoby, które pozostają nie zakładają lub nie powiększają rodziny z obawy o brak środków finansowych.

3.3.2. Warunki i jakość życia mieszkańców

Poniżej przedstawiono zasoby mieszkaniowe Gminy Krośniewice w latach 2002 – 2012. W 2012 roku Gmina dysponowała 2 875 mieszkaniami (zamieszkanyimi i niezamieszkanyimi), w tym w Mieście Krośniewice było ich 1 639. Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania z roku na rok wzrasta i w 2012 roku wynosiła 66,2 m² (w Mieście Krośniewice 58,8 m²), na jedną osobę przypadało ok 21,5 m² (w Mieście Krośniewice 20,9 m²).

Zasoby mieszkaniowe w Gminie i Mieście Krośniewice

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
ZASOBY MIESZKANIOWE											
Mieszkania ¹⁹ (szt.)	3206	3210	3210	3216	3219	3221	3229	3233	2871	2874	2875
Przeciętna powierzchnia użytkowa w m²											
1 mieszkania	63,0	63,1	63,1	63,3	63,4	63,5	63,7	63,8	66,0	66,1	66,2
na 1 osobę	21,6	22,0	22,1	22,4	22,5	22,8	23,1	23,3	21,2	21,4	21,5
Mieszkania wyposażone w urządzenia techniczno-sanitarne (szt.):											
wodociąg	2894	2892	2893	2899	2902	2904	2912	2916	2721	2724	2725
ustęp spłukiwany	2307	2310	2312	2318	2322	2324	2332	2336	2459	2462	2467
łazienka	2275	2278	2280	2286	2289	2291	2299	2303	2334	2337	2343
centralne ogrzewanie	2058	2063	2065	2071	2075	2077	2085	2089	2091	2094	2099
gaz z sieci	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Porównując Gminę oraz Miasto Krośniewice do podobnych im jednostek terytorialnych zauważono, że:

- ∴ Krośniewice są w czołówce jeżeli chodzi o zwodociągowanie zarówno Gminy jak i Miasta
- ∴ jako Gmina Krośniewice – mają najmniej mieszkań wyposażonych w łazienkę oraz centralne ogrzewanie, natomiast jako miasto są jednymi z największym procentowym udziałem wyposażenia

Mieszkania wyposażone w instalacje – w % ogółu mieszkań w 2012 roku

jednostka terytorialna	wodociąg	łazienka	centralne ogrzewanie
gm. Sulejów	89,5	77,1	70,0
Sulejów - miasto	95,7	85,7	74,9
gm. Błaszki	86,4	72,3	58,9
Błaszki - miasto	93,9	79,9	59,2
gm. Złoczew	90,7	72,6	59,6
Złoczew - miasto	95,2	83,6	66,1
gm. Wieruszów	95,5	85,8	79,0
Wieruszów - miasto	99,2	95,9	91,3
gm. Krośniewice	90,2	67,8	58,6
Krośniewice - miasto	98,2	91,8	83,9

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

¹⁹ Od 2009 roku zamieszkane i niezamieszkane

Warto dodać, że na obszarze Gminy powstają przydomowe oczyszczalnie ścieków, które znacznie ułatwiają codzienne życie jej mieszkańcom, podnoszą jego jakość, poprawiają poziom higieny, ale również mają pozytywny wpływ na stan środowiska przyrodniczego.

Na obszarze Miasta Krośniewice istnieją strefy zabudowane nowymi domami jednorodzinnymi, czy odnowionymi blokami, a obok nich znajdują się zaniedbane kamienice – kontrast ten szczególnie jest widoczny w centrum Miasta. Kamienice odstraszały swoim wyglądem, podwórka są zaniedbane i brudne.

Bardzo uciążliwym problemem, z którym od wielu lat borykają się w zasadzie wszystkie jednostki samorządu terytorialnego jest azbest. Krośniewice posiadają „Prognozę Oddziaływania na Środowisko Programu Usuwania Wyrobów Zawierających Azbest z Terenu Gminy Krośniewice na lata 2012 – 2032”. Program wskazuje elementy środowiska wraz z opisem przewidywanego znaczącego oddziaływania na nie. Azbest jest substancją szkodliwą dla środowiska naturalnego, ale również dla organizmu człowieka, stąd niezmiennie istotne jest usuwanie go z nieruchomości. Gmina jest w trakcie realizacji Programu i będzie udzielać dotacji celowych z budżetu Gminy na realizację zadań z zakresu usuwania wyrobów zawierających azbest na jej terenie. Środki na finansowanie zadań pochodzić będą również z dotacji przyznanej Gminie Krośniewice przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi. W ten sposób mieszkańcy nie są obciążani żadnymi kosztami, a wszystkie środki finansowe mogą przeznaczyć na nowe pokrycie dachowe.

3.3.3. Oświata i edukacja

Na obszarze Krośniewic funkcjonują:

- ∴ Miejskie Przedszkole w Krośniewicach
- ∴ Szkoła Podstawowa nr 1 w Krośniewicach
- ∴ Szkoła Podstawowa im. Gen. Władysława Andersa w Nowem
- ∴ Niepubliczna Szkoła Podstawowa Fundacji „Elementarz” z Oddziałem Przedszkolnym w Jankowicach
- ∴ Katolicka Szkoła Podstawowa z Oddziałami Przedszkolnymi im. św. Jana Pawła II w Zalesiu
- ∴ Gimnazjum w Krośniewicach
- ∴ Zespół Szkół Nr 1 w Krośniewicach wraz z zaoczną szkołą dla dorosłych Liceum Ogólnokształcące
- ∴ Filia Centrum Kształcenia Ustawicznego w Kutnie.

W Zespole Szkół w Krośniewicach działa zaoczna szkoła dla dorosłych.

Na obszarze Gminy nie znajdują się placówki ośrodków akademickich.

Poniżej przedstawiono podstawowe dane statystyczne dotyczące wymienionych placówek oświaty.

Edukacja i wychowanie w 2012 roku

przedszkola bez specjalnych – liczba obiektów	1
oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych – liczba obiektów	3
przedszkola bez specjalnych – liczba dzieci	150
oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych – liczba dzieci	91
przedszkola bez specjalnych – liczba miejsc	145
szkoły podstawowe - liczba uczniów	415
gimnazjum - liczba uczniów	237
liceum ogólnokształcące - liczba uczniów	80

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Niewątpliwym atutem Gminy jest budynek Gimnazjum. Gimnazjum w Krośniewicach powstało w 1999 roku. Inauguracja pierwszego roku szkolnego odbyła się w neorenesansowym pałacu Rodziny Rembielińskich, w którym to przez 11 lat mieściła się siedziba szkoły. W dniu 24 czerwca 2010 roku na wniosek Rady Pedagogicznej, Samorządu Uczniowskiego i Rady Rodziców szkole nadano imię Rodziny Rembielińskich, podkreślając w ten sposób wkład członków tej rodziny w rozwój miasta Krośniewice.

Wymiernym wynikiem realizacji projektu „Efektywna edukacja gwarantem rozwoju lokalnego rynku pracy – budowa i wyposażenie Gimnazjum Gminnego w Krośniewicach” było uroczyste otwarcie nowej siedziby Gimnazjum im. Rodziny Rembielińskich w Krośniewicach połączone z Wojewódzką Inauguracją Roku Szkolnego 2010/2011. Wydarzenie to miało miejsce w dniu 1 września 2010 roku. Od tej chwili gimnazjum wraz z liceum ogólnokształcącym i halą sportową tworzą uzupełniający się kompleks oświatowy, przy którym znajduje się teren także rekreacyjny dla młodzieży.

Budowa gimnazjum była możliwa dzięki wsparciu funduszy europejskich, projekt zrealizowano w ramach RPO WŁ OŚ Priorytetowa V: Infrastruktura społeczna Działanie V.3 Infrastruktura edukacyjna.

Niestety w Gminie nadal istnieją braki w wyposażeniu oraz stanie technicznym placówek oświaty. Brakuje m.in. boisk przy szkołach, sal gimnastycznych, na których dzieci i młodzież mogłyby wzmacniać swoją kondycję fizyczną, a także rozwijać sportowe zainteresowania.

System edukacji wspiera Gminne Centrum Kultury, Sportu i Rekreacji oraz Muzeum im. Jerzego Dunin - Borkowskiego.

Sytuacja gospodarcza regionu w dużej mierze uwarunkowana jest poziomem wykształcenia jego mieszkańców. Dobrze wykształceni obywatele, posiadający świadomość możliwości rozwoju jakie daje im miejsce zamieszkania, przy znajomości atutów i słabych stron regionu oraz wykorzystaniu sprzyjających trendów, mogą rozwijać własne biznesy lub współtworzyć i przyczyniać się do rozwoju już funkcjonujących podmiotów gospodarczych.

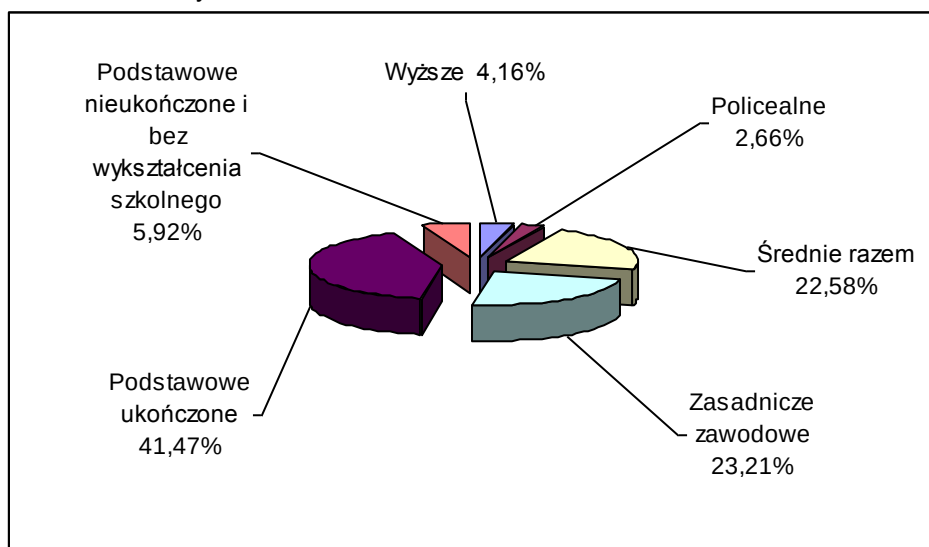
Poziom wykształcenie w Gminie i Mieście Krośniewice w 2002 roku – ostatnie dostępne dane

wykształcenie	Ogółem	Stan procentowy ogółem	Mężczyźni	Kobiety
wyższe	330	4,16 %	124	206
policealne	211	2,66 %	54	157
średnie razem	1 792	22,58 %	789	1 003
zasadnicze zawodowe	1 842	23,21 %	1 135	707
podstawowe ukończone	3 291	41,47 %	1 544	1 747
podstawowe nieukończone i bez wykształcenia szkolnego	470	5,92 %	175	295

Źródło: GUS, Narodowy Spis Powszechny 2002 Ludność

Wg danych pochodzących z Narodowego Spisu Powszechnego z 2002 roku wykształceniem wyższym legitymowało się 4,16 % mieszkańców Gminy i Miasta Krośniewice, policealnym – 2,66%, a średnim 22,58%. Pozostałe osoby posiadały wykształcenie zasadnicze zawodowe (23,21% ogółu), podstawowe ukończone (41,47% ogółu) oraz podstawowe nieukończone i bez wykształcenia szkolnego (5,92% ogółu). Ogólnie poziom wykształcenia w gminie jest niski. Na analizowanym obszarze wykształcenie wyższe, policealne, średnie, podstawowe ukończone i nieukończone posiada więcej kobiet niż mężczyzn. Jest to tendencja obserwowana w większości gmin w Polsce.

Poziom wykształcenie w Gminie i Mieście Krośniewice w 2002 roku

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Dla porównania poniżej przedstawiono dane dla powiatu kutnowskiego za rok 2002 oraz 2011.

Poziom wykształcenia mieszkańców powiatu kutnowskiego za rok 2002 oraz 2011

poziom wykształcenia	2002 rok		2011 rok	
	Ogółem (osoby)	Udział procentowy	Ogółem (osoby)	Udział procentowy
wyższe	6 158	5,29%	11 441	12,60%
policealne i średnie razem	27 888	23,95%	28 829	31,75%
średnie ogólnokształcące	6 765	5,81%	10 470	11,53%
średnie zawodowe	17 933	15,40%	15 764	17,36%
zasadnicze zawodowe	20 034	17,20%	19 819	21,83%
gimnazjalne	-	-	4 795	5,28%
podstawowe ukończone	33 153	28,46%	21 879	24,09%
podstawowe nieukończone i bez wykształcenia	4 540	3,90%	1 353	1,49%

Źródło: GUS, Narodowy Spis Powszechny 2002, Narodowy Spis Powszechny 2011

Obserwując sytuację na terenie powiatu kutnowskiego widoczna jest poprawa poziomu wykształcenia mieszkańców badanego obszaru. Na przestrzeni 9 lat liczba osób legitymujących się wykształceniem wyższym wzrosła ponad dwukrotnie, wzrosła również liczba osób posiadających wykształcenie policealne i średnie razem. Zmalała liczba osób z wykształceniem na poziomie podstawowym ukończonym, nieukończonym i pozostającym bez wykształcenia. Powyższe dane wskazują na stopniowy wzrost poziomu wykształcenia mieszkańców powiatu kutnowskiego, w tym udział swój mają również mieszkańcy Gminy i Miasta Krośniewice.

Wszystkie placówki oświaty na terenie Gminy Krośniewice posiadają komputery z dostępem do Internetu przeznaczone do użytku uczniów. Poniżej przedstawiono statystyki dotyczące ilości uczniów przypadających na 1 komputer z dostępem do Internetu przeznaczony do użytku uczniów.

Uczniowie przypadający na 1 komputer z dostępem do Internetu przeznaczony do użytku uczniów

rok	szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży bez specjalnych		gimnazja dla dzieci i młodzieży bez specjalnych	
	Gmina Krośniewice	Miasto Krośniewice	Gmina Krośniewice	Miasto Krośniewice
2005	30,53	38,55	29,23	29,23
2006	17,28	36,36	29,23	29,23
2007	17,23	33,82	21,38	21,38
2008	11,63	30,82	18,50	18,50
2009	10,71	28,09	16,06	16,06
2010	10,32	27,45	3,57	3,57
2011	8,39	10,63	3,30	3,30
2012	8,30	9,87	2,37	2,37

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Liczba uczniów przypadających na 1 komputer z dostępem do Internetu z roku na rok maleje. W dobie powszechnej komputeryzacji, dostęp do komputerów oraz sieci Internet jest praktycznie niezbędny. Jest to dodatkowe źródło wiedzy, z którego dzieci i młodzież powinny nauczyć się mądrze

korzystać. Może to pomóc nie tylko we wzbogacaniu wiedzy w okresie szkolnym, ale może również zaowocować w przyszłości – zdobyte teraz umiejętności dzieci będą mogły wykorzystać w okresie studiów, a następnie w pracy, czy w życiu codziennym.

WNIOSKI:

Młodzi obywatele Krośniewic w coraz większym gronie dojrzewają do tego, że wykształcenie jakie zdobędą znacznie zdeterminuje ich późniejsze życie. Z pewnością będzie miało ono wpływ na to, jak szybko i jaką pracę zdobędą, czy będzie ona spełniała ich marzenia, czy będą mieć satysfakcję z tego, czym się zajmują i jakie korzyści finansowe odnoszą. Wraz ze wzrostem poziomu wykształcenia, wzrasta również świadomość młodych ludzi. Czym wyższy szczebel uda im się osiągnąć, tym większa szansa na spotkanie i poznanie życiowych mentorów, odnalezienie inspiracji. Większa kreatywność i elastyczność to również lepsze możliwości na rynku pracy. Biorąc pod uwagę, stan techniczny budynków, należy wziąć pod uwagę prace termomodernizacyjne, które pozytywnie wpłyną na środowisko naturalne oraz zmniejszą koszty utrzymania obiektów.

3.3.4. Opieka zdrowotna

Opiekę zdrowotną na terenie gminy zapewniają:

∴ trzy niepubliczne przychodnie w Krośniewicach:

Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „ZDROWIE”, 99-340 Krośniewice, ul. Kolejowa 23.

Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „ELMED”, 99-340 Krośniewice, ul. Kolejowa 23.

Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „MEDICAL”, 99-340 Krośniewice, ul. Poznańska 18/20.

∴ Podstacja Pogotowia Ratunkowego w Kutnie

∴ Kutnowski Szpital Samorządowy w Kutnie Sp. z o.o..

Dla mieszkańców są również dostępne trzy apteki.

Dla poprawy stanu zdrowia mieszkańców realizowane są programy kreujące politykę zdrowotną, poprawę standardu sanitarnego, poprawę jakości życia mieszkańców i propagowanie zdrowego stylu życia. Między innymi cyklicznie organizowane bezpłatne badania: mammografia, badanie słuchu i wzroku, program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz program przeciwdziałania narkomanii.

3.3.5. Określenie grup społecznych wymagających wsparcia

Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Krośniewicach mieści się przy ulicy Łęczyckiej 15b. MGOPS posiada stronę internetową www.mgops.krosniewice.pl (część informacji jest w trakcie przygotowywania), znajdziemy tutaj również odesłanie do Biuletynu Informacji Publicznej. Ośrodek jest samodzielną jednostką budżetową Gminy, realizuje zarówno zadania własne, jak

i zlecone Gminy w zakresie pomocy społecznej, a także inne zadania własne oraz zlecone wynikające ze Statutu Ośrodka oraz przepisów wyższego rzędu.

Pracą Ośrodka zarządza Kierownik, w skład Ośrodka wchodzi następujące działy i samodzielne stanowiska pracy:

- ∴ Dział Pomocy Środowiskowej i Świadczeń Pomocy Społecznej, w skład którego wchodzi 6 rejonów opiekuńczych,
- ∴ Dział Usług Opiekuńczych i Osób Niepełnosprawnych,
- ∴ Dział Świadczeń Rodzinnych i Alimentacyjnych,
- ∴ Pracownik gospodarczy – jest to samodzielne stanowisko pracy.

Zgodnie z § 4 Regulaminu Organizacyjnego MGOPS w Krośniewicach, Ośrodek podejmuje całą działalność organizacyjną w zakresie szeroko rozumianej pomocy społecznej, a w szczególności odpowiada za:

- ∴ diagnozowanie i ocenę potrzeb jednostek, grup lub środowisk wymagających pomocy społecznej,
- ∴ udzielanie i organizowanie świadczeń pomocy społecznej (pieniężnych, w naturze, w usługach),
- ∴ organizowanie działalności w zakresie spraw opiekuńczo-wychowawczych oraz związanych z rehabilitacją osób niepełnosprawnych,
- ∴ wspieranie, współpraca i koordynacja działań na rzecz zaspokajania potrzeb osób wymagających pomocy, prowadzone przez organizacje społeczne i pozarządowe, związki, stowarzyszenia, kościoły, związki wyznaniowe, osoby fizyczne i prawne.

Poniższe zestawienie danych wskazuje, iż z roku na rok wzrasta liczba rodzin ubogich, liczba osób w tych rodzinach w 2013 roku wynosiła 1207 jednostek. Kolejną grupą wymagającą wsparcia są osoby bezrobotne, których liczba w Gminie w ostatnich latach wzrasta, a wskaźnik dla Gminy i Miasta znacznie przekracza średnią dla powiatu kutnowskiego oraz województwa łódzkiego. Wzrost liczby osób bezrobotnych determinowany jest w szczególności niskim poziomem wykształcenia mieszkańców oraz brakiem lub niewystarczającymi kwalifikacjami. W 2013 roku pomoc została udzielona 419 rodzinom dotkniętym bezrobociem, w tym 1108 osobom. Największa grupa rodzin otrzymująca wsparcie to również osoby z długotrwałą lub ciężką chorobą (w 2013 roku 195 osób) oraz grupa osób niepełnosprawnych (w 2013 roku 141 osób).

Powody przyznania pomocy

Powód trudnej sytuacji życiowej	liczba rodzin ogółem			
	2010	2011	2012	2013
ubóstwo	412	431	474	538
sieroctwo	0	0	0	0
bezdomność	3	0	0	2
potrzeba ochrony macierzyństwa	18	0	7	11
w tym: wielodzietność	6	0	5	6

bezrobocie	326	335	396	419
niepełnosprawność	112	143	116	100
długotrwała lub ciężka choroba	120	166	131	122
bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego - ogółem	5	5	15	3
w tym: rodziny niepełne	0	0	7	1
rodziny wielodzietne	0	3	5	0
przemoc w rodzinie	4	6	0	0
potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	0	0	0	0
alkoholizm	3	2	2	3
narkomania	0	0	0	1
trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	6	6	9	2
brak umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze	0	0	b.d.	b.d.
trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą	0	0	0	0
zdarzenia losowe	0	0	2	1
sytuacja kryzysowa	0	0	0	0
klęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0	0

Źródło: Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Krośniewicach

Rzeczywista liczba rodzin i osób objętych pomocą społeczną w 2013 roku (w porównaniu do trzech wcześniejszych lat) ma tendencję wzrostową. W 2012 roku liczba osób, którym przyznano świadczenia stanowiła około 9% ogółu osób faktycznie zamieszkałych na terenie Gminy. Liczba rodzin, którym przyznano świadczenia w ramach zadań zleconych utrzymuje się na tym samym poziomie.

Rzeczywista liczba rodzin i osób objętych pomocą społeczną

wyszczególnienie	2010				2011			
	liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenia	liczba rodzin		liczba osób w rodzinach	liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenia	liczba rodzin		liczba osób w rodzinach
		ogółem	w tym na wsi			ogółem	w tym na wsi	
świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych bez względu na ich rodzaj, formę i liczbę	20	20	6	41	20	20	5	39
świadczenia przyznane w ramach zadań własnych bez względu na ich rodzaj, formę i liczbę	841	625	291	1672	866	643	286	1620

wyszczególnienie	2012				2013			
	liczba osób, którym	liczba rodzin		liczba osób w	liczba osób, którym	liczba rodzin		liczba osób w
		ogółem	w tym			ogółem	w tym	

	przyznano decyzją świadczenia		na wsi	rodzinach	przyznano decyzją świadczenia		na wsi	rodzinach
świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych bez względu na ich rodzaj, formę i liczbę	20	20	5	41	20	20	4	41
świadczenia przyznane w ramach zadań własnych bez względu na ich rodzaj, formę i liczbę	801	618	215	1453	863	616	261	1559

Źródło: Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Krośniewicach

Wydatki z budżetu Gminy na pomoc społeczną mają tendencję wzrostową, różnica pomiędzy rokiem 2008 a 2012 wynosi aż 996 419,1 zł. W 2012 roku wydatki te stanowiły aż 20,47% ogółu wydatków. Jest to wynikiem zmiany kryteriów przyznawania pomocy oraz zwiększenia jej wysokości ze względu na zmianę przepisów.

Wydatki z budżetu Gminy Krośniewice na pomoc społeczną

rok	wydatki z budżetu Gminy ogółem (w zł)	wydatki na pomoc społeczną (w zł)	udział % wydatków na pomoc społeczną w ogóle wydatków
2008	22 580 575,29	5 547 027,30	24,57%
2009	25 554 191,61	5 252 191,89	20,55%
2010	40 599 716,70	5 612 978,21	13,83%
2011	30 799 845,86	6 112 777,58	19,85%
2012	31 970 390,65	6 543 446,40	20,47%

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Największą grupą osób wymagających wsparcia są ludzie żyjący w ubóstwie. Ubóstwo jest głównie wynikiem bezrobocia, albo wielodzietności rodziny. Bardzo często prowadzi do powstawania patologii społecznych. Ludzie ubodzy bardzo często nadużywają alkoholu (najczęściej tego z niesprawdzonych źródeł) lub innych używek, czy substancji, które drastycznie wpływają na ich stan zdrowia. Bardzo rzadko osobom tym udaje się dokonać przełomu w swoim życiu, wyjść z nałogu i odnaleźć się w społeczeństwie. Są to zwykle ludzie sfrustrowani, którzy czują się pokrzywdzeni i odrzuceni.

Kolejnym problemem Gminy i Miasta jest bezrobocie mieszkańców. Bezrobotni, zaraz po osobach żyjących w ubóstwie, stanowią największą grupę osób, którym udzielane jest wsparcie. Walka z bezrobociem jest bardzo trudna, ponieważ nie zależy tylko i wyłącznie od ilości ofert pracy. Niezmiernie ważnym czynnikiem jest chęć osób bezrobotnych do podjęcia pracy. Osoby te bardzo często przywykły już do sytuacji, w której się znajdują i nie odczuwają potrzeby wprowadzenia zmian w swoim życiu, wychodzą z założenia, że otrzymywany zasiłek im wystarczy, czasami znajdują dorywczą pracę „na czarno”, która zasila ich budżet. Bardzo często okazuje się, że nie posiadają one odpowiednich kwalifikacji, ale nie odczuwają też potrzeby doksztalcenia się. Wśród osób

bezrobotnych znajdują się również i takie, które dochodzą do wniosku, że wolą otrzymywać zasiłek, nie męczyć się i nie pracować za najniższą krajową pensję.

Bezrobocie jest problemem bardzo złożonym, jego podłoża sięgają procesu wychowawczego młodych ludzi i wpajanych (bądź nie wpajanych) im zasad, okresu kształcenia się, ale także środowiska, w jakim przyszło im dorastać.

Walka z bezrobociem jest więc walką, która powinna przebiegać wielopłaszczyznowo.

Grupą Społeczną wymagającą wsparcia są również osoby starsze, które nie potrafią już odpowiednio o siebie zadbać, a które nie posiadają bliskich mogących się nimi zaopiekować. Rodziny czasami nie chcą, a częściej po prostu nie mogą poświęcić znacznej części dnia na przebywanie i opiekowanie się swoimi bliskimi - muszą pracować, zajmować się dziećmi. Dobrym rozwiązaniem byłoby powstanie Domu Pomocy dla tych osób, tak aby były bezpieczne, zadbane, a jednocześnie nie czuły się osamotnione i niepotrzebne.

Krośniewice posiadają Strategię Integracji i Polityki Społecznej w Gminie Krośniewice, który to dokument określa misję, cele oraz kierunki działania, a także opcje rozwiązywania występujących problemów społecznych w poszczególnych obszarach.

3.3.6. Rynek pracy

Bezrobocie jest na obszarze Gminy i Miasta znacznym problemem. Można go zaobserwować podczas spaceru po Mieście, kiedy to w godzinach południowych przed sklepami przy Placu Wolności spotykają się „na piwo” zarówno młodzi ludzie, jak i Ci starsi. W tych godzinach młodzież powinna się uczyć, a dorośli pracować.

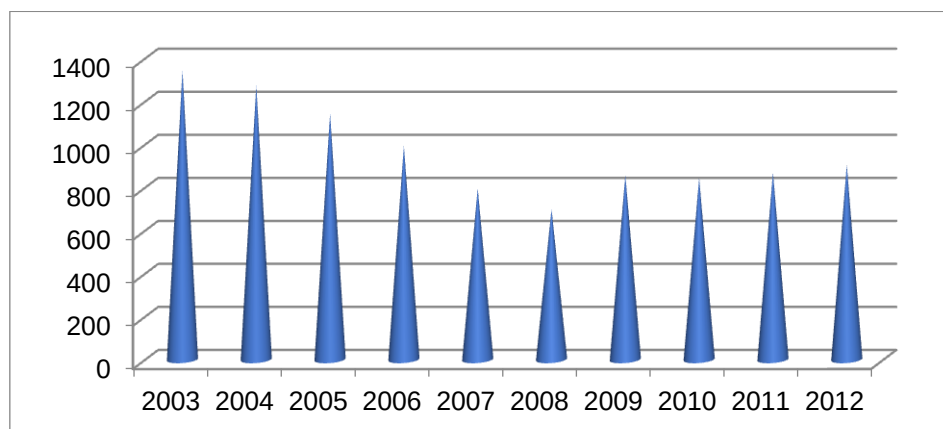
Liczba osób bezrobotnych w Gminie i Mieście Krośniewice w latach 2003 – 2012 kształtowała się następująco:

Bezrobotni zarejestrowani wg płci w latach 2003 – 2012 w Gminie i Mieście Krośniewice (osoby)

rok	ogółem	mężczyźni	kobiety
2003	1 345	646	699
2004	1 275	599	676
2005	1 144	520	624
2006	993	425	568
2007	795	355	440
2008	699	306	393
2009	857	393	464
2010	844	369	475
2011	870	362	508
2012	905	403	502

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Bezrobotni zarejestrowani ogółem w latach 2003 – 2012 w Gminie i Mieście Krośniewice

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

W badanym okresie liczba osób bezrobotnych malała do roku 2008, od 2009 co roku odnotowywany jest jej wzrost. Wg podziału na płeć większy odsetek bezrobotnych zarejestrowanych stanowiły kobiety. Związane jest to zapewne z faktem, iż w Gminie i Mieście Krośniewice mieszka więcej kobiet niż mężczyzn.

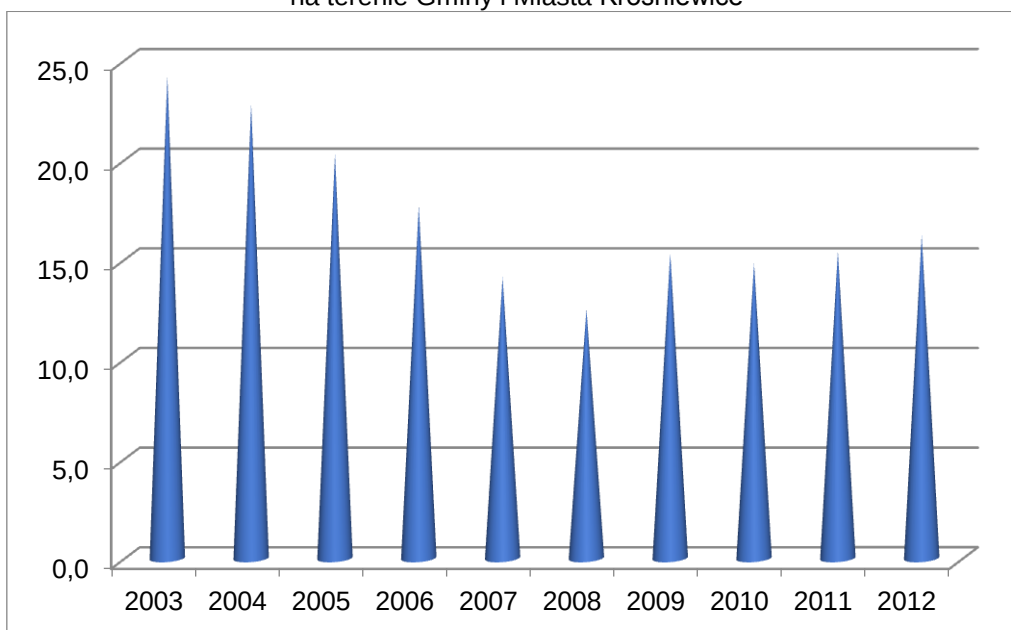
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w latach 2003-2012 na terenie Gminy i Miasta Krośniewice, w powiecie kutnowskim oraz w województwie łódzkim

rok	województwo łódzkie (%)	powiat kutnowski (%)	Gmina i Miasto Krośniewice (%)
2003	14,2	19,8	24,2
2004	13,3	19,0	22,8
2005	12,1	16,2	20,3
2006	9,8	13,2	17,7
2007	7,5	11,2	14,1
2008	6,1	9,3	12,5
2009	7,9	11,5	15,3
2010	8,1	10,9	14,8
2011	8,6	11,2	15,4
2012	9,5	11,4	16,2

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Obserwując udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym można zauważyć, że wartość tej danej w Gminie i Mieście Krośniewice przewyższa wartość dla powiatu kutnowskiego oraz dla całego województwa łódzkiego (udział bezrobotnych w powiecie jest również wyższy, niż w województwie). Oznacza to, że podana dana statystyczna dla Krośniewic zaniża wartość dla powiatu kutnowskiego, co z kolei wskazuje na duży wskaźnik bezrobocia w porównaniu do innych obszarów znajdujących się w obrębie ww. powiatu.

Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w latach 2003-2012
na terenie Gminy i Miasta Krośniewice

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Stopa bezrobocia rejestrowanego w latach 2004-2012 na terenie powiatu kutnowskiego
oraz województwa łódzkiego

rok	powiat kutnowski (%)	województwo łódzkie (%)
2004	26,5	19,5
2005	23,5	17,9
2006	19,2	14,7
2007	16,4	11,2
2008	13,9	9,2
2009	17,4	11,9
2010	17,4	12,2
2011	17,3	12,9
2012	17,6	14,0

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Na obszarze powiatu kutnowskiego znaczny odsetek osób bezrobotnych stanowią te pozostające bez pracy dłużej niż rok. W 2012 roku grupa ta stanowiła około 40% osób bezrobotnych ogółem. To znaczny odsetek, w szczególności że wraz z upływem czasu, ludzie przyzwyczajają się do sytuacji w jakiej są i coraz trudniej jest im dostosować się do zmian, coraz mniej wierzą, że coś może się zmienić, a niektórzy niestety pozostają bezrobotni z własnego wyboru, od czasu do czasu wykonując pracę dorywczą, najczęściej w szarej strefie.

Bezrobotni zarejestrowani w powiecie kutnowskim pozostający bez pracy dłużej niż 1 rok

Rok	ogółem	w % bezrobotnych ogółem	w % ludności aktywnej zawodowo
2006	4 657	53,2	10,2
2007	3 395	46,1	7,6

2008	2 152	35,3	4,9
2009	2 146	28,4	4,8
2010	2 417	33,5	5,6
2011	2 849	39,0	6,8
2012	2 948	40,2	7,0

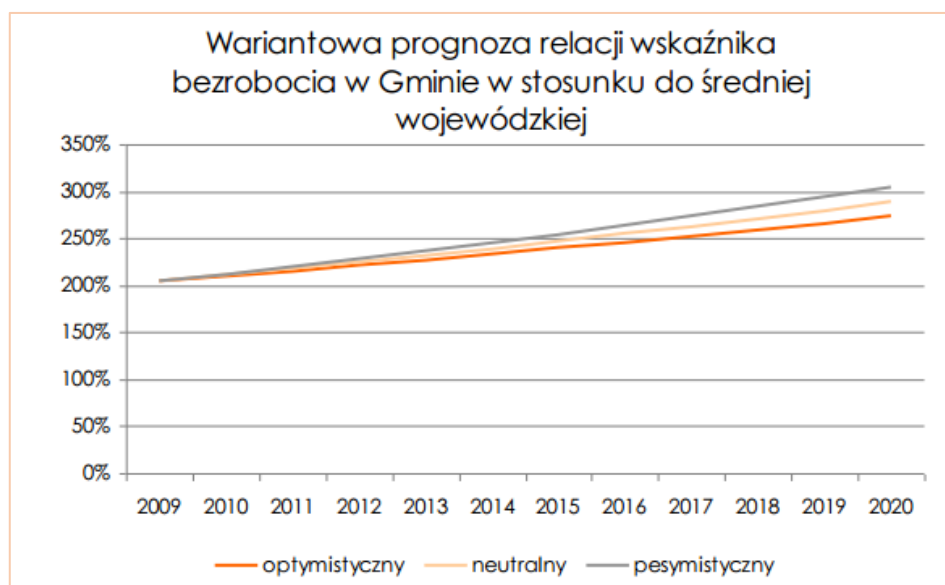
Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

W 2012 roku na obszarze powiatu kutnowskiego najliczniejszą grupę stanowili bezrobotni pozostający bez pracy 3 miesiące i mniej oraz powyżej roku. Generalnie przewagę stanowią kobiety, tylko w grupie „3 miesiące i mniej” odnotowano więcej mężczyzn. Potwierdzają się również zapisy powyżej – wraz z upływem czasu, coraz więcej osób pozostaje bezrobotnymi.

Bezrobotni zarejestrowani w powiecie kutnowskim
wg czasu pozostawania bez pracy i płci w 2012 roku (osoby)

	ogółem	3 miesiące i mniej	3 - 6 miesiące	6 - 12 miesiące	powyżej 12 miesiące	12 - 24 miesiące	powyżej 24 miesiące
ogółem	7 332	2 117	1 079	1 188	2 948	1 272	1 676
mężczyźni	3 286	1 182	534	539	1031	507	524
kobiety	4 046	935	545	649	1917	765	1152

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Źródło: „Scenariusz rozwoju do roku 2020 Gmina i Miasto Krośnice. Strategiczna mapa regionu”; Łódź, maj 2012

Jak zapisano w „Scenariuszu (...)”: „Poziom bezrobocia w gminie nie zmieni się znacząco nawet przy założeniu powstania nowych nowoczesnych zakładów pracy. Jest to związane z niskim poziomem wykształcenia osób bezrobotnych w gminie oraz wyraźnym oporem osób z najniższym wykształceniem do podnoszenia swoich kwalifikacji.”²⁰

²⁰ „Scenariusz rozwoju do roku 2020 Gmina i Miasto Krośnice. Strategiczna mapa regionu”; PAG Uniconsult Łódź, maj 2012; Badanie współfinansowane ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Stopa bezrobocia rejestrowanego w powiecie kutnowskim w badanym okresie co roku przekraczała wartość wskaźnika dla województwa łódzkiego. Należy zatem przypuszczać, że rynek pracy zarówno w powiecie jak i na terenie Gminy i Miasta Krośniewice nie funkcjonuje na zadowalającym poziomie, umożliwiającym rozwój mieszkańców, a w następstwie całego regionu.

WNIOSKI:

Władze samorządowe powinny skupić się na korzyściach, jakie daje Gminie i Miastu położenie Krośniewic. Należy do nich m.in. dobra dostępność obszaru dla inwestorów oraz dobre połączenie drogowe z Łodzią i Kutnem. Nawet jeśli – jak to opisano w „Scenariuszu rozwoju (...)” – sam fakt stworzenia nowych miejsc pracy nie zmniejszy znacząco poziomu bezrobocia, to jednak poprawi ogólną sytuację na rynku pracy. Poza tym, przy dobrze zaplanowanej organizacji działań na wielu płaszczyznach, możliwe jest polepszenie sytuacji społeczno-gospodarczej. Pozyskanie nowych Inwestorów i stworzenie miejsc pracy wymaga czasu, równoległe można zatem prowadzić działania służące podnoszeniu kompetencji zawodowych mieszkańców w kierunkach określonych przez Inwestorów. Skoordynowane działania i jasno określone cele stanowią klucz do sukcesu.

3.4. Sfera ekonomiczna

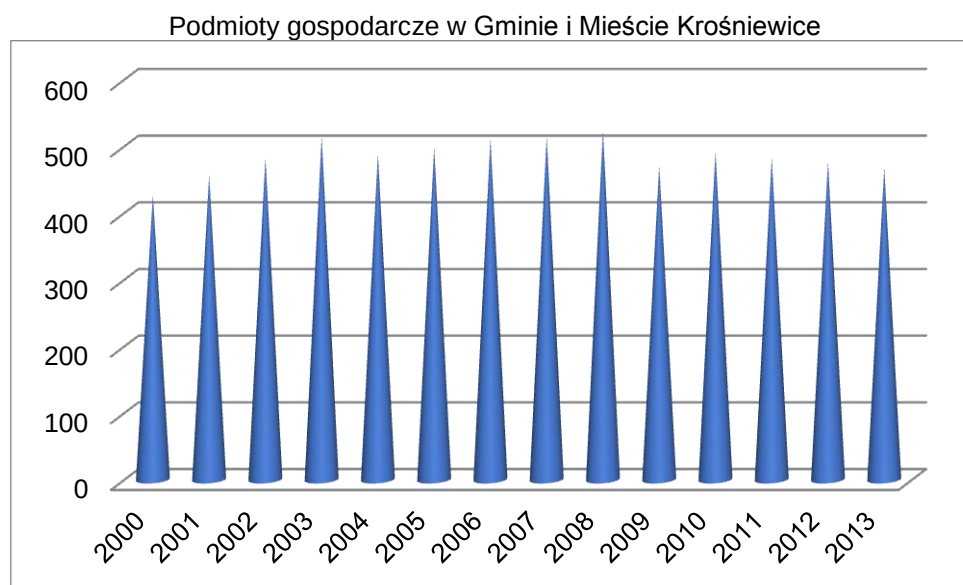
3.4.1. Gospodarka

W 2013 roku w Gminie i Mieście Krośniewice zarejestrowano 467 podmiotów gospodarczych.

Ilość podmiotów gospodarczych w Gminie i Mieście Krośniewice w latach 2000-2013

rok	Liczba podmiotów gospodarczych (jednostki gospodarcze)
2000	427
2001	457
2002	483
2003	515
2004	489
2005	498
2006	512
2007	515
2008	524
2009	471
2010	492
2011	483
2012	477
2013	467

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

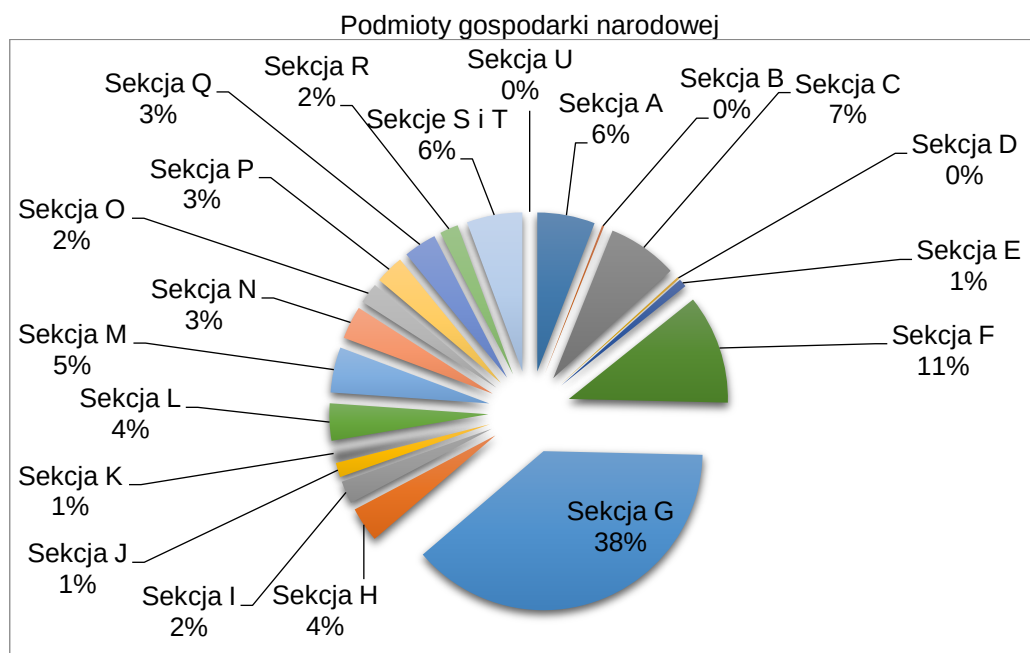
Ilość podmiotów gospodarczych w latach 2000 – 2013 ulegała wahaniom, począwszy od 2011 roku obserwujemy tendencję spadkową. Najwięcej podmiotów gospodarczych działa w Sekcji handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (ok. 38%), następnie w budownictwie (ok. 11%) oraz w przetwórstwie przemysłowym (ok. 7%).

Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane według sekcji PKD 2007 w 2012 roku
w Gminie i Mieście Krośniewice

Sekcja i jej nazwa	Jednostka gospodarcza
A: rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	28
B: górnictwo i wydobywanie	1
C: przetwórstwo przemysłowe	34
D: wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	1
E: dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	4
F: budownictwo	53
G: handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	183
H: transport i gospodarka magazynowa	17
I: działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	11
J: informacja i komunikacja	7
K: działalność finansowa i ubezpieczeniowa	6
L: działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	18
M: działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	22
N: działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	16
O: administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	10
P: edukacja	14
Q: opieka zdrowotna i pomoc społeczna	16
R: działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	9
S i T: m.in. działalność organizacji członkowskich, naprawa i konserwacja	27

komputerów i artykułów użytku osobistego i domowego	
U: organizacje i zespoły eksterytorialne	0
OGÓŁEM	477

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Na obszarze Miasta Krośniewice funkcjonuje jedno targowisko o ogólnej powierzchni 14 400 m² i powierzchni sprzedażowej 6 750 m². Otworzono również dyskont spożywczy Biedronka oraz Polo Market, które choć z pewnością są atrakcyjne dla mieszkańców, to jednak nie sprzyjają prowadzeniu drobnego handlu.

Poniżej przedstawiono podmioty gospodarki narodowej uwzględniając sektor własnościowy.

Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON wg sektorów własnościowych w roku 2013 na terenie Gminy i Miasta Krośniewice

Podmioty gospodarki narodowej	Jednostka gospodarcza
podmioty gospodarki narodowej ogółem	467
sektor publiczny - ogółem	20
państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	9
przedsiębiorstwa państwowe	0
spółki handlowe	1
spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	0
sektor prywatny - ogółem	447
osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	355
spółki handlowe	16
spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	5
spółdzielnie	4
fundacje	0
stowarzyszenia i organizacje społeczne	23

Wg danych statystycznych opublikowanych przez Główny Urząd Statystyczny, w dniu 31 grudnia 2013 r. w gminie miejsko – wiejskiej Krośniewice zarejestrowanych było 467 podmiotów gospodarki narodowej. Zdecydowaną większość tych podmiotów stanowią jednostki prywatne – 95,7%. Do sektora publicznego należy zaledwie 20 podmiotów (ok. 4,3% wszystkich podmiotów). Taki stan rzeczy odzwierciedla ogólne tendencje panujące w gospodarce, gdzie najbardziej konkurencyjnymi i wytwarzającymi największą część Produktu Krajowego Brutto podmiotami są właśnie najmniejsze przedsiębiorstwa, które jednocześnie najbardziej elastycznie potrafią reagować na zmiany zachodzące na rynku. Należy zwrócić także uwagę, że te przedsiębiorstwa są też najbardziej podatne na zewnętrzną koniunkturę gospodarczą i ich rozwój jest uzależniony od pomocy instytucji okołobiznesowych.

Jednym z podstawowych wskaźników najlepiej ilustrujących stan lokalnej gospodarki jest poziom aktywizacji gospodarczej liczony jako ilość zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 10 tys. mieszkańców. Wyraża on skłonność danej populacji do podejmowania działalności gospodarczej, jak również zaufanie do sytuacji na rynku.

Poziom aktywizacji gospodarczej na przykładzie wybranych gmin miejsko-wiejskich w woj. łódzkim, stan na 31XII

gminy miejsko-wiejskie	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Złoczew	728	731	728	633	664	662	655
Krośniewice	565	573	587	531	550	544	538
Błaszki	555	562	548	481	508	514	517
Sulejów	758	682	681	690	739	739	762
Wieruszów	1111	1118	1136	1059	1069	1061	1098

Źródło: Opracowanie własne

Jako grupę porównawczą wybrano gminy miejsko – wiejskie o podobnej charakterystyce. W Gminie Krośniewice od 2006 do 2012 roku wskaźnik zmalał o 27 punktów. Gmina Krośniewice na tle porównywanych gmin posiada niski wskaźnik aktywizacji gospodarczej. Oprócz Sulejowa wszystkie analizowane gminy odnotowują spadek poziomu aktywizacji gospodarczej.

Jednak poziom aktywizacji gospodarczej jest tylko jednym ze wskaźników obrazujących aktywność biznesową populacji. Ważnym wskaźnikiem dodatkowym jest tzw. indeks **PEAI** (Present Economic Activity Index – wskaźnik aktualnej aktywności gospodarczej), obliczamy jako procentową zmianę ilości firm na 10 tys. mieszkańców w ostatnich trzech latach. PEAi powyżej 9% oznacza pomyślną koniunkturę, a powyżej 15% gwałtowny rozwój. Okres od roku 2004 jest okresem bardzo dużego wzrostu gospodarczego w całym kraju. W gminach wiejskich wskaźnik PEAi bardzo często jest większy niż 4% a gminach wiejsko – miejskich często przekracza 9%.

Warto zauważyć, że nie ma prostej korelacji między poziomem aktywizacji gospodarczej a indeksem PEAi. Należy to interpretować następująco: poziom aktywizacji to skumulowany przez

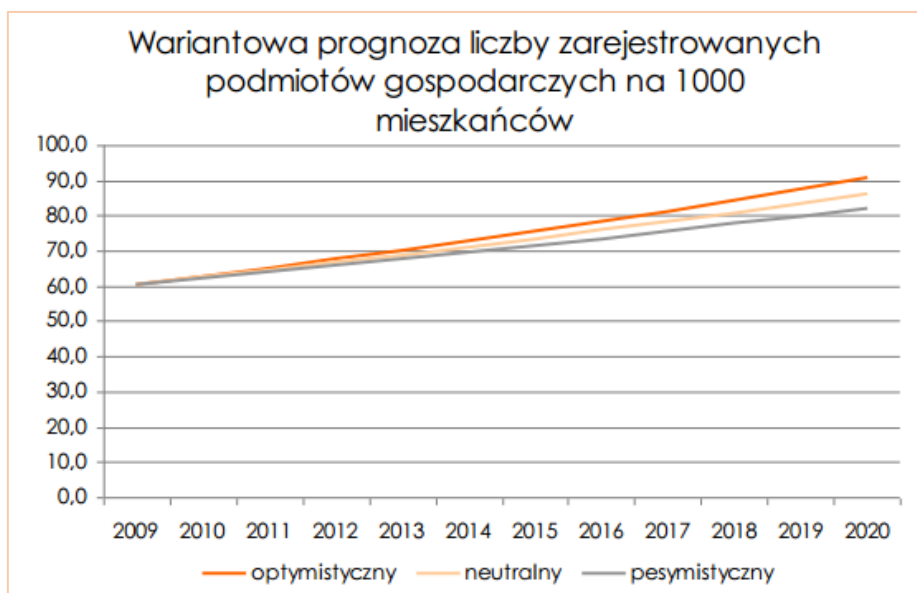
wiele lat dorobek aktywności lokalnego sektora gospodarczego, natomiast PEAI obrazuje aktualną dynamikę.

Saldo ilości firm w ostatnich 3 latach na analizowanym obszarze

Gminy miejsko-wiejskie	Saldo ilości firm w ostatnich trzech latach	
	Ilość nowych firm	Przyrost procentowy PEAI
Złoczew	11	+ 3,43
Krośniewice	6	+ 1,33
Błaszki	56	+ 7,51
Sulejów	140	+ 10,37
Wieruszów	73	+ 3,69

Źródło: Opracowanie własne

Tylko w Sulejowie wskaźnik PEAI przekroczył 9 %, również w Gminie Błaszki był on dość wysoki. W Gminie Krośniewice PEAI wynosi + 1,33%. W ciągu 3 lat na analizowanym obszarze przybyło 6 podmiotów gospodarczych. Najwięcej podmiotów przybyło w Sulejowie oraz w Wieruszowie.

Źródło: „Scenariusz rozwoju do roku 2020 Gmina i Miasto Krośniewice. Strategiczna mapa regionu”; Łódź, maj 2012

Prognozowana liczba podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców do roku 2020 jest zjawiskiem optymistycznym. W każdym z trzech założonych wariantów wzrasta liczba przedsiębiorstw funkcjonujących na badanym obszarze. Jednak, jak zapisano w „Scenariuszu rozwoju (...)”: „Przewidywane zmiany w aktywności gospodarczej społeczności lokalnej są zatem znaczące, jednak trudno spodziewać się, aby stały się one motorem trwałej poprawy sytuacji ekonomicznej mieszkańców. Pozytywne trendy są faktem, ale ich skala nie pozwala na przesadny optymizm”.

WNIOSKI:

Powstanie nowych przedsiębiorstw uwarunkowane jest prowadzeniem odpowiedniej polityki społeczno-gospodarczej, która zachęci zarówno Inwestorów zewnętrznych, jak i mieszkańców

obszaru do założenia działalności gospodarczej. W przypadku samozatrudnienia niewątpliwie duży wpływ będzie miało wykształcenie oraz świadomość praw i zasad działania rynku. Jak już wskazywano w opracowaniu, należy umiejętnie sprecyzować kierunki działania, aby osiągnąć krótko i długofalowe rezultaty.

3.4.2. Turystyka

Potencjał turystyczny Gminy Krośniewice jest wymaga dalszego rozwoju. Warunkuje go rolniczy charakter Gminy, niska lesistość, brak znaczących zbiorników wody stojącej, rzek, równinna struktura krajobrazu.

Baza turystyczna nie jest zaliczana do rozbudowanej.

Punkt informacji turystycznej znajduje się w Muzeum im. Jerzego Dunin Borkowskiego w Krośniewicach.

W 2012 roku w Gminie funkcjonowały 4 obiekty turystyczne, posiadające 84 miejsca noclegowe. Z noclegów skorzystało 1577 osób.

Przez teren Gminy Krośniewice przebiegają szlaki rowerowe:

∴ Zielony Szlak Rowerowy „Pałace, dwory i zamki”

Jest to szlak o długości 48,5 kilometra, przebiegający po nawierzchni asfaltowej, szutrowej i kamiennej. Początek bierze on w Krośniewicach, a następnie przebiega przez: Głaznów, Kopy, Ostrówki, Żakowiec, Witawę, Ostrowy, Rdutów, Mikształ, Chrosno, Głogowiec, Raciborów, Sójki, Muchnów, Mnich, Gołędzkie do Oporowa. Jest to najdłuższy szlak rowerowy oznakowany przez Związek Gmin Regionu Kutnowskiego. Celem budowy szlaku było ukazanie piękna regionu kutnowskiego, cennych zabytków kulturowych oraz licznych osobliwości przyrody. W Krośniewicach warto zwiedzić zespół pałacowo – parkowy Rembienińskich, Muzeum i. Jerzego Dunin- Borkowskiego

oraz miejsce urodzenia generała Andersa. „Kolejno kierujemy się w stronę Głaznowa, gdzie wśród podworskiego parku znajduje się kilka cennych pomników przyrody w tym lipa drobnolistna. Na wysokości gminy Ostrowy po przejechaniu 10 km napotykamy 2 rezerwat przyrody: "Ostrowy" - o pow. 13.04 ha, gdzie ochronie podlega tu starodrzew

grądowy, lipa drobnolistna oraz rezerwat leśny "Bażantarnia" - o pow. 27.24 ha, chroniący wielogatunkowy las liściasty z fragmentem starodrzewu dębowego. W samych Ostrowach spotkać można okazałe gatunki dębu szypułkowego oraz białodrzewu. W niewielkim oddaleniu znajdują się 2 kolejne rezerваты: "Perna" - o pow. 15.27 ha, z lasem grądowym oraz "Dąbrowa Świetlista" - o pow. 40.13 ha, gdzie ochronie podlega tu dąbrowa świetlista oraz ponad 100-letni dąb bezszypułkowy. We wsi Imielno warto odwiedzić pozostałości zespołu pałacowo parkowego i zabytkowy drewniany kościół. Po kolejnych kilku kilometrach docieramy do wsi Miształ, gdzie do malowniczego odnowionego dworku prowadzi zabytkowa aleja lipy drobnolistnej. Kolejnym ciekawym miejscem na postój jest bogato urozmaicony las koło Głogowca, w którym spotkać można platan, jesiony wyniosłe oraz lipę drobnolistną, a także bardzo dobrze zachowane Sanktuarium Matki Bożej Głogowieckiej z 1434 roku. Dalej udajemy się przez las w Raciborowie do Sójek gdzie można skorzystać z leśnego parkingu. Dalej drogą przez Muchnów do Mnichu, gdzie znajduje się ciekawy kościół z cmentarzem. Od tego miejsca pozostaje tylko kilka kilometrów do celu szlaku jakim jest Oporów i jego osobliwości tj. Zamek – Muzeum.”²¹

∴ Niebieski szlak rowerowy „W centrum Polski”

²¹ Oficjalna strona internetowa Związku Gmin Regionu Kutnowskiego www.zgrk.pl

Jest to szlak o nawierzchni asfaltowej o przebiegu: Grabów - Besiekiery - Sobótka - Mazew - Głogowa - Jankowice - Miłonice - Krośnice - Kajew - rezerwat "Dąbrowa Świetlista" - Grochów - Suchodębie - Łanięta - Franciszków - Niedrzew - Głogowiec - Kutno - Mnich - Oporów - Żychlin - Dobrzelin - Bedlno - Orłów - Łęki Kościelne - Młogoszyn - Ktery - ... „Szlak rowerowy "W centrum Polski"

stanowi północny, już wyznakowany w terenie fragment projektowanej trasy rowerowej "W Królestwie Diabła Boruty" mającej przebiegać również przez obszary powiatów: zgierskiego i łęczyckiego. Istniejący już w terenie szlak (o długości 114 km) daje możliwość poznania różnorodnych atrakcji turystycznych i krajoznawczych Kutna i ziemi kutnowsko - łęczyckiej. Na trasie szlaku "W Centrum Polski" leżą między innymi: Oporów ze wspaniałym zamkiem na wyspie będącym obecnie siedzibą Muzeum Wnętrz Stylowych w Oporowie oraz zespołem klasztoru oo. Paulinów; zabytkowe świątynie murowane i drewniane w Orłowie, Żychlinie, Grochowie, Mnichu, Bedlnie i Łękach Kościelnych oraz dawne rezydencje magnackie, szlacheckie i ziemiańskie w Kutnie, Krośnicach i ich okolicy. W terenie obejrzyć można liczne grodziska, zabytkowe parki wiejskie a także zwiedzić rezerwat przyrody "Dąbrowa Świetlista" oraz muzea w Kutnie, Krośnicach i w Oporowie. Szlak w samym Kutnie liczy 11 750 m. Oznaczony jest specjalnymi znakami zgodnie z instrukcją znakowania PTTK.²²

Powstał również projekt ścieżki rowerowej „Szlakiem dworów szlacheckich Gminy Krośnice”. Jej trasa wynosi 19 km, czas przejazdu oraz zwiedzania ok. 3 godzin. Trasa obejmuje: dworki w miejscowościach: Miłonice, Głogowa, Jankowice, Bielice, Głaznów oraz licznie występujące przydrożne kapliczki.

Niewątpliwym atutem Miasta Krośnice, a tym samym całej Gminy jest krośnicka kolejka wąskotorowa, którą należy wykorzystać jako atrakcję turystyczną i odpowiednio zagospodarować. Układ kolejki wpisany jest do rejestru zabytków, co dodatkowo wzmacnia jego rangę. Planuje się, aby w śladzie kolejki utworzyć szlak krajoznawczy wraz ze ścieżką rowerową. Znakomitym przykładem takiego rozwiązania jest ścieżka utworzona w Gminie Milicz (powiat milicki, województwo dolnośląskie), która biegnie trasą dawnej kolejki wąskotorowej, „ścieżka biegnie po dawnym nasypie

²² Oficjalna strona internetowa Związku Gmin Regionu Kutnowskiego www.zgrk.pl

wąskotorówki, na trasie znajdują się miejsca przystankowe stylizowane na stacje kolejowe z elementami dawnej infrastruktury”.²³

Atrakcję turystyczną na obszarze Gminy stanowią również dworki szlacheckie oraz stare młyny, nie są one jednak w większości zadbane i przygotowane do zwiedzania przez turystów. Stanowiłyby one z pewnością niemałą atrakcję dla przyjezdnych, zwłaszcza, że część z nich wpisana jest rejestru zabytków, młyn ujęto w ewidencji konserwatorskiej.

3.5. Analiza SWOT

∴ **SPOŁECZEŃSTWO, SYTUACJA SPOŁECZNA**

Mocne strony

- Dość dobra sytuacja mieszkaniowa;
- Znaczny wskaźnik zwodociągowania Gminy i Miasta;
- Współpraca w ramach Lokalnej Grupy Działania Stowarzyszenie Rozwoju Gmin „Centrum” oraz przynależność do Związku Gmin Regionu Kutnowskiego;
- Atrakcyjne położenie Gminy i Miasta z dostępem do ważnych ciągów komunikacyjnych;
- Odciążenie Gminy i Miasta od ruchu drogowego spowodowane budową obwodnicy;
- Organizowanie spotkań na rzecz uświadamiania o ponoszeniu strat związanych z przyjmowaniem używek;

Słabe strony

- Zmniejszająca się liczba ludności;
- Ujemny przyrost naturalny;
- Znaczne ujemne saldo migracji wewnętrznych mieszkańców;
- Gminę i Miasto Krośniewice zamieszkuje społeczeństwo starzejące się, coraz mniej osób odnotowuje się w grupie osób w wieku przedprodukcyjnym, maleje również liczba osób w wieku produkcyjnym, podczas gdy liczba osób w wieku poprodukcyjnym wzrasta;
- Znaczny poziom bezrobocia;
- Ponoszenie znacznej ilości wydatków na pomoc społeczną;
- Zbyt mała liczba miejsc, w których mogłaby się spotykać młodzież;
- Pogłębiające się patologie społeczne;
- Zbyt mała integracja mieszkańców;

∴ **ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE**

Mocne strony

²³ Oficjalna strona internetowa Gminy Milicz , www.milicz.pl

- Brak obszarów chronionych, co oznacza mniejsze obwarowania prawne z punktu widzenia realizacji poszczególnych inwestycji;
- Istnienie dokumentu porządkującego ochronę środowiska Program Ochrony Środowiska dla Gminy Krośniewice na lata 2011 – 2014 z perspektywą na lata 2015 – 2018, określającego najważniejsze priorytety ochrony środowiska;
- Istnienie parków podworskich;
- Rzeka przepływająca przez obszar Gminy;

Słabe strony

- Niewielka lesistość obszaru – określana jako „skrajnie niska” oraz brak środków finansowych na jej zwiększenie;
- Tereny leśne są rozproszone;
- Mała ilość zieleni ulicznej w postaci parków, skwerów;
- Uboga roślinność;
- Niska świadomość ekologiczna społeczeństwa;
- Ograniczone zasoby wód powierzchniowych;
- Brak urozmaicenia krajobrazu przyrodniczego;
- Brak uporządkowanej gospodarki wodno-ściekowej;
- Słabe wykorzystanie surowców wtórnych;

∴ TURYSTYKA, SPORT, REKREACJA

Mocne strony

- Istnienie szlaków rowerowych;
- Istnienie punktu turystycznego w Muzeum im. Jerzego Dunin Borkowskiego;
- Obiekty zabytkowe;
- Istnienie Stadionu Miejskiego i jego stopniowy remont;

Słabe strony

- Uboga baza turystyczna;
- Brak miejsc, w których turyści mogliby skosztować tutejszych specjałów;
- Niesprzyjająca struktura środowiska przyrodniczego (m.in. krajobraz równinny, niska lesistość, brak znaczących zbiorników wody stojącej, rzek);
- Słaba promocja Gminy i Miasta;
- Obiekty zabytkowe są w większości zaniedbane;
- Niewykorzystanie krośniewickiej kolejki wąskotorowej;
- Dworki oraz młyny – obiekty godne zwiedzania przez turystów – także pozostają w złym stanie;
- Mała liczba turystów;
- Niewykorzystana przestrzeń przy szkołach;

∴ PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ I ROLNICTWO

Mocne strony

- korzystne położenie Gminy i Miasta na mapie kraju, również pod względem skomunikowania z zewnętrznymi jednostkami terytorialnymi;
- Wolne tereny pod inwestycje;
- Tradycje dobrej wytwórczości i przetwórstwa rolnego;
- Dobre warunki dla rozwoju przemysłu przetwórczego na bazie rodzimych produktów rolnych;

Słabe strony

- Malejąca liczba podmiotów gospodarczych, świadcząca o słabej przedsiębiorczości mieszkańców;
- Brak oferty dla inwestorów oraz promocji terenów inwestycyjnych;
- Brak dobrego dojazdu do terenów inwestycyjnych;
- Problemy w komunikacji na obszarze Gminy i Miasta wynikające ze złego stanu dróg;
- Niedostateczne uzbrojenie terenu w infrastrukturę techniczną;
- Brak dywersyfikacji działalności rolniczej;
- Niska innowacyjność;
- Brak alternatyw w aktywizacji zawodowej ludności wiejskiej poza rolnictwem;
- Brak dużych inwestycji prywatnych;
- Niska aktywność gospodarcza terenów wiejskich;
- Brak wykorzystania specjalizacji Gminy i Miasta Krośniewice;
- Średni poziom wyposażenia gospodarstw indywidualnych w sprzęt i maszyny do produkcji rolnej;
- Brak szerokich kontaktów handlowych z rynkami europejskimi;
- Niskie kwalifikacje zawodowe osób bezrobotnych - trudności w dostosowaniu się do potrzeb lokalnego rynku pracy;
- Brak targowiska o wysokich standardach higienicznych;

∴ INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

Mocne strony

- Dobre zwodociągowanie obszaru;
- Wysoki poziom infrastruktury łączności;
- Istnienie obwodnicy Miasta, która wyciszyła ruch pojazdów na obszarze Gminy i Miasta;
- Podjęcie działań prowadzących do zgazyfikowania obszaru;

Słabe strony

- Zły stan techniczny dróg;
- Brak dróg wraz z infrastrukturą towarzyszącą, które umożliwiłyby dojazd do niektórych kwartałów miasta oraz do terenów inwestycyjnych;
- Niski stopień skanalizowania obszaru;

- Zbyt mała ilość przydomowych oczyszczalni ścieków;
- Azbest na budynkach;
- Bardzo niski stopień zgazyfikowania obszaru;

∴ EDUKACJA I SPOŁECZEŃSTWO INFORMACYJNE

Mocne strony

- istnienie punktu Hot-Spot w centralnej części Miasta;
- nowoczesny budynek Gimnazjum;
- organizowanie zajęć dla młodzieży, imprez kulturalnych i spotkań, które mają na celu zachowanie dziedzictwa kulturowego;
- dostęp do biblioteki;

Słabe strony

- Brak na obszarze Gminy i Miasta oddziału ośrodka akademickiego, stąd ograniczenie w dostępności do edukacji;
- Szerzenie się patologii wśród młodzieży – alkoholizm, nikotynizm, narkomania;

∴ POMOC SPOŁECZNA I OCHRONA ZDROWIA

Mocne strony

- dostęp do podstawowej opieki zdrowotnej;
- dostęp do aptek;
- realizacja programów kreujących politykę prozdrowotną;
- dobrze funkcjonujący Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej;

Słabe strony

- Wzrasta liczba rodzin ubogich oraz osób bezrobotnych, a co za tym idzie wzrastają wydatki na pomoc społeczną;
- Brak domu opieki dla ludzi starszych, którzy nie potrafią już o siebie zadbać;
- Wzrastająca liczba osób w wieku poprodukcyjnym, co oznacza zwiększone zapotrzebowanie w sektorze ochrony zdrowia;
- Wzrasta liczba osób o niskich lub żadnych kwalifikacjach.

∴ SZANSE

- Zwiększona dostępność komunikacyjna do obszaru Gminy i Miasta poprzez budowę obwodnicy oraz wynikające z tego podniesienie poziomu bezpieczeństwa uczestników ruchu drogowego;
- Dobre połączenie z głównymi ciągami komunikacyjnymi;
- Nowa pula środków finansowych dostępnych w ramach funduszy europejskich;
- Działalność Lokalnej Grupy Działania Stowarzyszenie Rozwoju Gmin „Centrum” oraz przynależność do Związku Gmin Regionu Kutnowskiego;
- Utrzymujący się w Polsce wzrost gospodarczy;

- Łatwiejszy dostęp do kredytów na rozwój działalności gospodarczej;
- Łatwiejszy dostęp do edukacji poprzez Internet;
- Modernizacja i rozbudowa sieci kanalizacyjnej i gazowej;
- Modernizacja i budowa dróg;
- Budowa ścieżek rowerowych oraz plany na przebudowę trasy kolejki wąskotorowej;
- Reforma oświaty i służby zdrowia;
- Wprowadzanie i promowanie w szkołach średnich postaw przedsiębiorczości;
- Bliskość lotniska w Łodzi i Modlinie;
- Pozyskiwanie środków na prowadzenie szkoleń i zajęć doskonalących młodzież i dorosłych;
- Dostosowanie kierunków kształcenia do potrzeb rynku pracy;
- Prowadzenie szerokiego zakresu działań mających na celu zwiększenie poczucia bezpieczeństwa publicznego wśród mieszkańców;
- Dostosowanie obiektów użyteczności publicznej dla poruszania się osób niepełnosprawnych.

∴ ZAGROŻENIA

- Niestabilna sytuacja polityczna na wschodzie Europy;
- Zmniejszające się zasoby naturalne, a co za tym idzie coraz bardziej restrykcyjna polityka Unii Europejskiej;
- Wygaśnięcie w 2020 roku dostępu do funduszy unijnych, a co z tym związane - dużo trudniejsza realizacja jakichkolwiek inwestycji;
- Globalizacja niosąca za sobą ujednolicenie;
- Migracje wykwalifikowanych pracowników do większych ośrodków miejskich;
- Brak kapitału skłonnego do inwestowania na terenach wiejskich;
- Brak środków finansowych na rozwój przedsiębiorstw;
- Skomplikowane procedury i wysokie wymagania instytucji pomocowych udzielających wsparcia finansowego;
- Duża konkurencja pośród gmin ubiegających się o wsparcie finansowe;
- Niska opłacalność produkcji rolnej;
- Konkurencyjność produktów rolnych importowanych z krajów UE;
- Upowszechnienie zakupów przez Internet, a tym samym zwiększenie konkurencyjności na rynku;

∴ GŁÓWNE PROBLEMY DO ROZWIĄZANIA

- Niska świadomość mieszkańców o potrzebie ochrony środowiska naturalnego;
- Słabo rozbudowana infrastruktura techniczna (szczególnie drogi);
- Niedostateczna infrastruktura mieszkaniowa;
- Duże braki w zakresie systemów infrastruktury społecznej i technicznej;
- Niska efektywność energetyczna obiektów publicznych i prywatnych;

- Dominacja małych firm w ogólnej liczbie podmiotów;
- Niedostatecznie wykształcony sektor usług;
- Mała ilość inwestorów z zewnątrz, szczególnie zagranicznych;
- Rozdrobnienie gospodarstw na terenie wiejskim;
- Brak alternatyw w aktywizacji zawodowej ludności wiejskiej poza rolnictwem;
- Ujemny przyrost naturalny;
- Niebezpieczeństwa dla środowiska naturalnego.

3.6. Identyfikacja najważniejszych problemów występujących na danym obszarze

Gmina Krośniewice znajduje się w miejscu sprzyjającym rozwojowi. Przez centrum Gminy, czyli samo Miasto Krośniewice, przebiegają szlaki drogowe o znaczeniu ponadregionalnym (skrzyżowanie dróg krajowych nr 1 i 2). W ostatnich latach powstała również obwodnica Miasta, która wyprowadziła ruch pojazdów na jego obrzeża. Problemy z olbrzymim ruchem w centrum miasta zostały przezwyciężone. Dzisiaj miasto stało się ciche i przyjazne. Jednak położenie ma swoje problemy, które w najbliższych latach należy rozwiązać. Do niedawna najważniejsze ciągi drogowe w kraju, czyli droga krajowa nr 1 i 2 tracą na znaczeniu. Międzynarodowe przepływy towarów przejęły autostrady A1 i A2 przebiegające nieopodal Gminy. Fakt ten jest oczywiście pozytywny pod względem korzyści dla środowiska naturalnego. Jednak gospodarka lokalna może odczuć zmianę geostrategicznego położenia miasta i całej gminy. Przy obwodnicy Miasta Krośniewice powstały dogodne warunki do inwestowania. Jednak koncerny międzynarodowe oraz z innych części Polski szukają miejsc pod inwestycję bliżej autostrady A1 i A2. Krośniewice mogą przegrać konkurencję w walce o inwestorów ze Strykowem, Piątkiem czy Kutnem, które położone są bezpośrednio przy autostradach. Koszty transportu bardzo często są głównym elementem jaki biorą pod uwagę inwestorzy, wybierając miejsce lokalizacji działalności. Wszystkie regiony województwa łódzkiego charakteryzują się niskimi kosztami siły roboczej. W związku z powyższym kluczowa wydaje się promocja samej Gminy i jej terenów inwestycyjnych.

Niestety, stwierdza się wyraźne braki w przygotowaniu oferty inwestycyjnej gminy. Po pierwsze brakuje podstawowej infrastruktury służącej rozwojowi stref inwestycyjnych. Brakuje połączeń drogowych, sieci kanalizacyjnej, wodociągowej i deszczowej, oświetlenia na terenach wiejskich. Brakuje również gruntów pod inwestycje. Bez tego rozwój większych firm jest niemożliwy. Po drugie niezmiernie ważna staje się promocja oferty inwestycyjnej gminy oraz stworzenie kompleksowego systemu obsługi inwestora.

Choć inwestycje zewnętrzne generują dużo miejsc pracy oraz dopływ innowacyjnych metod produkcji i zarządzania, to w planach rozwojowych gminy nie wolno zapominać o drobnej przedsiębiorczości, która już istnieje na jej terenie oraz o osobach skłonnych taką działalność otworzyć. Firmy takie generują największy rozwój i zwiększają dochody budżetów domowych

mieszkańców gminy. Należy stwierdzić, że mieszkańcy rzadko podejmują trud założenia własnej działalności. Firm jest mało. W gminie przeważa głównie drobny handel, który w związku z rozwojem ogólnopolskich sieci handlowych powoli traci na znaczeniu. Mało jest firm produkcyjnych opartych o innowacje. Potencjał rozwojowy jest więc słaby. Poza tym rozwój małych firm uzależniony jest od istniejącej infrastruktury. W niektórych częściach gminy stan dróg jest bardzo zły. Poza tym występują braki w infrastrukturze wodno-kanalizacyjnej. Samo miasto nie wydaje się atrakcyjne do odbiorów usług i produktów. Brakuje miejsc prestiżowych, świadczących o walorach obszaru. Takim miejscem powinno stać się centrum miasta. W mieście brakuje również dobrze wyposażonego targowiska.

Jeśli chodzi o tereny wiejskie widać, że powoli małe gospodarstwa tracą na znaczeniu. Ich dochody są coraz mniejsze, dlatego mieszkańcy porzucają ten sposób zarabiania na życie. Liczyć się należy, że w gospodarstwach rolnych pozostaną rolnicy o dużym potencjale innowacyjnym. Potrzebnych więc będzie więcej miejsc pracy poza rolnictwem.

W gminie znajduje się nieużywana linia kolei wąskotorowej, w samym mieście stara stacja. Choć kolej ta ma swą niezwykłą historię, rewitalizacja linii staje się kłopotliwa. Inwestycje w przywrócenie dawnej funkcji kolei lub wykorzystanie jej dla celów turystycznych (objazdy po regionie) są pomysłem ciekawym, ale nieefektywnym ekonomicznie. Koszty utrzymania linii kolejowej są olbrzymie, a grono entuzjastów zainteresowanych przejazdami koleją zbyt małe. Gmina musiałaby dokładać znaczne ilości środków finansowych do funkcjonowania kolei. Dlatego rozwiązaniem dla wykorzystania tej nieprzeciętnej przecież infrastruktury może być wykorzystanie starej trasy kolei na ciąg rowerowy lub pieszey. Terenem problemowym w mieście jest teren dawnej stacji. Jakiegokolwiek inwestycje w tej strefie są trudne ze względu na ochronę konserwatorską.

Na terenie gminy rosnać będzie liczba stanów zagrożenia, które związane mogą być z wypadkami na linii kolejowej lub drogach oraz nadzwyczajnymi stanami pogodowymi. Niestety niestabilność pogody powoduje, że coraz częściej dochodzi do silnych wiatrów, podtopień. Gmina nie posiada w tym momencie nowoczesnego sprzętu ratowniczego, który mógłby pomóc w takich przypadkach. Gmina zobowiązana jest do posiadania nowoczesnej bazy sprzętowej zgodnie z wymogami krajowego systemu ratownictwa.

Zwrócić należy szczególną uwagę na osoby biernie zawodowo. O ile bezrobocie jest problemem to dotyczy głównie osób pozostających bez pracy powyżej roku. Część z tych osób po prostu nie chce pracować. Brakuje form wsparcia, które pomogłyby tym osobom kształcić się i pobudzić ich chęć do pracy i rozwoju. Problemem jest też szara strefa. Część osób pracuje na „czarno” na stałe lub podejmuje okresowe zajęcia.

Zarówno na terenie wiejskim jak i w mieście problemem jest bezrobocie wśród młodych kobiet. Po pierwsze brakuje miejsc pracy w samej gminie, po drugie kobiety te bardzo często przerywają pracę w okresie macierzyństwa. Później niezmiernie trudno im wrócić do wykonywanego zajęcia. Brakuje dobrze wyposażonych punktów przedszkolnych, żłobków. W miarę możliwości pomagają babcie, dziadkowie ale sytuacja wymaga zmiany. Młode kobiety bardzo rzadko podejmują działalność gospodarczą mimo faktu, że mają dobre wykształcenie oraz pomysły. Wyzwaniem jest stworzenie dla kobiet dobrych warunków do rozwoju i podejmowania własnej działalności gospodarczej.

∴ **Poniżej przedstawiono podstawowe problemy Gminy i Miasta Krośniewice:**

1. Słabe wykorzystanie krajobrazu gminy i walorów Miasta,
2. Degradacja środowiska przez niekontrolowane odprowadzanie ścieków i odpadów stałych,
3. Niska świadomość mieszkańców o potrzebie ochrony środowiska naturalnego,
4. Słabo rozbudowana infrastruktura techniczna (szczególnie drogi),
5. Niedostateczna infrastruktura mieszkaniowa,
6. Duże braki w zakresie systemów infrastruktury społecznej i technicznej,
7. Niska efektywność energetyczna obiektów publicznych i prywatnych,
8. Dominacja małych firm w ogólnej liczbie podmiotów,
9. Niedostatecznie wykształcony sektor usług,
10. Mała ilość inwestorów z zewnątrz, szczególnie zagranicznych,
11. Rozdrobnienie gospodarstw na terenie wiejskim,
12. Brak alternatyw w aktywizacji zawodowej ludności wiejskiej poza rolnictwem,
13. Ujemny przyrost naturalny,
14. Niewystarczająca promocja gminy w celu zainteresowania turystów oraz inwestorów zagranicznych,
15. Niebezpieczeństwa dla środowiska naturalnego.

4. *Prognoza rozwoju gminy do roku 2030*

Prognoza rozwoju jest ważnym elementem każdej Strategii. Na podstawie danych z otoczenia pozwala przewidzieć zmiany w bliskiej i odległej przyszłości. Stanowi ważną funkcję poznawczą, która ma poprawić jakość programowania rozwoju. Kraje na świecie używają prognoz często i stworzyły własny warsztat w tym zakresie. Prognoza jest oparta na danych i opinii wielu ekspertów. Dlatego też prognozy w większej części są trafne i należy zwracać uwagę na ich tezy.

Największym problemem Europy i świata do roku 2030 będzie energia. Spowodować to może problemy gospodarcze, które bezpośrednio dotkną gminę. Głównym zagrożeniem są niekontrolowane wahania cen energii, które destabilizować mogą prowadzenie małej działalności gospodarczej. Problemem jest niestabilność polityczna wschodniej części naszego kontynentu, a szczególnie wprowadzanie autorytarnych rządów w Rosji. Uzależnienie Polski od źródeł energii z Rosji powoduje, że kraj ten może sterować cenami i dostawami energii kierując się przesłankami politycznymi. Dlatego też gmina musi w okresie do 2022 roku zoptymalizować efektywność energetyczną obiektów publicznych oraz przekonać do tego również swoich mieszkańców. Dobrym pomysłem jest zastosowanie odnawialnych źródeł energii i kontynuowanie procesu wprowadzania na dachy kolektorów słonecznych, czy innych instalacji wykorzystujących odnawialne źródła energii. Ceny tych instalacji spadają, a ich efektywność rośnie. Do tego dochodzi możliwość dotowania takich rozwiązań przez Unię Europejską i fundusze krajowe. Najbardziej perspektywicznym rynkiem jest fotowoltaika.

Produkcja prądu z energii słońca może stać się tanim i efektywnym sposobem niezależności energetycznej. Zapewnienie budynkom publicznym pełnej efektywności energetycznej pozwoli gminie na oszczędności i stabilizację budżetową w kolejnych latach. Władze gminy muszą jednak również przekonać mieszkańców do zasadności takich inwestycji. Dlatego potrzebne są akcje promocyjne tłumaczące znaczenie problemu i oszczędności dla gospodarstw domowych.

Wielkie przeobrażenia nastąpią w edukacji. Do roku 2030 książki i podręczniki dostępne będą w wersji elektronicznej na urządzenia typu tablet lub czytnik e-ink. W Stanach Zjednoczonych 90% książek sprzedaje się tylko w wersji elektronicznej na te urządzenia. To samo czeka nasz kraj i uczniów krośniewickich szkół, którzy jak najszybciej muszą poznać zalety takich rozwiązań. Z rynku znikną tradycyjne księgarnie. Większość książek, czasopism będzie wydawanych tylko w wersji elektronicznej. Reorganizację czekają więc biblioteki szkolne. Większość lektur już dzisiaj jest dostępnych bez opłat w wersji elektronicznej. Biblioteki staną się bardziej wirtualne, co pomoże w dostępie do treści. Zoptymalizowany zostanie również proces edukacji z naciskiem na ukierunkowanie w danych dziedzinach. Gmina już dzisiaj musi przygotować się na te zmiany. Chodzi szczególnie o doskonalenie umiejętności nauczycieli w kierunku zmieniającego się świata. To od nauczycieli zależy, jak uczniowie będą korzystać z wytworów społeczeństwa informacyjnego. U dzieci i młodzieży rosnąć będzie problem chorób kręgosłupa i wad postawy. Zmienia się styl życia, a ciało człowieka nie jest do niego przystosowane.

Fundusze Unii Europejskiej mogą prowadzić do powstania nowych, małych i średnich przedsiębiorstw na terenie Gminy. Proces ten będzie jednak miał charakter powolny i nie należy się liczyć z silnym wzrostem ilości firm na terenie Gminy Krośniewice.

Gospodarka po roku 2014 wykazywać będzie ciągły wzrost co spowodowane będzie m.in. dopływem nowych funduszy unijnych do naszego kraju. Jednak lata 2023 – 2027 mogą przynieść recesję. Fundusze unijne, poza pozytywnymi aspektami ich wykorzystania, mają również wady. Firmy dostosowują się do potrzeb rynku. Inwestują w nowy sprzęt, ludzi. Jednak koniec dotacji UE oznaczać będzie spadek inwestycji, głównie komunalnych. Firmy uzależniają się od dopływu funduszy unijnych i bez nich trudno im będzie funkcjonować. Problem już odczuwają głównie przedsiębiorstwa budowlane, których wiele zlokalizowanych jest na terenie Gminy i Miasta Krośniewice. To tutaj spadek ilości miejsc pracy będzie najbardziej dotkliwy. Wiele osób o niższym wykształceniu znajduje pracę właśnie w tym sektorze. Po roku 2023 wzrośnie bezrobocie wśród osób o najniższych kwalifikacjach. Dlatego należy podjąć środki, aby uniknąć negatywnych skutków procesu. Osoby takie już dzisiaj powinny wziąć udział w kursach dokształcających. Osobom o najniższych kwalifikacjach bardzo trudno będzie również znaleźć pracę w modernizujących się przedsiębiorstwach. Wzrastać będzie innowacyjność polskich firm, co spowoduje zmniejszenie zapotrzebowania na pracowników. Optymalizacja procesów, komputeryzacja oraz wprowadzenie inteligentnych urządzeń pozwoli zaoszczędzić koszty – głównie pracownicze. Pracę zdobędą głównie pracownicy z dobrymi kwalifikacjami.

Należy zwrócić szczególną uwagę na rynek żywności ekologicznej. Rynek ten, dotychczas niszowy i ekskluzywny, charakteryzuje się wyjątkowo dynamicznym wzrostem, zwłaszcza na tle

innych segmentów spożywczych. To właśnie wzrost sprzedaży żywności ekologicznej oraz poziom rozwoju tego segmentu w Polsce powodują, że zainteresowali się nim zarówno mali detaliści, jak również sieci marketów. Wszystko wskazuje na to, że wzrost sprzedaży zostanie utrzymany przez najbliższe kilka lat, a niewykluczone są także wzrosty o ponad 50%, co pokazują zagraniczne przykłady. W Polsce na 1 milion mieszkańców przypada 13 sklepów z żywnością ekologiczną. W Niemczech ten wskaźnik wynosi 194, a w Czechach 46. W Polsce funkcjonują 3 istotne kanały sprzedaży żywności ekologicznej: tradycyjne eko sklepy i sklepy z tzw. „zdrową żywnością”, supermarkety wydzielające tzw. „eko wyspy” oraz handel internetowy. Gmina i producenci mogą wykorzystać tę szansę. Produkcja niszowych produktów tradycyjnych może pomóc gminie w rozwoju małej przedsiębiorczości. Już dzisiaj w gminie wyrabia się tradycyjną i ekologiczną żywność.

W ostatnich latach obserwujemy intensywne i groźne zjawiska pogodowe, które są spowodowane zmianami klimatu. Naukowcy osiągnęli konsensus, że ocieplenie jest wynikiem wzrastającego poziomu gazów cieplarnianych, emitowanych do atmosfery w wyniku niekontrolowanej działalności ludzkiej. Te nieoczekiwane fluktuacje aury oraz siła działających żywiołów zaczynają zagrażać lub w znaczny sposób wpływać na różne sfery rozwoju regionalnego oraz wręcz rozwoju gospodarczego. W sprawozdaniu „Climate change, impacts and vulnerability in Europe 2012” („Zmiany klimatu, ich skutki i podatność na nie w Europie 2012”) stwierdzono, że w całej Europie obserwuje się podwyższenie średnich temperatur, a także zmniejszenie ilości opadów w regionach południowych i zwiększenie ilości opadów w Europie Północnej.

Choć dostępność wody dla rolnictwa może się zmniejszyć w Europie Południowej, warunki uprawy mogą się polepszyć na innych obszarach (m.in. w Polsce). Okresy wegetacji niektórych upraw w Europie uległy wydłużeniu i przewiduje się, że ta tendencja się utrzyma, wraz z ekspansją upraw ciepłolubnych w wyższych szerokościach geograficznych. Jednak wydajność w przypadku niektórych upraw ma się zmniejszyć z powodu upałów i susz. Wzrost średniej temperatury powoduje zmniejszenie zapotrzebowania na energię w celach grzewczych, co skutkuje oszczędnością energii. Jednak należy to rozważać w kontekście większego zapotrzebowania na energię niezbędną do chłodzenia podczas cieplejszych okresów letnich.

W Gminie i Mieście Krośniewice należy przygotować się na nagłe zjawiska pogodowe takie jak burza, porywisty wiatr. W tym celu przeorganizować należy działanie służb ratowniczych. Wystąpią częstsze pożary lasów, domostw. Więcej akcji dotyczyć będzie likwidacji skutków nagłych zjawisk meteorologicznych. Rosnąć będzie również ruch pojazdów, co doprowadzi do większych zagrożeń dla środowiska. Służby ratownicze gminy muszą więc posiadać sprawne pojazdy ratunkowe o wielu zastosowaniach.

5. Cele ogólne i szczegółowe rozwoju danego obszaru

∴ Głównym celem rozwoju Gminy i Miasta Krośniewice, jest:

Zapewnienie mieszkańcom wysokiego poziomu życia poprzez wpływ na rozwój przedsiębiorstw, zapobieganie bezrobociu, tworzenie przyjaznych warunków zamieszkania, ochronę zdrowia i bezpieczeństwa oraz zwiększenie dostępu do infrastruktury kulturalnej, edukacyjnej oraz sportowej.

Cel główny przekłada się na cele strategiczne, a te na cele cząstkowe:

∴ **Cel strategiczny I – Wspieranie i rozwój przedsiębiorczości, w szczególności poprzez aktywizację lokalnych zasobów oraz wykorzystanie lokalnych i regionalnych specjalizacji.**
Cel strategiczny będzie osiągnięty m.in. poprzez:

- a. bezpośrednie inwestycje w infrastrukturę techniczną (głównie infrastrukturę drogową, wodno-kanalizacyjną, uzbrojenie terenów inwestycyjnych w gminie i samym Mieście Krośniewice),
- b. kształtowanie w społeczności gminy postaw przedsiębiorczych ze szczególnym uwzględnieniem kobiet,
- c. tworzenie dogodnych warunków i wsparcie dla nowopowstających przedsiębiorstw,
- d. rozwój instytucji otoczenia biznesu w szczególności w oparciu o działalność Lokalnej Grupy Działania,
- e. kształcenie ustawiczne osób bezrobotnych, chcących podjąć pracę w nowym zawodzie lub podjąć samodzielną działalność gospodarczą,
- f. rozwój infrastruktury informatycznej i e-usług publicznych,
- g. promocja terenów inwestycyjnych gminy wraz z poprawą wizerunku gminy i miasta jako całości,
- h. stworzenie bazy naukowo – technicznej związanej z lotnictwem cywilnym,
- i. dywersyfikacja działalności gospodarczej opartej na rolnictwie.

Po 2014 roku, polityka Gminy Krośniewice powinna w większym niż dotychczas zakresie wspierać działania ukierunkowane na dywersyfikację działalności ekonomicznej ludności wiejskiej. Rozwój pozarolniczej działalności na wsi może przyspieszyć przemiany strukturalne.

Decydującą rolę w tworzeniu nowych, stałych miejsc pracy na obszarze Gminy i Miasta Krośniewice będą nadal odgrywać małe i średnie przedsiębiorstwa (MŚP). Są one bowiem czynnikiem stabilności społecznej i rozwoju gospodarczego. Podstawowym czynnikiem wzrostu konkurencyjności gospodarki w gminie jest poprawa kondycji mikro oraz małych i średnich przedsiębiorstw, głównie pod

kątem innowacyjności. Niezwykle ważnym elementem rozwoju gminy jest pozyskanie nowych inwestycji. Za tym musi iść skuteczna promocja gminy.

Wdrożenie innowacji pozwala uzyskać korzystną pozycję na rynku oraz determinuje dalszy rozwój przedsiębiorstwa, jednak najczęściej barierą dla inwestycji jest ograniczony dostęp do zewnętrznych źródeł finansowania, ze względu na niską zdolność kredytową, a banki komercyjne nie są skłonne wspierać firmy na wczesnym etapie rozwoju. Dlatego też Urząd Miejski oraz lokalne organizacje m.in. Lokalna Grupa Działania powinny stworzyć system informujący o możliwościach dotacji ze strony funduszy strukturalnych dla lokalnych przedsiębiorstw oraz mieszkańców chcących założyć własną działalność gospodarczą.

Poprawę konkurencyjności rolnictwa można osiągnąć poprzez modernizację gospodarstw, ukierunkowanie produkcji na rynek, aktywowanie inwestycji prorozwojowych oraz rozwój wszelkich form kooperacji między producentami. Efektem wzrostu konkurencyjności będzie zwiększenie dochodowości.

Rozwój przedsiębiorstw, rolnictwa jest jednak ściśle uzależniony od rozwoju infrastruktury technicznej. Słabo rozwinięta infrastruktura techniczna na wsi i w mieście stanowi jedną z najpoważniejszych barier wielofunkcyjnego rozwoju obszaru. Niedostateczny stopień jej rozwoju nie tylko obniża standard życia i gospodarowania, lecz także decyduje o słabej atrakcyjności obszarów dla potencjalnych inwestorów.

Pomimo notowanej w ostatnich latach tendencji wzrostu rozwoju gminy, potrzeby w tym zakresie są nadal bardzo duże. Niezbędne będzie zatem dalsze wspieranie poprawy infrastruktury technicznej na obszarze gminy, w tym inwestycji infrastrukturalnych bezpośrednio związanych z przedsiębiorczością. Widoczne są braki w infrastrukturze drogowej (zarówno na terenie wiejskim jak i w samym mieście). To samo tyczy się infrastruktury wodno-kanalizacyjnej. Zahamowanie zmian spowoduje marginalizację pewnych części gminy. Rozwój działalności gospodarczej będzie niemożliwy. Realizacja strategii ma doprowadzić do zmniejszenia się dysproporcji w możliwościach rozwoju poszczególnych terenów gminy.

W ramach celu operacyjnego realizowane będzie wsparcie na rzecz mieszkańców obszarów wiejskich i miejskich ukierunkowane na rozwój przedsiębiorczości, podnoszenie zdolności do zatrudnienia, zwiększenie mobilności zawodowej i przestrzennej, wyrównywanie szans w dostępie do edukacji i rynku pracy, podniesienie poziomu wykształcenia mieszkańców obszaru, a zwłaszcza pozarolniczych umiejętności zawodowych oraz zwiększenie dostępu do podstawowych usług publicznych i społecznych.

Stymulowanie podnoszenia i aktualizacji umiejętności zawodowych przez pracowników, zwłaszcza osób starszych i o niskich kwalifikacjach, jest kluczowe dla utrzymania atrakcyjności pracowników dla pracodawcy i utrzymanie ich aktywności na regionalnym rynku pracy.

Innowacyjną formą rozwoju ma być stworzenie bazy naukowo – technicznej lotnictwa cywilnego. Stworzony zostanie pas startowy dla samolotów lekkich. Poza tym przewiduje się prowadzenie edukacji związanej z lotnictwem cywilnym.

∴ **Cel strategiczny II** Poprawa warunków życia mieszkańców Gminy i Miasta Krośniewice poprzez ochronę zdrowia, zapewnienie bezpieczeństwa publicznego, socjalnego, edukację, oświatę i sport w szczególności poprzez:

- a. rozwój funkcji edukacyjno-oświatowych i sportowych w gminie,
- b. ochronę zdrowia i bezpieczeństwa mieszkańców, w tym bezpieczeństwa socjalnego,
- c. wdrażanie nowoczesnych form edukacji,
- d. współpracę zagraniczną,
- e. zapewnienie mieszkańcom dostępu do nowoczesnych form przekazu informacji w szczególności do Internetu.

Dostęp do edukacji i umożliwienie korzystania z usług edukacyjnych są podstawowymi czynnikami określającymi przebieg ścieżki edukacyjnej, a w rezultacie sytuację jednostek na rynku pracy. W ramach celu operacyjnego realizowane będą działania obejmujące wsparcie kierowane do osób i placówek realizujących proces kształcenia, mające na celu stworzenie równych szans w dostępie do edukacji, rozszerzenie oferty dydaktycznej o elementy rozwojowe wykraczające poza standardowe programy nauczania, a także upowszechnienie kształcenia ustawicznego osób dorosłych, w szczególności osób odchodzących od rolnictwa. Lata 2014 – 2022 to lata rozwoju technik informacyjnych, dlatego szkoły muszą zostać wyposażone w nowoczesne formy edukacji uwzględniające techniki informacyjne.

Upowszechnienie edukacji przedszkolnej, a co za tym idzie, wyrównanie szans edukacyjnych dzieci na początkowym etapie edukacji wymaga systemowego wdrożenia elastycznych form edukacji przedszkolnej, szczególnie na obszarach, gdzie edukacja przedszkolna jest upowszechniona w niewystarczającym zakresie. Zapewnienie równego dostępu do edukacji wszystkim mieszkańcom będzie miało znaczenie priorytetowe dla rozwoju zasobów ludzkich w gminie. Dzięki realizacji działań przewidzianych do realizacji w tym celu operacyjnym możliwa będzie lepsza identyfikacja barier ograniczających dostęp do edukacji i opracowanie bardziej efektywnych metod ich eliminacji. Proces ma jednocześnie wyrównać szansę w dostępie do pracy dla kobiet.

Naczelnym motywem podejmowanych działań powinno być niedopuszczenie do międzypokoleniowej transmisji negatywnych tendencji socjalnych, tj. przejmowaniu przez młodzież z terenów gminy wartości i postaw właściwych syndromowi „wyuczonej bezradności” oraz dążenie wszelkimi sposobami do podniesienia poziomu jej wykształcenia. Należy zaznaczyć, iż tak pojęte przesłanki stanowią w istocie realizację szerszego celu, jakim jest wzrost poziomu i jakości życia oraz inwestycje w kapitał ludzki, niezbędny w tworzeniu warunków dla wielofunkcyjnego rozwoju gminy.

Ważnym elementem tego celu operacyjnego jest zapewnienie mieszkańcom bezpieczeństwa. Niezbędna jest ciągła współpraca pomiędzy policją a gminą oraz działalność prewencyjna.

∴ **Cel strategiczny III – Ochrona środowiska przyrodniczego i kształtowanie ładu przestrzennego poprzez:**

- a. poprawę stanu otaczającego środowiska naturalnego,
- b. zachowanie unikalnych walorów środowiska naturalnego,

- c. dbanie o ład przestrzenny i jego funkcjonalność dla wszystkich mieszkańców gminy,
- d. poprawa zdrowotności mieszkańców,
- e. kontynuowanie procesu rewitalizacji miasta Krośniewice.

Ochrona środowiska, w tym w szczególności zasobów wodnych ma kluczowe znaczenie dla zachowania możliwości prowadzenia produkcji rolniczej oraz dla poprawy jakości życia na obszarze gminy. Ekstensywne metody produkcji stosowane przez większość gospodarstw indywidualnych warunkują zachowanie wielu gatunków roślin i zwierząt oraz specyficznych siedlisk, które stały się rzadkie lub przestały istnieć w krajach o intensywnym rolnictwie. Dobry stan rolniczej przestrzeni produkcyjnej oraz wysokie walory przyrodnicze znacznej części gminy stanowią istotny zasób gospodarczy i mogą być źródłem przewagi konkurencyjnej na rynku wewnętrznym UE.

W ramach celu operacyjnego wspierane będą przede wszystkim przedsięwzięcia infrastrukturalne w zakresie gospodarki wodno-ściekowej, gospodarki odpadami komunalnymi, ochrony przyrody, ochrony przeciwpowodziowej oraz nadzwyczajnych zagrożeń środowiska. Wspierane będą również działania w zakresie ochrony powietrza, w szczególności na obszarach przekroczeń dopuszczalnych stężeń zanieczyszczeń oraz działania dostosowujące małe i średnie przedsiębiorstwa do wymogów ochrony środowiska.

Szczególnie ważne staje się podwyższenie efektywności energetycznej obiektów publicznych na terenie gminy oraz pomoc w realizacji programów efektywności w obiektach prywatnych.

Aby zachować ład przestrzenny na terenie Miasta Krośniewice konieczne jest przeprowadzenie kompleksowej rewitalizacji przestrzeni miejskiej.

∴ **Cel strategiczny IV – Odnowa wsi - pielęgnacja kultury i dziedzictwa historycznego poprzez:**

- a. zachowanie stanu dziedzictwa kulturalnego oraz jego promocja w skali ponadlokalnej i międzynarodowej,
- b. budowa markowych produktów turystycznych poprzez wykorzystanie historii dworów w całym regionie;
- c. podjęcie działań na rzecz podniesienia świadomości kulturalnej mieszkańców,
- d. wykorzystanie dziedzictwa kulturowego gminy w tworzeniu nowoczesnych form nauczania,
- e. podniesienie jakości życia i pracy na wsi i mieście.

Zrównoważony rozwój obszarów nie jest możliwy bez bezpośredniego i szerokiego udziału społeczności lokalnych. Warunek ten spełniają upowszechniające się w kraju programy odnowy wsi animowane i wspierane ze szczebla regionalnego. Zakładają one szerokie zaangażowanie społeczności lokalnej, płynące z przejmowania przez nią odpowiedzialności za przyszłość, wykorzystanie miejscowych zasobów, ukierunkowanie lokalnych inicjatyw poprzez sformułowany oddolnie plan rozwoju (odnowy) wsi i ich realizację w partnerstwie sołectwa i gminy i umiejętności generowania środków. Efektem jest rozwój życia społecznego i kulturalnego wsi w oparciu o powiększaną i waloryzowaną infrastrukturę społeczną, wzrost poczucia tożsamości i pielęgnowanie

dziedzictwa kulturowego, poprawę i nowe kształtowanie warunków życia również w sferze infrastruktury technicznej.

Realizacja celu doprowadzić ma do pielęgnacji unikatowej w skali kraju kultury województwa łódzkiego, poczucia tożsamości z tą kulturą oraz wykorzystanie jej w celu promowania gminy. Odnowa wiązać się będzie również z rozwojem małych firm i gospodarstw agroturystycznych. Mieszkańcy sami muszą wziąć odpowiedzialność za otoczenie i własne miejscowości.

Ważnym elementem współpracy będzie czynne uczestnictwo Gminy w Lokalnej Grupie Działania.

6. Zadania zmierzające do poprawy sytuacji na danym obszarze

Zadania zmierzające do poprawy sytuacji na danym obszarze wymieniono w podrozdziałach poniżej. Opis zadań znajduje się w rozdziale 7. Realizacja zadań.

6.1. Zmiany w strukturze gospodarczej obszaru

- Wymiana żeliwnej sieci wodociągowej na terenie Miasta Krośniewice
- Przebudowa kanalizacji ogólnospławnej i budowa kanalizacji sanitarnej na terenie Miasta Krośniewice
- Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Kajew
- Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowościach Nowe oraz Pawlikowice
- Budowa targowiska wraz z ulicą dojazdową do terenów przemysłowych/usługowych w Krośniewicach
- Budowa ulic do terenów przemysłowych i usługowych w Krośniewicach
- Budowa oraz przebudowa ulic na terenie Miasta Krośniewice wraz z infrastrukturą towarzyszącą

6.2. Zmiany w sposobie użytkowania terenu

- Zagospodarowanie przestrzeni publicznej wokół szkół
- Budowa ulic do terenów przemysłowych i usługowych w Krośniewicach
- Budowa oraz przebudowa ulic na terenie Miasta Krośniewice wraz z infrastrukturą towarzyszącą
- Rewitalizacja terenów po Krośniewickiej Kolei Dojazdowej

6.3. Rozwój systemu komunikacji i infrastruktury

- Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej na terenie Miasta Krośniewice poprzez przebudowę stacji uzdatniania wody oraz budowę sieci kanalizacji sanitarnej
- Wymiana żeliwnej sieci wodociągowej na terenie Miasta Krośniewice
- Przebudowa kanalizacji ogólnospławnej i budowa kanalizacji sanitarnej na terenie Miasta Krośniewice
- Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Kajew
- Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowościach Nowe oraz Pawlikowice
- Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków
- Kompleksowa termomodernizacja przedszkola publicznego w Mieście Krośniewice
- Przebudowa i remont Stadionu Miejskiego w Krośniewicach
- Zagospodarowanie przestrzeni publicznej wokół szkół
- Budowa targowiska wraz z ulicą dojazdową do terenów przemysłowych/usługowych w Krośniewicach
- Rekultywacja składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne we Frankach
- Budowa ulic do terenów przemysłowych i usługowych w Krośniewicach
- Przebudowa dróg na terenie Gminy Krośniewice
- Budowa oraz przebudowa ulic na terenie Miasta Krośniewice wraz z infrastrukturą towarzyszącą
- Rewitalizacja terenów po Krośniewickiej Kolei Dojazdowej
- E - urząd

6.4. Poprawa stanu środowiska

- Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej na terenie Miasta Krośniewice poprzez przebudowę stacji uzdatniania wody oraz budowę sieci kanalizacji sanitarnej
- Wymiana żeliwnej sieci wodociągowej na terenie Miasta Krośniewice
- Przebudowa kanalizacji ogólnospławnej i budowa kanalizacji sanitarnej na terenie Miasta Krośniewice
- Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Kajew
- Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowościach Nowe oraz Pawlikowice
- Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków
- Kompleksowa termomodernizacja przedszkola publicznego w Mieście Krośniewice
- Budowa targowiska wraz z ulicą dojazdową do terenów przemysłowych/usługowych w Krośniewicach
- Rekultywacja składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne we Frankach

- Ochrona środowiska naturalnego Gminy Krośniewice poprzez instalację odnawialnych źródeł energii w budynkach prywatnych i użyteczności publicznej
- Budowa oraz przebudowa ulic na terenie Miasta Krośniewice wraz z infrastrukturą towarzyszącą
- Usuwanie azbestu z terenu Gminy Krośniewice
- Rewitalizacja terenów po Krośniewickiej Kolei Dojazdowej

6.5. Poprawa stanu środowiska kulturowego

- Przebudowa i remont Stadionu Miejskiego w Krośniewicach
- Zagospodarowanie przestrzeni publicznej wokół szkół
- Rewitalizacja terenów po Krośniewickiej Kolei Dojazdowej

6.6. Poprawa warunków i jakości życia mieszkańców

- Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej na terenie Miasta Krośniewice poprzez przebudowę stacji uzdatniania wody oraz budowę sieci kanalizacji sanitarnej
- Wymiana żeliwnej sieci wodociągowej na terenie Miasta Krośniewice
- Przebudowa kanalizacji ogólnospławnej i budowa kanalizacji sanitarnej na terenie Miasta Krośniewice
- Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Kajew
- Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowościach Nowe oraz Pawlikowice
- Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków
- Kompleksowa termomodernizacja przedszkola publicznego w Mieście Krośniewice
- Przebudowa i remont Stadionu Miejskiego w Krośniewicach
- Zagospodarowanie przestrzeni publicznej wokół szkół
- Budowa targowiska wraz z ulicą dojazdową do terenów przemysłowych/usługowych w Krośniewicach
- Rekultywacja składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne we Frankach
- Budowa ulic do terenów przemysłowych i usługowych w Krośniewicach
- Ochrona środowiska naturalnego Gminy Krośniewice poprzez instalację odnawialnych źródeł energii w budynkach prywatnych i użyteczności publicznej
- Przebudowa dróg na terenie Gminy Krośniewice
- Budowa oraz przebudowa ulic na terenie Miasta Krośniewice wraz z infrastrukturą towarzyszącą
- Usuwanie azbestu z terenu Gminy Krośniewice
- Rewitalizacja terenów po Krośniewickiej Kolei Dojazdowej

7. Realizacja zadań

7.1. Planowane zadania inwestycyjne w okresie 2014 – 2022

Nazwa projektu
Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej na terenie Miasta Krośniewice poprzez przebudowę stacji uzdatniania wody oraz budowę sieci kanalizacji sanitarnej
Opis projektu
Przewiduje się przebudowę stacji uzdatniania wody w Krośniewicach oraz budowę kanalizacji sanitarnej. Kanalizacja zostanie wybudowana na terenach włączonych do miasta 1 stycznia 2011 (część ulicy Toruńskiej) oraz tereny parku (ul. Parkowa). Projekt ma zapewnić wszystkim mieszkańcom Krośniewic dostęp do podstawowych usług. Jego realizacja pozwoli ożywić miasto poprzez wprowadzenie funkcji gospodarczych na terenach włączonych do miasta 1 stycznia 2011 roku. Miasto zwiększyło swoje granice o tereny pomiędzy starymi granicami, a nowo powstałą obwodnicą. Braki w gospodarce wodno-kanalizacyjnej powodują, że rozwój nowych przedsiębiorstw jest niemożliwy.
Szacowane koszty
Szacowany koszt projektu to 7 mln PLN. Planuje się pozyskanie dotacji z EFRR w wysokości 85% kosztów projektu Wkład EFRR – 5 950 000,00 PLN Wkład własny Gminy Krośniewice – 1 050 000,00 PLN
Szacowana data realizacji
Planuje się realizację projektu w latach 2015 - 2016.
Wpływ na realizację Strategii
Projekt pozwoli zwiększyć liczbę przedsiębiorstw zlokalizowanych na terenie Miasta Krośniewice. Zwiększy się tym samym liczba miejsc pracy. Polepszą się warunki życia w obszarze realizacji projektu. Projekt wpłynie również na zmniejszenie ilości ścieków uwalnianych do środowiska w sposób niekontrolowany.
Wskaźniki osiągnięcia celów

- liczba przedsiębiorstw zlokalizowanych na terenie Gminy,
- spadek bezrobocia,
- wzrost cen działek na terenie Gminy,
- wzrost średnich dochodów gospodarstw domowych,
- zwiększenie jakości środowiska naturalnego.

Projekty uzupełniające

Aby osiągnąć cele projektu konieczna jest realizacja projektów komplementarnych realizowanych m.in. ze środków EFRR i EFS:

1. Budowa silnej marki „Krośniewice” – aby przyciągnąć inwestorów niezbędne są działania zmierzające do budowy silnej marki „Krośniewice”. Niezbędne staje się określenie segmentu przedsiębiorstw chętnych do inwestycji w Krośniewicach. Projekt może być zrealizowany ze środków EFRR.
2. Kursy doszkalające dla mieszkańców Gminy – planuje się organizację szkoleń podnoszących kwalifikacje dla mieszkańców Gminy. Projekty takie mają skupiać się na umiejętnościach opartych o specjalizację Gminy. Szkolenia mają promować małą przedsiębiorczość oraz innowacyjność.

Nazwa projektu

Wymiana żeliwnej sieci wodociągowej na terenie Miasta Krośniewice

Opis projektu

W ramach projektu przewiduje się wymianę żeliwnej sieci wodociągowej na terenie miasta. Długość sieci do przebudowy wynosi około 9 km. Wymiana sieci jest konieczna, aby zapewnić wysoką jakość wody dla wszystkich gospodarstw domowych w Mieście. Poza tym wymiana zapewni pełne bezpieczeństwo dostaw.

Szacowane koszty

Szacowany koszt projektu to około 1 mln PLN.

Planuje się pozyskanie dotacji z EFRR (lub PROW) w wysokości 85% kosztów projektu.

Wkład EFRR (lub PROW) – 850 000,00 PLN

Wkład własny Gminy Krośniewice – 150 000,00 PLN

Szacowana data realizacji

Planuje się realizację projektu w latach 2017 – 2018.

Wpływ na realizację Strategii

Rozwój strefy rewitalizacji oraz poprawa jakości życia mieszkańców Krośniewic nie mogą odbywać się bez podstawowych inwestycji w infrastrukturę wodną. Zwiększy się bezpieczeństwo dostaw wody oraz podniesie się jakość podstawowych usług świadczonych dla mieszkańców Miasta Krośniewice.

Projekt stanowi ważny element rewitalizacji Miasta.

Wskaźniki osiągnięcia celów

- poprawa jakości środowiska naturalnego,
- poprawa jakości zamieszkania,
- rozwój przedsiębiorczości,
- wzrost jakości wody pitnej,
- wzrost liczby nowych mieszkańców Gminy.

Projekty uzupełniające

Nie planuje się w tym zakresie działań uzupełniających.

Nazwa projektu

Przebudowa kanalizacji ogólnospławnej i budowa kanalizacji sanitarnej na terenie Miasta Krośniewice

Opis projektu

Projekt przewiduje dalsze inwestycje w przebudowę sieci wodno-kanalizacyjnej w Mieście Krośniewice. Projekt jest częścią programu rewitalizacji Miasta Krośniewice.

Szacowane koszty

Szacowany koszt projektu to 6 mln PLN.

Planuje się pozyskanie dotacji z EFRR w wysokości 85% kosztów projektu

Wkład EFRR – 5 100 000,00 PLN

Wkład własny Gminy Krośniewice – 900 000,00 PLN

Szacowana data realizacji

Planuje się realizację projektu w latach 2020 – 2022.

Wpływ na realizację Strategii

Projekt pozwoli zwiększyć liczbę przedsiębiorstw zlokalizowanych na terenie Miasta Krośniewice. Wygenerowane zostaną tym samym kolejne miejsca pracy. Polepszą się warunki życia w obszarze

realizacji projektu. Projekt wpłynie również na zmniejszenie ilości ścieków uwalnianych do środowiska w sposób niekontrolowany.

Wskaźniki osiągnięcia celów

- liczba przedsiębiorstw zlokalizowanych na terenie Gminy,
- spadek bezrobocia,
- wzrost cen działek na terenie Gminy,
- wzrost średnich dochodów gospodarstw domowych,
- zwiększenie jakości środowiska naturalnego.

Projekty uzupełniające

Aby osiągnąć cele projektu konieczna jest realizacja projektów komplementarnych realizowanych m.in. ze środków EFRR i EFS:

1. Budowa silnej marki „Krośniewice” – aby przyciągnąć inwestorów niezbędne są działania zmierzające do budowy silnej marki „Krośniewice”. Niezbędne staje się określenie segmentu przedsiębiorstw chętnych do inwestycji w Krośniewicach. Projekt może być zrealizowany ze środków EFRR.
2. Kursy doszkalające dla mieszkańców Gminy – planuje się organizację szkoleń podnoszących kwalifikacje dla mieszkańców Gminy. Projekty takie mają skupiać się na umiejętnościach opartych o specjalizacje Gminy. Szkolenia mają promować małą przedsiębiorczość oraz innowacyjność.

Nazwa projektu

Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Kajew

Opis projektu

Kajew to miejscowość położona w bezpośrednim sąsiedztwie Miasta Krośniewice. Ma ona charakter typowej ulicówki o dosyć dużym zagęszczeniu gospodarstw. Sieć kanalizacyjna byłaby więc efektywna pod względem funkcjonalnym i ekonomicznym. Zabudowania położone są w osi dwóch krzyżujących się dróg.

Szacowane koszty

Szacowany koszt projektu to 3 mln PLN.

Planuje się pozyskanie dotacji z EFRR (lub PROW) w wysokości 85% kosztów projektu

Wkład EFRR (lub PROW) – 2 550 000,00 PLN

Wkład własny Gminy Krośniewice – 450 000,00 PLN

Szacowana data realizacji
Planuje się realizację projektu w latach 2018 – 2019.
Wpływ na realizację Strategii
Projekt pozwoli zapewnić podstawowe usługi dla ludności zamieszkującej Kajew. Umożliwi rozwój przedsiębiorstw i lokalizację nowych inwestycji. Wieś położona jest bezpośrednio przy nowej obwodnicy Miasta Krośniewice, co stwarza doskonałe warunki do rozwoju działalności gospodarczej. Dzięki realizacji projektu ochronie podlegać będzie środowisko naturalne Gminy.
Wskaźniki osiągnięcia celów
- liczba przedsiębiorstw zlokalizowanych na terenie Gminy, - spadek bezrobocia, - wzrost cen działek na terenie Gminy, - zwiększenie jakości środowiska naturalnego.
Projekty uzupełniające
Aby osiągnąć cele projektu konieczna jest realizacja projektów komplementarnych realizowanych m.in. ze środków EFRR i EFS: 1. Budowa silnej marki „Krośniewice” – aby przyciągnąć inwestorów niezbędne są działania zmierzające do budowy silnej marki „Krośniewice”. Niezbędne staje się określenie segmentu przedsiębiorstw chętnych do inwestycji w Krośniewicach. Projekt może być zrealizowany ze środków EFRR.

Nazwa projektu
Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowościach Nowe oraz Pawlikowice
Opis projektu
Miejscowości Nowe oraz Pawlikowice położone są w południowo – wschodniej części Gminy. Nie posiadają sieci kanalizacyjnej. Mieszkańcy w większości posiadają szamba lub niektórzy przydomowe oczyszczalnie ścieków. Miejscowości połączone są funkcjonalnie drogą, co umożliwia łatwe skanalizowanie.
Szacowane koszty
Szacowany koszt projektu to 3 mln PLN. Planuje się pozyskanie dotacji z EFRR (lub PROW) w wysokości 85% kosztów projektu Wkład EFRR (lub PROW) – 2 550 000,00 PLN

Wkład własny Gminy Krośniewice – 450 000,00 PLN
Szacowana data realizacji
Planuje się realizację projektu w latach 2017 – 2019.
Wpływ na realizację Strategii
Projekt pozwoli zapewnić podstawowe usługi dla ludności zamieszkującej miejscowości Nowe oraz Pawlikowice. Dzięki realizacji projektu ochronie podlegać będzie środowisko naturalne Gminy.
Wskaźniki osiągnięcia celów
- poprawa jakości życia mieszkańców, - zwiększenie jakości środowiska naturalnego.
Projekty uzupełniające
Nie są planowane projekty komplementarne.

Nazwa projektu
Budowa przydomowych lub zbiorczych oczyszczalni ścieków
Opis projektu
Planuje się budowę około 200 nowych przydomowych oczyszczalni ścieków z pomocą środków Unii Europejskiej. Wsparcie na tego typu inwestycje będzie kierowane dla mieszkańców obszarów, gdzie budowa kanalizacji zbiorczej jest niemożliwa lub nieuzasadniona pod kątem ekonomicznym czy technicznym.
Szacowane koszty
Szacowany koszt projektu to około 2 mln PLN. Planuje się pozyskanie dotacji z EFRR (lub PROW) w wysokości 85% kosztów projektu. Wkład EFRR – 1 700 000,00 PLN Wkład własny Gminy Krośniewice – 300 000,00 PLN
Szacowana data realizacji
Planuje się realizację projektu w latach 2016 – 2022.
Wpływ na realizację Strategii
Gospodarka wodno-ściekowa jest niezwykle ważnym elementem zapewnienia wszystkim mieszkańcom dostępu do podstawowych usług. Wpływ na jakość życia będzie widoczny i przyczyni

się do rozwoju społeczno-gospodarczego całej Gminy. Projekt wpłynie również na ochronę środowiska naturalnego.

Wskaźniki osiągnięcia celów

- poprawa jakości środowiska naturalnego,
- poprawa jakości zamieszkania,
- wzrost liczby nowych mieszkańców Gminy.

Projekty uzupełniające

1. Planuje się organizację działań uświadamiających konieczność prawidłowego zagospodarowania nieczystości i wpływu programu na środowisko naturalne.

Nazwa projektu

Przebudowa i remont Stadionu Miejskiego w Krośniewicach

Opis projektu

Stadion w ostatnich latach został częściowo rozbudowany o boisko wielofunkcyjne ze sztuczną nawierzchnią, tor bmx i skate park. Stworzone zostało doskonałe miejsce sportu i rekreacji. Wykonano również odwodnienie boiska do piłki nożnej oraz boiska wielofunkcyjnego, nawierzchnię trawiastą. Aby dostosować stadion również do funkcji kulturalnej i turystycznej niezbędna staje się przebudowa konstrukcji stadionu.

Projekt jest ważnym elementem rewitalizacji Miasta Krośniewice.

Szacowane koszty

Szacowany koszt projektu to około 2 mln PLN.

Planuje się pozyskanie dotacji z EFRR w wysokości 85% kosztów projektu

Wkład EFRR – 1 700 000,00 PLN

Wkład własny Gminy Krośniewice – 300 000,00 PLN

Szacowana data realizacji

Planuje się realizację projektu w latach 2017– 2018.

Wpływ na realizację Strategii

Projekt upowszechni w Gminie sport i rekreację. Mają one się stać zabawą i formą spędzenia wolnego czasu dla wszystkich jej mieszkańców. Projekt wpłynie więc na zwiększenie się liczby osób na co dzień uprawiających sport. Poprawi się tym samym jakość zdrowia mieszkańców.

Co ważne stadion zostanie zaadaptowany do funkcji kulturalnej i turystycznej.

Wskaźniki osiągnięcia celów

- spadek ilości zachorowalności mieszkańców,
- odnowa kultury lokalnej,
- poprawa wizerunku Gminy,
- poprawa jakości życia mieszkańców,
- wzrost poziomu wykształcenia mieszkańców Gminy,
- wzrost liczby turystów.

Projekty uzupełniające

Aby osiągnąć cele projektu niezbędna będzie realizacja projektów komplementarnych realizowanych m.in. ze środków EFRR, EFS, PROW:

1. Profilaktyka statyki ciała – planowana jest realizacja w ramach EFS projektu, którego celem będzie poprawa zdrowia mieszkańców Gminy. Projekt przewiduje organizację zajęć sportowo-rekreacyjnych. Grupę docelową projektu stanowić będą zarówno osoby młodsze jak i starsze. Promocja zdrowego trybu życia pozwoli na realizację celów Strategii Rozwoju Gminy Krośniewice.
2. Badania profilaktyczne – przewiduje się stałe projekty z zakresu profilaktyki zdrowia. Badania mammograficzne, dentystyczne, czy kręgosłupa mają pomóc w utrzymaniu zdrowia. Tym samym zwiększy się liczba osób zdolnych do pracy.
3. Projekty kulturalne w ramach osi LEADER i EFS – projekty będą miały na celu kultywowanie lokalnej tradycji i kultury. Planowane są zajęcia uczące lokalnego rękodzieła, sztuki kulinarnej, tańca.

Nazwa projektu

Zagospodarowanie przestrzeni publicznej wokół szkół

Opis projektu

W poszczególnych miejscowościach Gminy brakuje przestrzeni publicznej przeznaczonej na sport i rekreację (np. w Nowem, Mieście Krośniewice). Planuje się zatem odnowę przestrzeni w celu utworzenia boisk przy szkołach oraz ewentualnie budowy hal.

Szacowane koszty

Szacowany koszt projektu to około 2 mln PLN.

Planuje się pozyskanie dotacji z EFRR w wysokości 85% kosztów projektu

Wkład EFRR – 1 700 000,00 PLN

Wkład własny Gminy Krośniewice – 300 000,00 PLN
Szacowana data realizacji
Planuje się realizację projektu w latach 2016 – 2020.
Wpływ na realizację Strategii
Projekt upowszechni w Gminie sport i rekreację. Mają one się stać zabawą i formą spędzenia wolnego czasu dla wszystkich jej mieszkańców. Projekt wpłynie więc na zwiększenie się liczby osób na co dzień uprawiających sport. Poprawi się tym samym jakość zdrowia mieszkańców.
Wskaźniki osiągnięcia celów
- spadek ilości zachorowalności mieszkańców, - odnowa kultury lokalnej, - poprawa wizerunku Gminy, - poprawa jakości życia mieszkańców, - wzrost poziomu wykształcenia mieszkańców Gminy.
Projekty uzupełniające
Aby osiągnąć cele projektu niezbędna będzie realizacja projektów komplementarnych realizowanych m.in. ze środków EFRR, EFS, PROW: 1. Profilaktyka statyki ciała – planowana jest realizacja w ramach EFS projektu, którego celem będzie poprawa zdrowia mieszkańców Gminy. Projekt przewiduje organizację zajęć sportowo-rekreacyjnych. Grupę docelową projektu stanowić będą zarówno osoby młodsze jak i starsze. Promocja zdrowego trybu życia pozwoli na realizację celów Strategii Rozwoju Gminy Krośniewice. 2. Badania profilaktyczne – przewiduje się stałe projekty z zakresu profilaktyki zdrowia. Badania mammograficzne, dentystyczne, czy kręgosłupa mają pomóc w utrzymaniu zdrowia. Tym samym zwiększy się liczba osób zdolnych do pracy. 3. Projekty kulturalne w ramach osi LEADER i EFS – projekty będą miały na celu kultywowanie lokalnej tradycji i kultury. Planowane są zajęcia uczące lokalnego rękodzieła, sztuki kulinarnej, tańca.

Nazwa projektu
Budowa targowiska wraz z ulicami dojazdowymi do terenów przemysłowych/usługowych w Krośniewicach
Opis projektu

Ważnym elementem rozwoju Gminy jest poprawa warunków do rozwoju małego handlu, produkcji. Produkty wytworzone na terenie Gminy i regionu będą mogły być udostępniane odbiorcom na terenie targu o charakterze regionalnym. Wybudowane ma być profesjonalne targowisko z drogą dojazdową w Mieście Krośniewice. Targ ma spełniać wszystkie standardy higieniczne.
Szacowane koszty Szacowany koszt projektu to około 1 mln PLN Planuje się pozyskanie dotacji z EFRR (lub PROW) w wysokości 85% kosztów projektu Wkład EFRR (lub PROW) – 850 000,00 PLN Wkład własny Gminy Krośniewice – 150 000,00 PLN
Szacowana data realizacji Planuje się realizację projektu w latach 2019 – 2020.
Wpływ na realizację Strategii Projekt pomoże w rozwoju małej przedsiębiorczości na obszarze Gminy. Projekt pobudzi gospodarczo tereny inwestycyjne w mieście.
Wskaźniki osiągnięcia celów - wzrost ilości małych i średnich przedsiębiorstw, - wzrost ilości miejsc pracy, - odnowa strefy wymagającej rewitalizacji na terenie Miasta.
Projekty uzupełniające Aby osiągnąć cele projektu konieczna jest realizacja projektów komplementarnych realizowanych m.in. ze środków EFRR i EFS: 1. Budowa silnej marki „Krośniewice” – aby przyciągnąć inwestorów niezbędne są działania zmierzające do budowy silnej marki „Krośniewice”. Niezbędne staje się określenie segmentu przedsiębiorstw chętnych do inwestycji w Krośniewicach. Projekt może być zrealizowany ze środków EFRR. 2. Kursy doszkalające dla mieszkańców Gminy – planuje się organizację szkoleń podnoszących kwalifikacje dla mieszkańców Gminy. Projekty takie mają skupiać się na umiejętnościach opartych o specjalizacje Gminy. Szkolenia mają promować małą przedsiębiorczość oraz innowacyjność.
Nazwa projektu Rekultywacja składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne we Frankach
Opis projektu W ramach projektu planuje się rekultywację składowiska odpadów we Frankach (Gmina

Krośniewice). Dodatkowo konieczna staje się budowa kompostowni.
Szacowane koszty
Szacowany koszt projektu to około 1 mln PLN Planuje się pozyskanie dotacji z EFRR w wysokości 85% kosztów projektu Wkład EFRR – 850 000,00 PLN Wkład własny Gminy Krośniewice – 150 000,00 PLN
Szacowana data realizacji
Planuje się realizację projektu w latach 2019 – 2020.
Wpływ na realizację Strategii
Sam projekt rekultywacji ma na celu powstrzymanie degradacji środowiska wodno-gruntowego, ograniczenie ujemnego wpływu składowiska odpadów na powietrze atmosferyczne oraz ograniczenie dostępu wód opadowych do złoża odpadów. Projekt jest sposobem na odzyskanie równowagi w krajobrazie poprzez umiejętne ukształtowanie powierzchni obiektu oraz wprowadzenie roślinności, mającej za zadanie osiągnięcie efektu spójności obiektu z otoczeniem. Kompostownia ma pomóc w ponownym wykorzystaniu odpadów organicznych z terenu Gminy.
Wskaźniki osiągnięcia celów
- ochrona środowiska naturalnego Gminy.
Projekty uzupełniające
W tym zakresie brak jest projektów uzupełniających.

Nazwa projektu
Budowa ulic do terenów przemysłowych i usługowych w Krośniewicach
Opis projektu
Projekt ma na celu uwolnienie terenów inwestycyjnych oraz rozwój przedsiębiorczości w Mieście Krośniewice i nie tylko. Krośniewice znajdują się w doskonałym punkcie geostrategicznym umożliwiającym lokalizację nowych inwestycji. Podstawowym elementem infrastruktury są połączenia drogowe. Nowa droga uwolnić ma powstałe grunty inwestycyjne w Mieście.
Szacowane koszty
Szacowany koszt projektu to 1,1 mln PLN.

Planuje się pozyskanie dotacji z EFRR w wysokości 85% kosztów projektu Wkład EFRR – 935 000,00 PLN Wkład własny Gminy Krośniewice – 165 000,00 PLN
Szacowana data realizacji
Planuje się realizację projektu w latach 2014 – 2016.
Wpływ na realizację Strategii
Projekt pozwoli zwiększyć liczbę przedsiębiorstw zlokalizowanych na terenie Miasta Krośniewice. Atrakcyjne tereny inwestycyjne przyciągnąć mają przedsiębiorstwa oparte o nowe technologie, co pozwoli na stały rozwój Gminy. Nowe przedsiębiorstwa to zwiększenie liczby miejsc pracy oraz wzrost średnich dochodów ludności. Nastąpi wzrost cen gruntów w całej Gminie.
Wskaźniki osiągnięcia celów
- liczba przedsiębiorstw zlokalizowanych na terenie Gminy, - spadek bezrobocia, - wzrost cen działek na terenie Gminy, - wzrost średnich dochodów gospodarstw domowych, - większa ilość innowacji.
Projekty uzupełniające
Aby osiągnąć cele projektu konieczna jest realizacja projektów komplementarnych realizowanych m.in. ze środków EFRR i EFS: 1. Budowa silnej marki „Krośniewice” – aby przyciągnąć inwestorów niezbędne są działania zmierzające do budowy silnej marki „Krośniewice”. Niezbędne staje się określenie segmentu przedsiębiorstw chętnych do inwestycji w Krośniewicach. Projekt może być zrealizowany ze środków EFRR. 2. Kursy doszkalające dla mieszkańców Gminy – planuje się organizację szkoleń podnoszących kwalifikacje dla mieszkańców Gminy. Projekty takie mają skupiać się na umiejętnościach opartych o specjalizacje Gminy. Szkolenia mają promować małą przedsiębiorczość oraz innowacyjność. 3. Tworzenie korporacyjnych powiązań sieciowych – w przypadku zapotrzebowania Gmina przeprowadzi projekt polegający na tworzeniu powiązań pomiędzy przedsiębiorcami z jej obszaru. Gdy zaistnieje taka konieczność, projekt będzie poszerzony o przedsiębiorców z innych Gmin powiatu. Takie powiązania są świadomie tworzone przez samorządy w innych krajach europejskich i prowadzą do powstania ciekawych rozwiązań i rozwoju lokalnych przedsiębiorstw. Projekt może być zrealizowany ze środków EFRR i EFS.

Nazwa projektu
Ochrona środowiska naturalnego Gminy Krośniewice poprzez instalację odnawialnych źródeł energii w budynkach prywatnych i użyteczności publicznej
Opis projektu
W poprzednich latach z pomocą środków EFRR na budynkach prywatnych zainstalowano 435 sztuk instalacji kolektorów słonecznych oraz nowoczesny piec na biomasę w Gimnazjum w Krośniewicach. Pozwoliło to chronić środowisko naturalne Gminy poprzez zmniejszenie ilości substancji niebezpiecznych emitowanych do powietrza. Jednak, jak stwierdzono w diagnozie problem smogu w dalszym ciągu występuje na terenach silnie zurbanizowanych. Planowane są więc dalsze inwestycje, które wykorzystywałyby odnawialne źródła energii.
Szacowane koszty
Szacowany koszt projektu to około 8 mln PLN. Planuje się pozyskanie dotacji z EFRR w wysokości 85% kosztów projektu. Wkład EFRR – 6 800 000,00 PLN Wkład własny Gminy Krośniewice – 1 200 000,00 PLN
Szacowana data realizacji
Planuje się realizację projektu w latach 2015 – 2017.
Wpływ na realizację Strategii
Dzięki realizacji projektu zmniejszy się w znacznym stopniu zanieczyszczenie powietrza. Spadnie ilość substancji niebezpiecznych uwalnianych do powietrza. Ochronie podlegać będzie środowisko naturalne Gminy. Spadną również koszty utrzymania budynków.
Wskaźniki osiągnięcia celów
- spadek ilości substancji niebezpiecznych uwalnianych do powietrza, - poprawa zdrowotności mieszkańców, - spadek kosztów utrzymania budynków.
Projekty uzupełniające
1. Działania promujące efektywność energetyczną oraz odnawialne źródła energii – planuje się realizację działań promocyjnych, które finansowane będą z EFS, środków krajowych. Będą one miały na celu wykształcanie postaw ekologicznych wśród mieszkańców. Szczególny nacisk położony zostanie na promowanie efektywności energetycznej w budynkach prywatnych i przedsiębiorstwach.

Nazwa projektu
Przebudowa dróg na terenie Gminy Krośniewice
Opis projektu
Projekt ma na celu uwolnienie terenów inwestycyjnych oraz rozwój przedsiębiorczości w Gminie Krośniewice. Poza tym, zwiększona ma zostać jakość życia mieszkańców terenów wiejskich. Przebudowa dróg będzie więc uzależniona od analizy przeprowadzonej w dokumentacjach technicznych i aktualnych potrzeb.
Szacowane koszty
Szacowany koszt projektu to 10 mln PLN. Planuje się pozyskanie dotacji z EFRR w wysokości 85% kosztów projektu Wkład EFRR (lub PROW) – 8 500 000,00 PLN Wkład własny Gminy Krośniewice – 1 500 000,00 PLN
Szacowana data realizacji
Planuje się realizację projektu w latach 2015 – 2018.
Wpływ na realizację Strategii
Projekt ma zapewnić spójność społeczno-gospodarczą obszaru Gminy Krośniewice. Tereny wiejskie muszą mieć łatwy dostęp do miast i głównych ciągów drogowych.
Wskaźniki osiągnięcia celów
- liczba przedsiębiorstw zlokalizowanych na terenie Gminy, - spadek bezrobocia, - wzrost cen działek na terenie Gminy.
Projekty uzupełniające
Aby osiągnąć cele projektu konieczna jest realizacja projektów komplementarnych realizowanych m.in. ze środków EFRR i EFS: 1. Budowa silnej marki „Krośniewice” – aby przyciągnąć inwestorów niezbędne są działania zmierzające do budowy silnej marki „Krośniewice”. Niezbędne staje się określenie segmentu przedsiębiorstw chętnych do inwestycji w Krośniewicach. Projekt może być zrealizowany ze środków EFRR.

Nazwa projektu
Budowa oraz przebudowa ulic na terenie Miasta Krośniewice wraz z infrastrukturą towarzyszącą
Opis projektu
Projekt jest częścią programu rewitalizacji Miasta Krośniewice. Dostęp do niektórych kwartałów miasta jest utrudniony ze względu na bardzo złą jakość systemu drogowego. Brakuje również podstawowej infrastruktury takiej jak np. sieć kanalizacyjna (sanitarna i deszczowa), oświetlenia. Powoduje to, że warunki życia są trudne. Teren wyludnia się, a rozwój małych firm jest praktycznie niemożliwy. Projekt ma więc za zadanie skomunikować wszystkie kwartały miasta oraz pozwolić na rozwój małych i średnich przedsiębiorstw.
Szacowane koszty
Szacowany koszt projektu to 10 mln PLN. Planuje się pozyskanie dotacji z EFRR w wysokości 85% kosztów projektu Wkład EFRR – 8 500 000,00 PLN Wkład własny Gminy Krośniewice – 1 500 000,00 PLN
Szacowana data realizacji
Planuje się realizację projektu w latach 2015 – 2021
Wpływ na realizację Strategii
Dzięki realizacji projektu zwiększy się dostępność komunikacyjna miasta. Powstaną nowe przedsiębiorstwa (głównie małe i średnie). Zwiększy się tym samym ilość miejsc pracy na terenie miasta.
Wskaźniki osiągnięcia celów
- liczba przedsiębiorstw zlokalizowanych na terenie Gminy, - spadek bezrobocia, - wzrost cen działek na terenie Gminy.
Projekty uzupełniające
Aby osiągnąć cele projektu konieczna jest realizacja projektów komplementarnych realizowanych m.in. ze środków EFRR i EFS: 1. Budowa silnej marki „Krośniewice” – aby przyciągnąć inwestorów niezbędne są działania zmierzające do budowy silnej marki „Krośniewice”. Niezbędne staje się określenie segmentu przedsiębiorstw chętnych do inwestycji w Krośniewicach. Projekt może być zrealizowany ze środków EFRR.

Nazwa projektu
Usuwanie azbestu z terenu Gminy Krośniewice
Opis projektu
Planuje się dalsze prace nad usuwaniem azbestowych pokryć dachowych z terenu Gminy. Wszystkie prace odbywają się zgodnie z Programem Usuwania Azbestu na terenie Gminy i Miasta Krośniewice.
Szacowane koszty
Szacowany koszt projektu to około 1 mln. PLN. Planuje się pozyskiwanie środków zewnętrznych ze źródeł krajowych (m.in. WFOŚiGW).
Szacowana data realizacji
Planuje się realizację projektu w latach 2014 – 2021.
Wpływ na realizację Strategii
Usuwanie azbestu jest ważnym elementem rozwoju Gminy, wpływającym na jakość środowiska naturalnego oraz jakość życia mieszkańców.
Wskaźniki osiągnięcia celów
- poprawa bezpieczeństwa środowiska naturalnego.
Projekty uzupełniające
1. Planuje się organizację działań uświadamiających konieczność usuwania azbestu z dachów budynków prywatnych.

Nazwa projektu
Rewitalizacja terenów po Krośniewickiej Kolei Dojazdowej
Opis projektu
Teren dawnej kolei wąskotorowej to teren zaniedbany. Dlatego też Gmina Krośniewice wraz z partnerami (m.in. powiatem łęczyckim) chcą rewitalizować ten obszar. Rewitalizacja miałaby polegać na przekształceniu linii w szlak krajobrazowy.
Szacowane koszty
Szacowany koszt projektu to 1 mln PLN. Planuje się pozyskanie dotacji z EFRR w wysokości 85% kosztów projektu Wkład EFRR – 850 000,00 PLN

Wkład własny Gminy Krośniewice – 150 000,00 PLN
Szacowana data realizacji
Planuje się realizację projektu w latach 2018 – 2020.
Wpływ na realizację Strategii
Projekt ma zwiększyć ruch turystyczny na terenie Gminy. Dzięki jego realizacji powstaną nowe firmy zajmujące się obsługą turystyki.
Wskaźniki osiągnięcia celów
- poprawa bezpieczeństwa środowiska naturalnego, - zwiększenie ruchu turystycznego.
Projekty uzupełniające
1. W ramach działania w Lokalnej Grupie Działania przewiduje się promocję lokalnych obiektów zabytkowych z terenu Gminy i obszaru działania Lokalnej Grupy Działania.

Nazwa projektu
E - urząd
Opis projektu
Obecny rozwój cywilizacyjny wymusza wykorzystanie w coraz większym stopniu narzędzi ICT w przestrzeni publicznej i prywatnej. Dużego znaczenia nabiera zwłaszcza wykorzystanie nowoczesnych dróg przekazu informacji w świadczeniu usług. Planuje się integrację usług publicznych na platformie dostępnej on-line. Większość spraw mieszkańcy Gminy i Miasta Krośniewice będą mogli załatwić w domu bez konieczności dojazdu do Urzędu Miasta. Internetowa platforma gminna będzie również obejmowała szkoły, przedszkola. Rodzice będą mogli kontrolować postępy dzieci w nauce, dowiadywać się o imprezach, zajęciach pozalekcyjnych. W ramach projektu zakłada się również stworzenie specjalnej sali, w której mieszkańcy będą mogli skorzystać ze wszystkich usług świadczonych drogą elektroniczną. W sali przeszkoleni pracownicy Gminy udzielać będą wskazówek co do funkcjonowania systemu.
Szacowane koszty
Szacowany koszt projektu to około 1 mln. PLN. Planuje się pozyskanie dotacji z EFRR w wysokości 85% kosztów projektu.

Wkład EFRR – 850 000,00 PLN Wkład własny Gminy Krośniewice – 150 000,00 PLN
Szacowana data realizacji
Planuje się realizację projektu w latach 2016 – 2017.
Wpływ na realizację Strategii
Efektem wdrażania nowoczesnych technologii jest likwidacja nierówności w dostępie do informacji. Upowszechnienie systemów informatycznych pozwoli na szybką i sprawną wymianę danych pomiędzy różnymi podmiotami publicznymi i prywatnymi, co w znacznym stopniu poprawi efektywność zarządzania.
Wskaźniki osiągnięcia celów
- poprawa jakości świadczenia usług publicznych.
Projekty uzupełniające
1. Szkolenia dla mieszkańców Gminy z zakresu wykorzystania technologii ICT – planuje się organizację szkoleń dla mieszkańców Gminy. Dostępność do platformy jest uzależniona od chęci i umiejętności mieszkańców. Głównie mieszkańcy starsi obawiają się użycia nowych technologii. Projekt ma pokazać, że jest to łatwe, pomaga w życiu codziennym i w pracy. Planuje się sfinansowanie projektu ze środków EFS.

Wszystkie ww. projekty są zgodne z Miejscowymi Planami Zagospodarowania Przestrzennego. Harmonogram ich realizacji został przedstawiony w rozdziale 9 Plan finansowy.

7.2. Zadania planowane do realizacji po roku 2022

Realizacja poszczególnych projektów jest uzależniona od otrzymania dofinansowania oraz dat ogłaszania poszczególnych konkursów w ramach RPO WŁ lub PROW. Dlatego też harmonogram ma charakter intencyjny i będzie w ramach potrzeb modyfikowany. Jeżeli na poszczególne projekty gmina nie uzyska dofinansowania będzie je prawdopodobnie realizować w kolejnych latach, w tym prawdopodobnie również po roku 2022.

7.3. Powiązania realizowanych zadań z innymi działaniami realizowanymi na terenie powiatu/województwa

A. Powiązania Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Krośniewice na lata 2014 – 2022 z dokumentami i programami planistycznymi stanowiącymi wykładnię polityki regionalnej na poziomach: krajowym, wojewódzkim oraz powiatowym:

∴ Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020

Jak czytamy w Strategii: „Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020 przyjmuje następującą wizję rozwoju regionu:

REGION SPÓJNY TERYTORIALNIE I WIZERUNKOWO, KREATYWNY I KONKURENCYJNY W SKALI KRAJU I EUROPY, O NAJLEPSZEJ DOSTĘPNOŚCI KOMUNIKACYJNEJ, WYRÓŻNIAJĄCY SIĘ ATRAKCYJNOŚCIĄ INWESTYCYJNĄ I WYSOKĄ JAKOŚCIĄ ŻYCIA. Terytorium województwa Łódzkiego cechować będą silne powiązania wewnętrzne i zewnętrzne oraz atrakcyjne warunki zamieszkania i pracy. Promowane będą kreatywne postawy mieszkańców i przedsiębiorców. Zagwarantowanie najlepszej dostępności komunikacyjnej przełoży się na wysoką atrakcyjność inwestycyjną. Istotnym czynnikiem podnoszącym warunki i poziom życia mieszkańców będzie wysoka jakość środowiska przyrodniczego osiągnięta dzięki racjonalnej gospodarce jego zasobami. Województwo łódzkie będzie postrzegane jako region kreatywny i konkurencyjny, wyróżniający się specyficznym potencjałem efektywnie wykorzystywanym na rzecz długookresowego wzrostu oraz zrównoważonego i trwałego rozwoju.

Misja regionu łódzkiego zorientowana na:

PROWADZENIE ZINTEGROWANEJ I TERYTORIALNIE UKIERUNKOWANEJ POLITYKI ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU, OPARTEJ NA WSPÓŁPRACY GOSPODARCZEJ, BUDOWANIU WIĘZI SPOŁECZNYCH ORAZ TOŻSAMOŚCI REGIONALNEJ.

Misja koncentruje strategiczne kierunki działań na:

- budowaniu przyszłości (dobrobytu) regionu dzięki wzmacnianiu endogenicznych potencjałów Województwa oraz współpracy gospodarczej, zarówno w wymiarze regionalnym, krajowym i międzynarodowym;
- budowaniu powiązań między mieszkańcami i społecznościami oraz sprzyjaniu kreowaniu tożsamości Regionalnej z uwzględnieniem wielokulturowości i różnorodności regionalnej.”

Niniejsza Strategia Rozwoju Gminy Krośniewice na lata 2014 – 2022 wpisuje się w swych założeniach w wykładnię rozwoju województwa łódzkiego. Jej cele są spójne z celami strategicznymi dokumentu, a więc także z celami operacyjnymi oraz strategicznymi kierunkami działań. Realizacja działań zawartych w Strategii Krośniewic przyczynia się do realizacji założeń wskazanych w Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020.

∴ Plan Przeciwdziałania Depopulacji w Województwie Łódzkim

Celem głównym Planu jest „Odbudowa kapitału ludzkiego poprzez tworzenie sprzyjających warunków na rynku pracy, rozwój wykształcenia i kompetencji oraz poprawę jakości życia mieszkańców województwa łódzkiego w perspektywie krótko i długookresowej.” Cel ten jest realizowany za pomocą celów szczegółowych. Przedmiotowa Strategia jest zgodna w szczególności z celami o brzmieniu:

- Dostępność i atrakcyjność miejsc pracy w regionie, sprzyjające warunki dla napływu ludności do województwa łódzkiego;
- Równe szanse edukacyjne w regionie, wysoka jakość usług świadczonych w systemie oświaty oraz równy poziom kształcenia na obszarach miejskich i wiejskich, w tym wsparcie na rzecz przeciwdziałania marginalizacji osób z obszarów wiejskich;
- Modernizacja szkolnictwa zawodowego oraz dostosowanie oferty edukacyjnej placówek kształcenia ustawicznego i praktycznego do potrzeb regionalnego i lokalnego rynku pracy;
- Zdrowi i świadomi profilaktyki zdrowia mieszkańcy województwa;
- Aktywizacja zawodowa kobiet/osób powracających na rynek pracy po przerwie związanej z wychowywaniem dzieci lub opieką nad osobami zależnymi;
- Wysoka atrakcyjność zatrudniania osób z grup defaworyzowanych (kobiety/młode matki/osoby niepełnosprawne) dla potencjalnego pracodawcy.

∴ Regionalna Strategia Innowacji dla Województwa Łódzkiego – „LORIS - 2030”

Wizja Innowacyjnego Województwa Łódzkiego w roku 2030 brzmi: „Spójny terytorialnie i wizerunkowo, kreatywny i konkurencyjny w skali kraju i Europy, o najlepszej dostępności komunikacyjnej, wyróżniający się atrakcyjnością inwestycyjną i wysoką jakością życia.”.

Misją jest natomiast: „Prowadzenie aktywnej polityki innowacyjnej z wykorzystaniem potencjału wewnętrznego regionu do pobudzania kreatywności i przedsiębiorczości mieszkańców w trosce o zrównoważony rozwój.”

Województwo Łódzkie w 2030 to region:

- W którym siłą jest różnorodność.
- Który posiada tożsamość kulturową i gospodarczą.
- Który jest otwarty i przychylny dla przedsiębiorstw.
- Kreatywnych ludzi i przedsiębiorców.
- Silnego i konkurencyjnego lokalnego biznesu.
- Lokalnych patriotów.

Przekładając zapisy „LORIS – 2030” na rzeczywistość lokalną, widoczna jest zależność pomiędzy niniejszą Strategią, a dokumentem wojewódzkim. Cel strategii Krośniewic wpisuje się w przedstawioną powyżej Wizję i Misję.

∴ Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego na lata 2014 – 2020

Stwierdza się zgodność strategii z Projektem RPO WŁ na lata 2014 – 2020, wersja 4.0 (w momencie sporządzania Strategii była to najbardziej aktualna wersja dokumentu).

RPO WŁ na la 2014 – 2020 składać się będzie z siedmiu osi priorytetowych:

Oś priorytetowa I – Innowacyjność i konkurencyjność

Oś priorytetowa II – Transport

Oś priorytetowa III – Gospodarka niskoemisyjna i ochrona środowiska

Oś priorytetowa IV – Rewitalizacja i usługi dla społeczeństwa

Oś Priorytetowa V – Zatrudnienie i włączenie społeczne

Oś Priorytetowa VI – Kompetencje i adaptacyjność

Oś Priorytetowa VII – Pomoc techniczna

Niniejsza Strategia zgodna jest w swych zapisach z działaniami w obrębie:

- Osi priorytetowej I – Innowacyjność i konkurencyjność, w szczególności w ramach wzmocnienia konkurencyjności MŚP, sektora rolnego - spójność polega m.in. na promowaniu przedsiębiorczości, w szczególności poprzez ułatwianie gospodarczego wykorzystywania nowych pomysłów oraz sprzyjanie tworzeniu nowych firm; wspieranie zdolności MŚP do wzrostu na rynkach regionalnych, krajowych i międzynarodowych oraz do angażowania się w procesy innowacji.
- Osi priorytetowej II – Transport
Promowanie zrównoważonego transportu i usuwanie niedoborów przepustowości w działaniu najważniejszej infrastruktury sieciowej.
- Osi priorytetowej III – Gospodarka niskoemisyjna i ochrona środowiska
Powiązanie jest widoczne w ramach wspierania przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach, w szczególności wspierania wytwarzania i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych; wspierania efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych, i w sektorze mieszkaniowym. Spójność polega także na promowaniu dostosowania do zmian klimatu, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem oraz zachowaniu i ochronie środowiska naturalnego oraz wspieraniu efektywnego gospodarowania zasobami, m.in. poprzez inwestowanie w sektor gospodarki odpadami/wodnej celem wypełnienia zobowiązań określonych w dorobku prawnym Unii w zakresie środowiska oraz zaspokojenia wykraczających poza te zobowiązania potrzeb inwestycyjnych określonych przez państwa członkowskie.
- Osi priorytetowej IV – Rewitalizacja i usługi dla społeczeństwa
Zwiększenie dostępności, stopnia wykorzystania i jakości TIK (Technologie Informacyjno-Komunikacyjne): wzmocnienie zastosowań TIK dla e-administracji, e-uczenia się, e-włączenia społecznego, e-kultury i e-zdrowia. Powiązanie widoczne jest także w działaniach ukierunkowanych na zachowanie i ochronę środowiska naturalnego oraz wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami: zachowanie, ochronę, promowanie i rozwój

dziedzictwa naturalnego i kulturowego oraz podejmowanie przedsięwzięć mających na celu poprawę stanu jakości środowiska miejskiego, rewitalizację miast, rekultywację i dekontaminację terenów przemysłowych (w tym terenów powojaskowych), zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza i propagowanie działań służących zmniejszeniu hałasu). Bardzo istotne jest także promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją; inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną, które przyczyniają się do rozwoju krajowego, regionalnego i lokalnego, zmniejszania nierówności w zakresie stanu zdrowia, promowanie włączenia społecznego poprzez lepszy dostęp do usług społecznych, kulturalnych i rekreacyjnych, oraz przejścia z usług instytucjonalnych na usługi na poziomie społeczności lokalnych oraz wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich. Inwestowanie w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej.

➤ Osi priorytetowej V – Zatrudnienie i włączenie społeczne

Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz wsparcie mobilności pracowników: praca na własny rachunek, przedsiębiorczość i tworzenie przedsiębiorstw, w tym innowacyjnych mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw. Promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją; aktywne włączenie, w tym z myślą o promowaniu równych szans oraz aktywnego uczestnictwa i zwiększaniu szans na zatrudnienie.

➤ Osi priorytetowej VI – Kompetencje i adaptacyjność

Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz wsparcie mobilności pracowników: równość mężczyzn i kobiet we wszystkich dziedzinach, w tym dostęp do zatrudnienia, rozwój kariery, godzenie życia zawodowego i prywatnego oraz promowanie równości wynagrodzeń za taką samą pracę; przystosowanie pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian; aktywne i zdrowe starzenie się. Inwestowanie w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie: ograniczenie i zapobieganie przedwczesnemu kończeniu nauki szkolnej oraz zapewnianie równego dostępu do dobrej jakości wczesnej edukacji elementarnej oraz kształcenia podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego, z uwzględnieniem formalnych, nieformalnych i pozaformalnych ścieżek kształcenia umożliwiających ponowne podjęcie kształcenia i szkolenia.

Strategia Rozwoju Gminy Krośniewice jest spójna ze wszystkimi osiami priorytetowymi wyszczególnionymi w Projekcie RPO WŁ na lata 2014 – 2020.

∴ **Strategia Rozwoju Kraju 2020**

„Strategia ...” przedstawia Wizję Polski 2020 jako: „aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka i sprawne państwo”. W dokumencie przedstawiono główne obszary interwencji, cele

i priorytety rozwojowe. Niniejsza Strategia Rozwoju Gminy i Miasta Krośniewice wpisuje się w szczególności w następujące dziedziny:

Obszar strategiczny I. Sprawne i efektywne państwo

Cel I.3. Wzmocnienie warunków sprzyjających realizacji indywidualnych potrzeb i aktywności obywatela (rozwój kapitału społecznego; zwiększenie bezpieczeństwa obywatela).

Obszar strategiczny II. Konkurencyjna gospodarka

Cel II.2. Wzrost wydajności gospodarki (poprawa warunków ramowych dla prowadzenia działalności gospodarczej);

Cel II.3. Zwiększenie innowacyjności gospodarki (zwiększenie wykorzystania rozwiązań innowacyjnych);

Cel II.4. Rozwój kapitału ludzkiego (zwiększanie aktywności zawodowej; poprawa jakości kapitału ludzkiego; zwiększanie mobilności zawodowej i przestrzennej);

Cel II.5. Zwiększenie wykorzystania technologii cyfrowych (zapewnienie powszechnego dostępu do Internetu; upowszechnienie wykorzystania technologii cyfrowych; zapewnienie odpowiedniej jakości treści i usług cyfrowych);

Cel II.6. Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko (racjonalne gospodarowanie zasobami; poprawa efektywności energetycznej; zwiększenie dywersyfikacji dostaw paliw i energii; poprawa stanu środowiska; adaptacja do zmian klimatu);

Cel II.7. Zwiększenie efektywności transportu (modernizacja i rozbudowa połączeń transportowych).

Obszar strategiczny III. Spójność społeczna i terytorialna

Cel III.1. Integracja społeczna (zwiększenie aktywności osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym; zmniejszenie ubóstwa w grupach najbardziej nim zagrożonych);

Cel III.2. Zapewnienie dostępu i określonych standardów usług publicznych (podnoszenie jakości i dostępności usług publicznych; zwiększenie efektywności systemu świadczenia usług publicznych).

Strategie są ze sobą spójne m. in. we wszystkich wyżej wymienionych obszarach aktywności.

Strategia Rozwoju Transportu do 2020 roku (z perspektywą do 2030 roku)

Zachodzi zgodność niniejszej strategii ze Strategią Rozwoju Transportu:

CEL GŁÓWNY: Zwiększenie dostępności transportowej oraz poprawa bezpieczeństwa uczestników ruchu i efektywności sektora transportowego, przez tworzenie spójnego, zrównoważonego i przyjaznego użytkownikowi systemu transportowego w wymiarze krajowym, europejskim i globalnym

CEL STRATEGICZNY 1: Stworzenie zintegrowanego systemu transportowego

Cele szczegółowe:

- Stworzenie nowoczesnej, spójnej sieci infrastruktury transportowej
- Poprawa sposobu organizacji i zarządzania systemem transportowym

- Bezpieczeństwo i niezawodność
Ograniczanie negatywnego wpływu transportu na środowisko
- Zbudowanie racjonalnego modelu finansowania inwestycji infrastrukturalnych

Polityka Energetyczna Polski do roku 2030

Strategia zgodna jest z Polityką w szczególności w zakresie rozwoju wykorzystania odnawialnych źródeł energii, w tym biopaliw. Podkreślone jest w niej znaczenie energii słonecznej: „W znacznie większym niż dotychczas stopniu zakłada się wykorzystanie energii promieniowania słonecznego

za pośrednictwem kolektorów słonecznych oraz innowacyjnych technologii fotowoltaicznych.”. Zwrócono również uwagę na biomasę, energię geotermalną oraz wiatr. Polityka energetyczna zakłada wzrost udziału odnawialnych źródeł energii w finalnym zużyciu energii co najmniej do poziomu 15% w 2020 roku oraz dalszy wzrost tego wskaźnika w latach następnych.

∴ Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014 - 2020

Niniejsza Strategia pozostaje spójna z Programem Operacyjnym Wiedza Edukacja Rozwój. Realizacja większości inwestycji zaplanowana jest w układzie komplementarnym do projektów realizowanych

ze środków m.in. Europejskiego Funduszu Społecznego. Zaplanowane w ten sposób przedsięwzięcia spowodują maksymalizację efektów interwencji, wpłyną na zwiększenie ich spójności oraz efektywności.

W wyniku decentralizacji Europejskiego Funduszu Społecznego w Polsce w latach 2014-2020, 72% środków tego Funduszu zasili regionalne programy operacyjne, a 28% Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój.

∴ Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014 - 2020

POLIŚ będzie kontynuacją Programu funkcjonującego w latach 2007 – 2013. Zgodność Strategii z Programem przejawia się w następujących obszarach:

PRIORYTET I (FS)

Promocja odnawialnych źródeł energii i efektywności energetycznej:

- produkcja, dystrybucja oraz wykorzystanie odnawialnych źródeł energii (OZE);
- poprawa efektywności energetycznej w sektorze publicznym i mieszkaniowym;
- rozwój i wdrażanie inteligentnych systemów dystrybucji, np. budowa sieci dystrybucyjnych średniego i niskiego napięcia.

PRIORYTET II (FS)

Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu:

- rozwój infrastruktury środowiskowej (np. oczyszczalnie ścieków, sieć kanalizacyjna oraz wodociągowa, instalacje do zagospodarowania odpadów komunalnych, w tym do ich termicznego przetwarzania);

- ochrona i przywrócenie różnorodności biologicznej, poprawa jakości środowiska miejskiego (np. redukcja zanieczyszczenia powietrza i rekultywacja terenów zdegradowanych);
- dostosowanie do zmian klimatu, np. zabezpieczenie obszarów miejskich przed niekorzystnymi zjawiskami pogodowymi, zarządzanie wodami opadowymi, projekty z zakresu małej retencji oraz systemy zarządzania klęskami żywiołowymi.

PRIORYTET III (FS)

Rozwój infrastruktury transportowej przyjaznej dla środowiska i ważnej w skali europejskiej:

- rozwój drogowej i kolejowej infrastruktury w sieci TEN-T, połączeń kolejowych poza tą siecią oraz w aglomeracjach;
- niskoemisyjny transport miejski, transport śródlądowy, morski i intermodalny;
- poprawa bezpieczeństwa w ruchu lotniczym.

PRIORYTET V (EFRR)

Rozwój infrastruktury bezpieczeństwa energetycznego:

- rozwój inteligentnych systemów dystrybucji, magazynowania i przesyłu gazu ziemnego i energii elektrycznej, np. budowa sieci przesyłowych i dystrybucyjnych gazu ziemnego lub energii elektrycznej.

PRIORYTET VI (EFRR)

Ochrona i rozwój dziedzictwa kulturowego:

- inwestycje w ochronę i rozwój dziedzictwa kulturowego oraz zasobów kultury, np. instytucji kultury, czy też szkół artystycznych.

B. Zadania realizowane w ramach strategii rozwoju powinny być również komplementarne z innymi dokumentami określającymi rozwój danego obszaru, stanowić ich uzupełnienie i przyczyniać się do kompleksowego, zrównoważonego rozwoju danego obszaru. W związku z tym, Strategia pozostaje w ścisłym powiązaniu z:

∴ Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy i Miasta Krośniewice

Strategia Rozwoju Gminy Krośniewice na lata 2014 – 2022 pozostaje spójna z zapisami Studium, m.in. poprzez:

podstawowy cel rozwoju Gminy Krośniewice, jakim jest:

„Stabilny rozwój zapewniający zaspokojenie potrzeb mieszkańców i umożliwiający wzrost poziomu życia, z zachowaniem równowagi między aktywnością społeczno-gospodarczą a ochroną środowiska przyrodniczo-kulturowego.”

Osiągnięcie określonego powyżej strategicznego celu będzie możliwe poprzez:

1. wykorzystanie korzystnego położenia komunikacyjnego miasta i gminy, na przecięciu tranzytowych szlaków drogowych i linii kolejowej, do lokalizacji inwestycji z zakresu logistyki,

transportu i magazynowania – duże możliwości inwestycyjne dają nowe, niezagospodarowane tereny, jakie po wybudowaniu obwodnicy miasta zostały wcielone w jego granice (...);

2. wykorzystanie rolniczego potencjału i charakteru gminy, który wynika z korzystnej struktury agrarnej gruntów (...);
3. wzmocnienie roli miasta Krośniewice jako lokalnego ośrodka miejsko-gminnego świadczącego usługi zaspokajające potrzeby mieszkańców z zakresu administracji publicznej, oświaty, kultury, zdrowia i sportu, jako źródło zaopatrzenia w produkty codziennej potrzeby, a także jako źródło dochodów i miejsce pracy, stanowiące alternatywę dla rolnictwa;
4. ochronę wartości przyrodniczych i kulturowych na terenie gminy, takich jak obiekty zabytkowe, historyczna zabudowa śródmiejska, trasa zabytkowej kolejki wąskotorowej, zespoły dworsko-parkowe, obszary chronione pod względem przyrodniczo-krajobrazowym, ochronę terenów naturalnych przed zainwestowaniem – dolin rzecznych rzeki Miłonki i Ochni wraz z dopływami, lasów, terenów wykorzystywanych rolniczo, stanowiących o charakterze gminy, wpływających na jakość życia mieszkańców;
5. porządkowanie struktury przestrzennej gminy poprzez niedopuszczenie do rozpraszania zabudowy i ograniczenie obudowy dróg tranzytowych na wiejskim obszarze gminy, wytyczanie nowych dróg i określenie zasad wyposażenia w sieci infrastruktury technicznej na terenach niezainwestowanych, określenie zasad zabudowy i zagospodarowania terenów (...).

∴ Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego dla Gminy Krośniewice

Występuje zgodność pomiędzy MPZP dla Gminy Krośniewice a niniejszą Strategią. W szczególności przejawia się to poprzez zapisy mówiące o ochronie zabytków, ich przeznaczeniu oraz warunkach zagospodarowania i użytkowania terenów. Spójność wynika również z zapisów dotyczących zasad ochrony środowiska przyrodniczego, m.in.:

- 1) obowiązuje uporządkowana gospodarka ściekami i odpadami;
 - 2) obowiązuje bezwzględna ochrona wód powierzchniowych i podziemnych oraz zakaz wprowadzenia nie oczyszczonych ścieków do wód;
 - 3) obowiązuje zakaz dokonywania zmian naturalnego ukształtowania terenu oraz zakaz zabudowy dolin rzek;
 - 4) obowiązuje zachowanie istniejących wartości krajobrazowych i przyrodniczych, w tym ochrona istniejących zadrzewień;
 - 5) modernizację istniejących urządzeń melioracyjnych należy prowadzić w sposób zapewniający zachowanie równowagi biologicznej środowiska;
- (...)
- 10) zaleca się stosowanie technologii ekologicznych dla zaopatrzenia w ciepło;
 - 11) należy zmniejszyć uciążliwości hałasu komunikacyjnego.

Powiązanie występuje również w ramach zasad ochrony środowiska w obszarze zbiornika wód podziemnych, w tym m.in. w ramach uporządkowania gospodarki wodnościekowej.

Dodatkowo, wszelkie działania realizowane wg. Strategii muszą być zgodne z zapisami ustalonymi w MPZP.

∴ **Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego dla Miasta Krośniewice**

Strategia jest zgodna z zawartymi w MPZP dla Miasta Krośniewice przeznaczeniem i zasadami zagospodarowania terenu miasta. W szczególności przejawia to poprzez zapisy mówiące o ochronie zabytków, ich przeznaczeniu oraz warunkach zagospodarowania i użytkowania terenów. Spójność wynika również z zapisów dotyczących zasad ochrony środowiska przyrodniczego, m.in.:

- 1) obowiązuje uporządkowana gospodarka ściekami i odpadami;
- 2) obowiązuje bezwzględna ochrona wód powierzchniowych i podziemnych oraz zakaz wprowadzenia nie oczyszczonych ścieków do wód;
- 3) obowiązuje zakaz dokonywania zmian naturalnego ukształtowania terenu;
- 4) obowiązuje zachowanie istniejących wartości krajobrazowych i przyrodniczych, w tym ochrona istniejących zadrzewień;
- 5) zaleca się stosowanie technologii ekologicznych dla zaopatrzenia w ciepło.

Spójność zachodzi również w takich aspektach jak:

- zasady obsługi komunikacyjnej (np. połączeń terenów zabudowy ulicami lokalnymi i dojazdowymi z siecią ulic o charakterze ponadlokalnym; zapewnienie dojazdu do mieszkaniowych działek budowlanych oraz poszczególnych terenów przeznaczonych pod zabudowę ulicami ogólnodostępnymi lokalnymi i dojazdowymi,);
- zasady obsługi w zakresie infrastruktury technicznej (m.in. pełne zaopatrzenie w wodę; uporządkowana gospodarka ściekowa w tym sieć zbiorczej kanalizacji sanitarnej i częściowo deszczowej; zaopatrzenie w energię ciepłą ze scentralizowanych źródeł ciepła oraz ze źródeł indywidualnych; pełne zaopatrzenie w energię elektryczną; realizacja zaopatrzenia w gaz; pełne zaopatrzenie w łączność telekomunikacyjną)
- zasady uzbrojenia terenu wg poszczególnych mediów m. in. w ramach rozbudowy sieci kanalizacyjnej, zbioru odpadów komunalnych, zaopatrzenia w ciepło i wodę.

Dodatkowo, wszelkie działania realizowane wg. Strategii muszą być zgodne z zapisami ustalonymi w MPZP.

∴ **Program Ochrony Środowiska dla Gminy Krośniewice na lata 2011 – 2014**
z perspektywą na lata 2015 – 2018

Strategia jest zgodna z zapisami Programu, jego celem nadrzędnym:

„Trwały, niezagrażający środowisku naturalnemu rozwój społeczno-gospodarczy gminy”

Spójność zachodzi w szczególności w zakresie:

Cel systemowy: Poprawa jakości i ochrona zasobów wód powierzchniowych i podziemnych. Zapewnienie mieszkańcom gminy odpowiedniej jakości wody do picia.

Kierunki działań:

- I. Ograniczenie dopływu zanieczyszczeń do wód powierzchniowych i podziemnych
- II. Racjonalna gospodarka zasobami wodnymi i ochrona przeciwpowodziowa

Cel systemowy: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego. Ochrona przed hałasem polami elektromagnetycznymi.

Kierunki działań:

- I. Ograniczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza z ciepłownictwa
- II. Ograniczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza ze źródeł komunikacyjnych
- III. Ograniczenie emisji do powietrza ze źródeł przemysłowych
- IV. Ochrona przed hałasem

Cel systemowy: Edukacja ekologiczna społeczeństwa.

Kierunek działań:

- I. Podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa

∴ Gminny Program Opieki nad Zabytkami dla Miasta i Gminy Krośniewice

Działania prowadzone w ramach Strategii pozostają zgodne z zapisami Programu. Przy realizacji zadań bezpośrednio dotyczących obiektów zabytkowych oraz ich otoczenia, będą respektowane wszelkie ustalenia prawne obowiązujące w tym zakresie. Strategia jest zgodna z Celami Programu:

1. Konsekwentne i planowe realizowanie zadań kompetencyjnych samorządu dotyczących opieki nad zabytkami jako wyraz uznania znaczenia dziedzictwa kulturowego dla rozwoju miasta i gminy.
2. Ochrona i świadome kształtowanie krajobrazu kulturowego.
3. Wspieranie aktywności lokalnej mającej na celu poszanowanie dziedzictwa kulturowego.
4. Uznanie zasobów dziedzictwa kulturowego gminy za źródło materialnej i niematerialnej satysfakcji jej mieszkańców.
5. Wspieranie inicjatyw sprzyjających wzrostowi środków finansowych na opiekę nad zabytkami.
6. Tworzenie miejsc pracy związanych z opieką nad zabytkami.
7. Powszechna edukacja w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego.
8. Przygotowanie właścicieli i dysponentów obiektów zabytkowych do wykorzystania w opiece nad zabytkami funduszy strukturalnych UE.

∴ Strategia Integracji Polityki Społecznej w Gminie Krośniewice

Niniejsza strategia pozostaje zgodna ze Strategią Integracji Polityki Społecznej, w szczególności w obszarach:

Edukacja – priorytety:

- Zwiększyć ofertę zajęć pozaszkolnych i pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży oraz organizowanie czasu wolnego osób dorosłych.
- Stworzyć warunki do wspierania osób bezrobotnych w efektywnym nabywaniu umiejętności poszukiwania pracy.
- Działać na rzecz rozwijania świadomości zagrożeń.

Infrastruktura:

- Cele pierwszorzędne: Stworzyć warunki do budowania obiektów sportowych, rekreacyjnych i kulturalnych.
- Cele drugorzędne: Podjąć działania w kierunku skomunikowania poszczególnych miejscowości Gminy. Podjąć działania w kierunku rozbudowy infrastruktury technicznej o charakterze prospołecznym.

Problemy społeczne – priorytety:

- Przeciwdziałać zjawisku marazmu społecznego i wyuczonej bezradności.
- Przeciwdziałać bezpośrednim skutkom bezrobocia w Gminie.

Cele pierwszorzędne:

- Przeciwdziałać postępującemu ubożeniu społeczeństwa.
- Przeciwdziałać degradacji wartości rodziny.
- Przeciwdziałać uzależnieniom.

Cele drugorzędne:

- Przeciwdziałać demoralizacji młodzieży.
- Stworzyć warunki do rozpowszechniania polityki zdrowotnej.

Społeczność lokalna:

Cele pierwszorzędne:

- Podjąć działania w kierunku zwiększenia dostępu do kultury.
- Wspierać działalność profilaktyczną i socjalną.
- Umiejętnie wykorzystać posiadane wyniki diagnozy społecznej.

∴ Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Gminy Krośniewice na lata 2006 - 2015

Zachodzi zgodność m. in w zakresie obszarów:

EKOLOGIA

Cele pierwszorzędne:

- Podjąć działania w kierunku stworzenia sprawnego systemu odbioru ścieków z terenu całej gminy.
- Skuteczne wdrożenie systemu segregacji odpadów stałych na terenie całej gminy.
- Podjąć działania w kierunku poprawy architektury zieleni i zadrzewień na terenie całej gminy.

Cele drugorzędne:

- Podjąć działania w kierunku wzrostu świadomości ekologicznej
- Podjąć działania w kierunku ochrona środowiska przed degradacją.
- Stworzenie warunków do zmiany systemu ogrzewania.

INFRASTRUKTURA

Cele pierwszorzędne:

- Podjąć działania w kierunku rozbudowy i modernizacji dróg przebiegających w granicach administracyjnych gminy wraz z infrastrukturą okołodrogową.
- Podjąć działania w kierunku budowy sieci kanalizacyjnej modernizacja sieci wodociągowej.
- Podjąć działania w kierunku dalszej rozbudowy i poprawy infrastruktury technicznej.

Cele drugorzędne:

- Podjąć działania w kierunku rozbudowy oczyszczalni ścieków.
- Podjąć działania w kierunku budowy infrastruktury publicznej.

Cele trzeciorzędne

- Stworzyć nowe i utrzymać istniejące połączenia komunikacyjne na terenie gminy.
- Podjąć działania w kierunku rozbudowy „TARGOWICY”

Cele drugorzędne:

- Stworzyć warunki mające na celu poprawę życia mieszkańców na terenach wiejskich.

SPOŁECZNOŚĆ

Cele pierwszorzędne:

- Stworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości i tworzenia nowych miejsc pracy.
- Podjąć działania dla poprawy bezpieczeństwa publicznego.
- Przeciwdziałać patologiom społecznym.

Cele drugorzędne:

- Podjąć działania w kierunku rozwoju systemu edukacji dorosłych.
- Stworzyć warunki dla lepszego wykorzystania potencjału ludzkiego i wspierać inicjatywy lokalne.
- Stworzyć warunki dla rozwoju infrastruktury turystycznej i sportowej na obszarze gminy.

Cele trzeciorzędne:

- Podjąć działania w kierunku zmniejszenia bezrobocia i aktywizacji ludności.
- Stworzyć warunki do wykorzystania czasu wolnego dzieci i młodzieży.

C. Inwestycje Gminy w latach 2007 – 2013:

Tytuł projektu	Całkowita wartość projektu	Kwota dofinansowania
Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego na lata 2007-2013 i Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013		
„Efektywna edukacja gwarantem rozwoju lokalnego rynku pracy – budowa i wyposażenie Gimnazjum Gminnego w Krośniewicach”	10 321 373,42 zł	8 608 797,11 zł
„Przebudowa drogi gminnej Nr 2173 Nowe – Pawlikowice, Gmina Krośniewice – uzupełnienie obwodnicy Krośniewic i alternatywa dla ruchu lokalnego”	2 517 395,72 zł	1 852 513,42 zł
„Budowa sieci kanalizacji rozdzielczej wraz z rozbudową oczyszczalni ścieków na terenie aglomeracji Krośniewice”	7 576 095,70 zł	6 178 544,34 zł
„Wykorzystanie źródeł energii odnawialnej poprzez powszechną instalację kolektorów słonecznych oraz	11 139 896,80 zł	8 097 052,02 zł

budowę kompleksowej kotłowni na biomasę jako wsparcie działań dla ochrony środowiska w Gminie Krośniewice		
„Budowa i Przebudowa Dróg Gminnych w Gminach Związku Gmin Regionu Kutnowskiego – Etap II”	Związek Gmin Regionu Kutnowskiego pozyskał kwotę ponad 3 840 tys. zł.	
„Przebudowa i remont Stadionu Miejskiego w Krośniewicach – etap II wykonanie boiska wielofunkcyjnego”	301 861,58 zł	185 570,00 zł
„Przebudowa i remont Stadionu Miejskiego w Krośniewicach - etap III - obiekty i urządzenia sportowe - tor BMX oraz SKATE-PARK”	218 295,48 zł	134 198,00 zł
„Budowa systemu ochrony wód powierzchniowych – oczyszczalnie przydomowe – Etap I i Etap II Gmina Krośniewice”	282 517,75 zł	173 617,00 zł
„Budowa ciągu rowerowo – pieszego i parkingu wraz z zagospodarowaniem przyległego terenu”	275 614,00 zł	488 333,00 zł
Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej w Gminie Krośniewice poprzez budowę przydomowych oczyszczalni ścieków oraz przebudowę Stacji Uzdatniania Wody w Nowem	4 212 983,10 zł	2 569 385 zł
Zagospodarowanie oraz modernizacja placu zabaw przy Przedszkolu w gminie Krośniewice	28 492,20 zł	16 299,50 zł
Remont i modernizacja świetlicy wiejskiej w Wymysłowie, gm. Krośniewice	55 700,00 zł	25 000,00 zł
„Zespołowe gry sportowe jako alternatywne sposoby spędzania wolnego czasu - zakup wyposażenia i organizacja turniejady”	20 851,45 zł	13 561,92 zł
Środki krajowe		
Remont/przebudowa kotłowni centralnego ogrzewania w miejscowości Godzięby, gmina Krośniewice	102 303,34 zł Agencja Nieruchomości Rolnych	
Budowa oczyszczalni ścieków w miejscowości Głogowa, gmina Krośniewice	283 146,00 zł Agencja Nieruchomości Rolnych	
Remont/przebudowa oczyszczalni ścieków w miejscowości Godzięby, gmina Krośniewice	69 618,00 zł Agencja Nieruchomości Rolnych	
Budowa kanalizacji sanitarnej do osiedla Błonie i Przebudowa ciągu pieszego – jezdni wraz z infrastrukturą na osiedlu Błonie	430 238,48 zł	344 190,78 zł Agencja Nieruchomości Rolnych
„Zaplanowanie i utworzenie pracowni przyrodniczej „Zielona strefa” w Zespole Szkół Nr 1 w Krośniewicach	40 345,79 zł	37 304,84 zł WFOŚiGW w Łodzi
Wnioski złożone w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich planowane do realizacji w roku 2014:		
Budowa ogólnodostępnego boiska sportowego w Krośniewicach, przy ul. Poznańskiej 15	481 031,13 zł	224 386,00 zł
Zagospodarowanie terenu na cele rekreacyjne i wypoczynkowe w Kopach gmina Krośniewice	62 138,33 zł	40 415 zł

Urządzenie placu zabaw przy Szkole Podstawowej Nr 1 w Krośniewicach oraz organizacja imprezy "Zielono mi..." promującej aktywny i ekologiczny tryb życia	38 514,53 zł	25 000,00 zł
--	--------------	--------------

8. *Oczekiwane wskaźniki efektów realizacji Strategii*

Strategia Rozwoju Gminy Krośniewice będzie monitorowana za pomocą zestawu wskaźników. Pomoże to wyciągać wnioski i mierzyć skuteczność działań podejmowanych przez Gminę. Wskaźniki realizacji Strategii nie są tożsame ze wskaźnikami poszczególnych projektów realizowanych w ramach Programów Unijnych. Wskaźniki Strategii są bardziej ogólne i obrazują ogólne zmiany w Gminie, w następstwie realizacji różnych powiązanych ze sobą projektów. Dołożono wszelkich starań, aby poszczególne projekty wzajemnie na siebie oddziaływały tworząc efekt synergii. Np. działania związane z uporządkowaniem gospodarki wodno-ściekowej połączono z działaniami promocyjnymi czy edukacyjnymi, co ma w rezultacie wpłynąć na rozwój przedsiębiorczości i dopływ nowych inwestorów. Strategia ocenia te działania spójnie. Niezwykle ważnym i niezbędnym etapem jest wyciągnięcie wniosków z realizacji Strategii.

Poszczególne wskaźniki nie są również podporządkowane danym celom strategicznym. Ze względu na efekt synergii należy je monitorować wspólnie.

Poniżej zaprezentowano wskaźniki wraz z opisem ich monitorowania.

1. wzrost średnich dochodów gospodarstw domowych,
 - ✓ informacje na temat poziomu dochodów gospodarstw domowych znajdują się w Głównym Urzędzie Statystycznym (Bank Danych Regionalnych);
 - ✓ wskaźnik umożliwia wskazanie, czy wzrost liczby przedsiębiorstw znajduje swoje odzwierciedlenie we wzroście średnich dochodów;
 - ✓ rozwój Gminy zdeterminowany jest przez rozwój poszczególnych jednostek, ten z kolei oparty jest o ich siłę nabywczą; występuje zatem prosta zależność pomiędzy dochodami mieszkańców, a wzrostem gospodarczym Gminy; wzrost dochodów napędza koniunkturę poprzez zwiększenie ilości zakupywanych dóbr i wykorzystywanych usług;
2. wzrost cen działek na terenie Gminy
 - ✓ wzrost cen gruntów świadczy o rozwoju danego obszaru oraz o wzroście jego konkurencyjności;
 - ✓ wzrost ten spowodowany jest również zwiększeniem się liczby podmiotów zainteresowanych zakupem gruntu;

- ✓ wskaźnik ten pokaże również, jak inwestycje w infrastrukturę techniczną wpłynęły na wzrost konkurencyjności działek;
3. zmniejszenie się stopy bezrobocia
 - ✓ dane dostępne są w Głównym Urzędzie Statystycznym (Bank Danych Regionalnych);
 - ✓ wskaźnik pokaże, czy ilość ewentualnie nowopowstałych przedsiębiorstw ma znaczny wpływ na powstanie nowych miejsc pracy oraz pozwoli na sprawdzenie, jaki wpływ na zmniejszenie się stopy bezrobocia ma wzrost poziomu wykształcenia mieszkańców;
 4. wzrost liczby przedsiębiorstw na terenie Gminy
 - ✓ dane dostępne w Głównym Urzędzie Statystycznym (Bank Danych Lokalnych);
 - ✓ wskaźnik ten pozwoli na powiązanie danych dotyczących wzrostu liczby przedsiębiorstw ze zmniejszeniem się stopy bezrobocia;
 - ✓ dane statystyczne pozwolą sprawdzić w jakich kierunkach dąży rozwój obszaru, które z branż się rozrastają, a które tracą na znaczeniu;
 5. spadek zachorowalności mieszkańców
 - ✓ dane będzie można zweryfikować w Niepublicznych Zakładach Opieki Zdrowotnej;
 - ✓ wskaźnik pozwoli wykazać zależność pomiędzy inwestycjami na rzecz wzrostu efektywności energetycznej budynków oraz wykorzystania energii odnawialnej;
 - ✓ bezwzględnie należy doprowadzić do spadku zachorowalności mieszkańców;
 6. wzrost poziomu wykształcenia mieszkańców
 - ✓ dane dostępne m.in. w Głównym Urzędzie Statystycznym (Bank Danych Lokalnych);
 - ✓ wskaźnik umożliwi skorelowanie zależności pomiędzy wykształceniem, a bezrobociem w Krośniewicach;
 - ✓ należy zwrócić szczególną uwagę na rodzaj wykształcenia w odniesieniu do bycia lub nie bezrobotnym;
 7. zwiększenie się ilości imprez kulturalnych
 - ✓ wskaźnik zademonstruje skłonność społeczeństwa do organizacji oraz uczestnictwa w imprezach o charakterze kulturalnym;
 - ✓ ważne jest, aby imprezy te wzmacniały lokalny patriotyzm i zawierały w sobie elementy promocji kultury i dziedzictwa obszaru;
 8. ilość powstałych dróg
 - ✓ dane dostępne w Urzędzie Miejskim pozwolą sprawdzić, czy powstałe drogi będą miały wpływ na rozwój Gminy i Miasta, czy m.in. dzięki nim obszary inwestycyjne zostaną zagospodarowane;

9. spadek kosztów utrzymania budynków użyteczności publicznej
- ✓ wskaźnik wskaże zasadność podejmowanych prac modernizacyjnych, w tym w szczególności związanych z podniesieniem efektywności energetycznej budynków oraz wykorzystania odnawialnych źródeł energii;
 - ✓ jest to niezwykle pożądanym kierunek zmian na obszarze Gminy i Miasta, m.in. dlatego, że pozwala zaoszczędzić znaczne środki finansowe, które można przeznaczyć np. na wyrównanie dostępu mieszkańców do edukacji;
10. zmniejszenie się ilości wypadków na drogach
- ✓ wskaźnik potwierdzi, jak zły stan dróg wpływa na ilość wypadków, jest on uzależniony od budowy/modernizacji ciągów komunikacyjnych;
 - ✓ wskaźnik będzie można monitorować używając danych służb ratowniczych;

9. Plan finansowy

Poniżej zamieszczono plan finansowy realizacji Strategii. Realizacja poszczególnych projektów jest uzależniona od otrzymania dofinansowania oraz dat ogłaszania poszczególnych konkursów w ramach RPO WŁ lub PROW. Dlatego też harmonogram ma charakter intencyjny i będzie w ramach potrzeb modyfikowany.

Projekt	rok 2014				rok 2015			
	ogółem	Środki UE	Środki własne	inne	ogółem	Środki UE	Środki własne	inne
Kwoty w tys. PLN								
Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej na terenie Miasta Krośniewice poprzez przebudowę stacji uzdatniania wody oraz budowę sieci kanalizacji sanitarnej	0	0	0	0	3000	2550	450	0
Wymiana żeliwnej sieci wodociągowej na terenie Miasta Krośniewice	0	0	0	0	0	0	0	0
Przebudowa kanalizacji ogólnospławnej i budowa kanalizacji sanitarnej na terenie Miasta Krośniewice	0	0	0	0	0	0	0	0
Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Kajew	0	0	0	0	0	0	0	0
Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowościach Nowe oraz Pawlikowice	0	0	0	0	0	0	0	0
Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków	0	0	0	0	0	0	0	0
Przebudowa i remont Stadionu Miejskiego w Krośniewicach	0	0	0	0	0	0	0	0
Zagospodarowanie przestrzeni publicznej wokół szkół	0	0	0	0	0	0	0	0
Budowa targowiska wraz z ulicami dojazdowymi do terenów przemysłowych /usługowych w Krośniewicach	0	0	0	0	0	0	0	0

Rekultywacja składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne we Frankach	0	0	0	0	0	0	0	0
Budowa ulic do terenów przemysłowych i usługowych w Krośniewicach	100	85	15	0	500	425	75	0
Ochrona środowiska naturalnego Gminy Krośniewice poprzez instalację odnawialnych źródeł energii w budynkach prywatnych i użyteczności publicznej	0	0	0	0	2000	1700	300	0
Przebudowa dróg na terenie Gminy Krośniewice	0	0	0	0	500	425	75	0
Budowa oraz przebudowa ulic na terenie Miasta Krośniewice wraz z infrastrukturą towarzyszącą	0	0	0	0	1000	850	150	0
Usuwanie azbestu z terenu Gminy Krośniewice	100	0	0	100	100	0	0	100
Rewitalizacja terenów po Krośniewickiej Kolei Dojazdowej	0	0	0	0	0	0	0	0
E - urząd	0	0	0	0	0	0	0	0

cd.

Projekt	rok 2016				rok 2017			
	ogółem	Środki UE	Środki własne	inne	ogółem	Środki UE	Środki własne	inne
Kwoty w tys. PLN								
Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej na terenie Miasta Krośniewice poprzez przebudowę stacji uzdatniania wody oraz budowę sieci kanalizacji sanitarnej	4000	3400	600	0	0	0	0	0
Wymiana żeliwnej sieci wodociągowej na terenie Miasta Krośniewice	0	0	0	0	500	425	75	0
Przebudowa kanalizacji ogólnospławnej i budowa kanalizacji sanitarnej na terenie Miasta Krośniewice	0	0	0	0	0	0	0	0
Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Kajew	0	0	0	0	0	0	0	0
Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowościach Nowe oraz Pawlikowice	0	0	0	0	1000	850	150	0
Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków	300	255	45	0	300	255	45	0
Przebudowa i remont Stadionu Miejskiego w Krośniewicach	0	0	0	0	1000	850	150	0
Zagospodarowanie przestrzeni publicznej wokół szkół	500	425	75	0	500	425	75	0
Budowa targowiska wraz z ulicami dojazdowymi do terenów przemysłowych /usługowych w Krośniewicach	0	0	0	0	0	0	0	0
Rekultywacja składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne we Frankach	0	0	0	0	0	0	0	0
Budowa ulic do terenów przemysłowych i usługowych w Krośniewicach	500	425	75	0	0	0	0	0
Ochrona środowiska naturalnego Gminy Krośniewice poprzez instalację odnawialnych źródeł energii w budynkach prywatnych i użyteczności publicznej	4000	3400	600	0	2000	1700	300	0
Przebudowa dróg na terenie Gminy Krośniewice	500	425	75	0	1000	850	150	0

Budowa oraz przebudowa ulic na terenie Miasta Krośniewice wraz z infrastrukturą towarzyszącą	2000	1700	300	0	2000	1700	300	0
Usuwanie azbestu z terenu Gminy Krośniewice	100	0	0	100	100	0	0	100
Rewitalizacja terenów po Krośniewickiej Kolei Dojazdowej	0	0	0	0	0	0	0	0
E - urząd	500	425	75	0	500	425	75	0

cd.

Projekt	rok 2018				rok 2019			
Kwoty w tys. PLN	ogółem	Środki UE	Środki własne	inne	ogółem	Środki UE	Środki własne	inne
Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej na terenie Miasta Krośniewice poprzez przebudowę stacji uzdatniania wody oraz budowę sieci kanalizacji sanitarnej	0	0	0	0	0	0	0	0
Wymiana żeliwnej sieci wodociągowej na terenie Miasta Krośniewice	500	425	75	0	0	0	0	0
Przebudowa kanalizacji ogólnospławnej i budowa kanalizacji sanitarnej na terenie Miasta Krośniewice	0	0	0	0	0	0	0	0
Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Kajew	2000	1700	300	0	1000	850	150	0
Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowościach Nowe oraz Pawlikowice	1000	850	150	0	1000	850	150	0
Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków	300	255	45	0	300	255	45	0
Przebudowa i remont Stadionu Miejskiego w Krośniewicach	1000	850	150	0	0	0	0	0
Zagospodarowanie przestrzeni publicznej wokół szkół	500	425	75	0	500	425	75	0
Budowa targowiska wraz z ulicami dojazdowymi do terenów przemysłowych/usługowych w Krośniewicach	0	0	0	0	500	425	75	0
Rekultywacja składowiska odpadów innych niż niebezpieczne obojętne we Frankach	0	0	0	0	0	0	0	0
Budowa ulic do terenów przemysłowych i usługowych w Krośniewicach	0	0	0	0	0	0	0	0
Ochrona środowiska naturalnego Gminy Krośniewice poprzez instalację odnawialnych źródeł energii w budynkach prywatnych i użyteczności publicznej	0	0	0	0	0	0	0	0
Przebudowa dróg na terenie Gminy Krośniewice	3000	2550	450	0	3000	2550	450	0
Budowa oraz przebudowa ulic na terenie Miasta Krośniewice wraz z infrastrukturą towarzyszącą	2000	1700	300	0	1000	850	150	0
Usuwanie azbestu z terenu Gminy Krośniewice	100	0	0	100	100	0	0	100
Rewitalizacja terenów po Krośniewickiej Kolei Dojazdowej	300	255	45	0	400	340	60	0
E - urząd	0	0	0	0	0	0	0	0

cd.

Projekt	rok 2020				rok 2021				rok 2022			
Kwoty w tys. PLN	ogółem	Środki UE	Środki własne	inne	ogółem	Środki UE	Środki własne	inne	ogółem	Środki UE	Środki własne	inne
Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej na terenie Miasta Krośniewice poprzez przebudowę stacji uzdatniania wody oraz budowę sieci kanalizacji sanitarnej	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Wymiana żeliwnej sieci wodociągowej na terenie Miasta Krośniewice	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Przebudowa kanalizacji ogólnospławnej i budowa kanalizacji sanitarnej na terenie Miasta Krośniewice	2000	1700	300	0	3000	2550	450	0	1000	850	150	0
Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Kajew	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowościach Nowe oraz Pawlikowice	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków	300	255	45	0	300	255	45	0	200	170	30	0
Przebudowa i remont Stadionu Miejskiego w Krośniewicach	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Zagospodarowanie przestrzeni publicznej wokół szkół	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Budowa targowiska wraz z ulicami dojazdowymi do terenów przemysłowych/ usługowych w Krośniewicach	500	425	75	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Rekultywacja składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne we Frankach	500	425	75	0	500	425	75	0	0	0	0	0
Budowa ulic do terenów przemysłowych i usługowych w Krośniewicach	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ochrona środowiska naturalnego Gminy Krośniewice poprzez instalację odnawialnych źródeł energii w budynkach prywatnych i użyteczności publicznej	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Przebudowa dróg na terenie Gminy Krośniewice	3000	2550	450	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Budowa oraz przebudowa ulic na terenie Miasta Krośniewice wraz z infrastrukturą towarzyszącą	1000	850	150	0	1000	850	150	0	0	0	0	0
Usuwanie azbestu z terenu Gminy Krośniewice	100	0	0	100	100	0	0	100	0	0	0	0
Rewitalizacja terenów po Krośniewickiej Kolei Dojazdowej	300	255	45	0	0	0	0	0	0	0	0	0
E - urząd	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

10. System wdrażania Strategii

Strategia jest dokumentem ponadkadencyjnym, określającym cele i programy działań na kilka lat oraz wymagającym ciągłej pracy nad podnoszeniem jego jakości. Proces jego wdrażania jest złożonym przedsięwzięciem, wymagającym dobrego przygotowania informacyjnego i stałej komunikacji z otoczeniem. Wdrożeniu Strategii towarzyszyć będzie jego ewaluacja, która będzie się opierać na pozyskiwaniu obiektywnej informacji o jego przebiegu, skutkach i publicznym odbiorze.

Strategia gminy jest warunkiem koniecznym rozwoju danej jednostki terytorialnej. Sam dokument nie jest jednak receptą na sukces. Aby mógł przynieść zaplanowane efekty, konieczne jest sukcesywne jego wdrażanie, czuwanie nad jego realizacją i kontrolowanie przebiegu.

Właściwy proces wdrażania Strategii wymaga połączenia wysiłków wielu instytucji, organizacji i osób. Przedkładana Strategia jest "własnością" społeczności lokalnej - dla niej przede wszystkim była budowana. Udział lokalnych liderów i lokalnej społeczności będzie czynnikiem wspierającym procesy implementacyjne. Niezwykle istotne jest partnerstwo ponadgminne. Wdrażanie wytyczonych planów zakłada potrzebę animacji od podstaw, która wiąże się z głębszymi kwestiami, takimi jak: zmiana mentalności, stosunki społeczne oraz kultura lokalna, których ewolucja jest procesem rozłożonym na wiele lat.

Realizacja Strategii uzależniona jest od wysokości pozyskanych środków zarówno krajowych jak i z funduszy strukturalnych. Biorąc pod uwagę prognozę dopuszczalnej wysokości zobowiązań w poszczególnych latach i wysokość środków, jakie mogą być wydatkowane bezpośrednio z budżetu, możliwości finansowe Gminy wskazują, że na realizację przyjętych celów Jednostka zabezpieczy 15% wkładu w stosunku do uzyskanych środków wspólnotowych.

Za wdrażanie Strategii odpowiedzialny będzie Urząd Miejski Krośniewice.

1. Zarządzanie

Funkcję Instytucji Zarządzającej i koordynującej realizację Strategii będzie pełnił specjalnie powołany zespół pracowników. Zakres zadań Instytucji Zarządzającej obejmuje m.in.:

- ✓ zapewnienia zgodności realizacji Strategii z poszczególnymi dokumentami programowymi wyższego rzędu, w tym w szczególności w zakresie zamówień publicznych, zasad konkurencji, ochrony środowiska, jak też zagwarantowanie przestrzegania zasad zawierania kontraktów publicznych,
- ✓ zbieranie danych statystycznych i finansowych na temat postępów wdrażania oraz przebiegu realizacji projektów w ramach Strategii,
- ✓ zapewnienie przygotowania i wdrożenia planu działań w zakresie informacji i promocji Strategii,
- ✓ przygotowanie rocznych raportów na temat wdrażania Strategii,
- ✓ zbieranie informacji do rocznego raportu o nieprawidłowościach,
- ✓ dokonanie oceny po zakończeniu realizacji Strategii.

2. Instytucja wdrażająca Strategię Gminy Krośniewice.

Urząd Miejski, jako instytucja wdrażająca Strategię, odpowiedzialna będzie za:

- ✓ opracowanie i składanie wniosków o finansowanie zewnętrzne,
- ✓ bezpośrednią realizację działań przewidzianych w Strategii w zakresie przygotowania przetargów, gromadzenia dokumentacji bieżącej, nadzoru nad wykonawcą pod kątem terminowości i jakości wywiązania się z zobowiązania,
- ✓ zapewnienie informowania o współfinansowaniu przez UE realizowanych projektów.

W przypadku Strategii, kluczową postacią w procesie jej realizacji i monitoringu jest Burmistrz. Kierując bieżącą działalnością, ma największy wpływ zarówno na sam proces opracowywania Strategii, jej wdrażania, jak również oceny jej realizacji. Do najważniejszych zadań Burmistrza w zakresie zarządzania i monitoringu należałby bezpośredni nadzór nad wdrażaniem strategii oraz wyznaczenie koordynatora jej realizacji.

Ważną rolę w procesach wdrożeniowych Strategii odgrywać powinien koordynator strategii jako osoba zaangażowana bezpośrednio w realizację zadań wyznaczonych w Dokumencie i dobrze zorientowana w istniejących realiach, mająca jednocześnie bezpośredni wpływ na procesy gospodarcze i społeczne zachodzące w gminie.

Główne zadania koordynatora polegałyby na:

- ✓ bieżącej analizie stanu realizacji Strategii;
- ✓ obserwacji uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych wpływających lub mogących wpłynąć na realizację strategii;
- ✓ prowadzeniu bazy informacji;
- ✓ wypracowaniu kryteriów oceny stanu realizacji Strategii;
- ✓ aktywnym poszukiwaniu źródeł finansowania.

Wdrażanie na każdym etapie podlega weryfikacji i aktualizacji. Opierać powinno się ono na odpowiednim rozdziale zadań realizacyjnych w ramach struktury organizacyjnej Urzędu. Pozwala to na koncentrowanie się na konkretnym przedsięwzięciu, a tym samym zwiększa jego efektywność.

11. Sposoby monitorowania, oceny i komunikacji społecznej Strategii

11.1. System monitorowania

Monitorowanie jest procesem, który ma na celu analizowanie stanu zawansowania projektu czy strategii i jej zgodności z postawionymi celami. Istotą monitorowania jest wyciąganie wniosków z tego, co zostało i nie zostało zrobione. Jest nią także modyfikowanie dalszych poczynań w taki

sposób, aby osiągnąć zakładany cel w przyszłości. Istotnym elementem monitorowania jest wypracowanie technik zbierania informacji oraz opracowanie odpowiednich wskaźników, które będą odzwierciedlały efektywność prowadzonych działań.

Monitorowania wdrażania Strategii oraz jej poszczególnych elementów dokonywać będzie Komitet Monitorujący. Aby zachować ciągłość procesu przygotowania Strategii i jej realizacji, w skład Komitetu Monitorującego wchodzić będą członkowie grupy roboczej, zaangażowanej w sporządzanie Strategii. Skład Komitetu Monitorującego przedstawiać się będzie zatem następująco:

- Burmistrz Krośniewic,
- Skarbnik Gminy
- Koordynator Zespołu
- Przedstawiciel Rady Miejskiej.

Zebrania Komitetu Monitorującego odbywać się będą raz na pół roku. Istnieje możliwość częstszych spotkań po uprzednim zawiadomieniu członków Komitetu przez Sekretariat Komitetu. Funkcję Sekretariatu Komitetu Monitorującego pełnić będzie sekretariat Urzędu Miejskiego. Obowiązkiem Sekretariatu będzie zawiadamianie członków Komitetu o terminach posiedzeń oraz przygotowywanie na w/w posiedzenia szczegółowych informacji na temat postępów w realizacji Strategii w formie standardowego raportu monitorującego. Obowiązkiem Sekretariatu będzie także przygotowywanie protokołów z posiedzeń Komitetu Monitorującego, zawierających ustalenia w/w posiedzeń i przesyłanie ich do członków Komitetu. Komitet Monitorujący analizować będzie ilościowe i jakościowe informacje na temat wdrażanych projektów i całej Strategii w aspekcie finansowym i rzeczowym. Celem takiej analizy jest zapewnienie zgodności realizacji projektów i Strategii z wcześniej zatwierdzonymi założeniami i celami. Jeśli w raportach monitoringowych ujawnione zostaną problemy związane z wdrażaniem Strategii, Komitet Monitorujący powinien podjąć działania mające na celu wyeliminowanie pojawiających się trudności wdrożeniowych.

Na koniec każdego podokresu planowania (tzn. styczniu 2022 roku) Komitet Monitorujący sporządzi raport końcowy, obrazujący faktycznie zrealizowane zadania w kontekście założeń Strategii. Wszelkie rozbieżności pomiędzy ustaleniami Strategii, a jego rzeczywistym wykonaniem będą w w/w raporcie szczegółowo wyjaśnione. Raport końcowy będzie dostępny do wglądu w Urzędzie Miejskim w Krośniewicach.

11.2. Sposób oceny

W procesie monitorowania Strategii przewidziano następujące fazy:

∴ Ocenę wstępną

Rozpoczęcie każdego programu i wchodzących w jego skład projektów poprzedzone zostanie ustaleniem wszelkich parametrów ilościowych i jakościowych (wskaźniki określające wyniki realizowanych zadań). Zostaną również wyraźnie określone etapy cząstkowe realizacji poszczególnych zadań (termin rozpoczęcia i zakończenia). Przyjęte raz parametry powinny być stosowane przez cały czas realizacji programów i projektów.

∴ Monitoring sterujący

Dotyczy całego okresu wdrażania projektu. Zadaniem prowadzonego monitorowania będzie wykrycie wszelkich odchyleń, jakie mają miejsce w trakcie realizacji projektu.

∴ Kontrolę końcową - ewaluację efektów.

Ewaluacja zaczyna się w już procesie planowania/programowania. Można powiedzieć, że planowanie ukierunkowuje ewaluację i ewaluacja ukierunkowuje planowanie przyszłych działań. Jest to bardzo ważna funkcja ewaluacji, gdyż pozwala na zbadanie wewnętrznej logiki programu/projektu. Logika programu/projektu opisuje relacje pomiędzy wszystkimi jego elementami: potrzebami, strategią, celami, nakładami, działaniami, produktami, rezultatami i wpływem. Ewaluacja, badając wewnętrzną spójność programu/projektu, weryfikuje w jaki sposób nakłady programu przekształcane są w produkty, jak produkty prowadzą do uzyskania rezultatów i oddziaływania, a więc i zaspokojenia potrzeb grup docelowych.

Ogólnym celem ewaluacji jest podwyższanie stopnia adekwatności, efektywności i znaczenia rezultatów wynikających z programów finansowanych przez Unię Europejską. Głównym zadaniem jest, zatem dążenie do stałego ulepszania skuteczności i efektywności interwencji publicznej, rozumiane nie tylko jako pozytywne efekty społeczne lub gospodarcze związane bezpośrednio z programem, lecz także jako zwiększenie przejrzystości i promowania działań podejmowanych przez władze publiczne.

Główne zastosowania ewaluacji:

- ✓ identyfikacja słabych i mocnych stron
- ✓ oszacowanie możliwości i ograniczeń
- ✓ usprawnienie zarządzania
- ✓ wskazanie kierunków rozwoju i priorytetów działalności sektora publicznego
- ✓ poprawianie błędów dla celów odpowiedzialności
- ✓ wsparcie alokacji zasobów finansowych
- ✓ ulepszenie procesu decyzyjnego

W szczególności zadaniem ewaluacji jest dostarczenie odpowiednim odbiorcom dokładnych ocen stanu wdrożenia programów w zakresie:

- ✓ działania programów;
- ✓ wydajności i trwałości w stosunku do założonych celów;
- ✓ wpływu na problemy, do których odnoszą się programy;
- ✓ wyciągniętych wniosków w celu poprawy wdrożenia programów i projektowania nowych programów;
- ✓ identyfikacji dobrych praktyk o potencjalnym szerszym zastosowaniu.

Jednym z celów ewaluacji jest również zapewnienie przejrzystości wykorzystania środków publicznych poprzez przekazywanie i upowszechnianie informacji o powodzeniu lub niepowodzeniu przedsięwzięć finansowanych z programów pomocowych. Ewaluacja ma również wymiar edukacyjny. Uczy bowiem rejestrować i stymulować zmianę, analizować i rozumieć złożoność zjawisk.

Ocena końcowa powinna określić na ile zakładane w Strategii cele zostały osiągnięte oraz ustalić przyczyny wszelkich odchyień w realizacji. Ewaluacja posłuży za podstawę sprawdzenia, czy planowane efekty są zgodne z przyjętymi celami i ich miarami. W trakcie ewaluacji zostanie również dokonana analiza podejmowanych działań korygujących. Wnioski z ewaluacji zostaną wykorzystane w trakcie realizacji kolejnych, podobnych projektów w przyszłości.

11.3. Sposób inicjowania współpracy pomiędzy sektorem publicznym, prywatnym i organizacjami pozarządowymi

∴ Uwarunkowania współpracy

Fundamentem ideowym wyznaczającym podstawy współpracy państwa, w tym samorządów terytorialnych i organizacji pozarządowych jest zasada subsydiarności, zapisana w preambule Konstytucji RP. Zakłada ona, że państwo bierze na siebie tylko te zadania, których nie są w stanie rozwiązać obywatele i ich wspólnoty. Praktyczną konsekwencją przyjęcia tej zasady jest decentralizacja państwa i przekazywanie władzy lokalnej wspólnotom samorządowym. Bardzo ważnym krokiem na tej drodze jest przeniesienie znacznej części kompetencji rządu centralnego samorządom: powiatom i województwom. Obok tego procesu powinien się dokonywać proces przekazywania części kompetencji państwa obywatelom dobrowolnie zrzeszającym się dla rozwiązywania zadań społecznych. Przemawiają za tym nie tylko względy ideowe, ale i praktyczne. Nie chodzi tylko o to, że obywatele mają prawo sami definiować swoje problemy i liczyć na pomoc państwa w ich rozwiązywaniu, ale także o to, iż w wielu dziedzinach organizacje te szybciej i taniej potrafią rozwiązać problemy niż administracja rządowa i samorządowa.

Podstawowym faktem, który winni uświadamiać sobie wszyscy samorządowcy i pozarządowcy jest to, że podmiotem ich działania są ludzie. Zarówno samorząd lokalny, jak i organizacje pozarządowe, choć w oparciu o różne podstawy (samorząd z mocy prawa, organizacje dobrowolnie) są reprezentantami społeczności. Obie te instytucje, znów w różny sposób i na różnych zasadach, dążą do wspólnego celu. Jest nim zaspokajanie potrzeb społecznych, służenie ludziom, którzy wybrali swoich przedstawicieli do tych instytucji. Zrozumienie tego, skądinąd oczywistego faktu, nie jest wcale powszechne, a jest to przecież fundament współdziałania, w ramach wspólnej misji, jaką jest dobro społeczności lokalnej. Organizacje pozarządowe z reguły są znacznie bliżej ludzi, wyrastają w odpowiedzi na ich konkretne potrzeby. Administracja natomiast często (na całym świecie zresztą) zapomina o swojej misji, o tym, komu służy. Świadomość misji, nadanie

podmiotowości ludziom uruchamia proces uwłaszczenia obywateli, przywrócenia im podmiotowości poprzez tworzenie możliwości wpływania na własne sprawy. Jednym z nurtów takiego procesu uwłaszczenia obywateli jest budowanie współpracy władz lokalnych z organizacjami pozarządowymi, które pełnią funkcję uspołeczniania życia zbiorowego.

Organizacje, o czym była już mowa, powstają tam, gdzie pojawiają się niezaspokojone potrzeby. Najczęściej są odpowiedzią na problemy dnia codziennego, gdyż te właśnie są najbardziej istotne. Część organizacji w sposób świadomy pozostaje na tym poziomie działania. To jest ich misja, tak określiły swoją rolę i miejsce: pomagać wtedy, gdy pojawia się problem. Najczęściej zresztą uzupełniają w ten sposób działania samorządu i państwa. Jednak inne organizacje starają się poszukiwać przyczyn problemów, a nie tylko łagodzić ich skutki. To jest skuteczna metoda rozwiązywania problemów, ale trudna, bo wymagająca umiejętności i wytrwałości w docieraniu do rzeczywistych źródeł problemów, spojrzenia ponad codziennością. Wiele organizacji, które w tym właśnie upatrują swoją rolę, stara się docierać do źródeł problemów i rozwiązywać je, i to zarówno w skali lokalnej, jak i ogólnopolskiej.

Nie jest to również łatwe dla samorządowców, którzy bardzo często przyniesieni są problemami dnia codziennego: dziurawymi jezdniami, czy brakiem pieniędzy na wypłatę zasiłków z pomocy społecznej. Ale także wśród nich istnieje wiele przykładów starań o patrzenie na problemy w dłuższym horyzoncie czasowym i określanie celów, które odnoszą się do źródeł problemów, a nie tylko do ich skutków - w myśl twierdzenia, że lepiej zapobiegać niż leczyć. Przykładem takiego podejścia do określania celów działania są Strategie w wielu gminach w Polsce.

Świadomość tego, że w działaniu najważniejsze są rezultaty wiąże się ściśle ze świadomością misji, celów. Myślenie w kontekście rezultatów podejmowanych działań wymaga planowania i to w dłuższym horyzoncie czasowym. Finansować należy nie działania, ale ich rezultaty. Dobrze znane są sytuacje, w których pewne rezultaty można osiągnąć bardzo prostymi, tanimi sposobami. Nie da się ich jednak zastosować, trzeba wybrać sposób droższy i niekoniecznie gwarantujący osiągnięcie zakładanych rezultatów, tylko dlatego, że tak mówią przepisy. To bardzo często problem administracji, którego rozwiązaniem mogą być organizacje pozarządowe, elastyczne i - między innymi dzięki temu - skuteczne w działaniu.

Władza samorządowa z mocy prawa jest gospodarzem w swojej gminie. Dobry gospodarz to nie zawsze ten, który sam wszystko potrafi zrobić najlepiej, ale przede wszystkim ten, który potrafi dobrze kierować innymi. Władze samorządowe powinny przede wszystkim tworzyć warunki do współpracy, z wszystkimi tymi, którzy działają dla dobra społeczności lokalnej, w tym z organizacjami pozarządowymi.

Organizacje potrafią osiągać założone rezultaty taniej i skuteczniej niż na przykład jednostki budżetowe, obciążone administracją i skrzepowane przepisami. Jest to również, a może nawet przede wszystkim, ważne z jednego jeszcze powodu. Ludzie wtedy są szczęśliwi, gdy czują w pełni, że ich potrzeby są zaspokajane, gdy się ich nie wyręcza, ale daje się możliwość decydowania o zaspokajaniu własnych potrzeb. Jedną z form takiego uczestnictwa jest właśnie współpraca z organizacjami pozarządowymi, które reprezentują interesy obywateli.

Innym elementem świadomości współpracy jest uświadomienie sobie ról jakie pełnią obaj partnerzy. Oczywiście jest, że podstawą dla określania tych ról jest stan obecny, co nie oznacza, że nie można dążyć - w ramach obowiązujących reguł - do jego zmiany. Władze lokalne, w ramach bycia gospodarzem w swojej gminie, zobowiązane są do świadczenia określonego zakresu usług o określonych standardach. W przeciwieństwie do nich, organizacje tworzone są dobrowolnie, same określają to co robią. W określeniu ról pomaga zidentyfikowanie i przekonanie się nawzajem o swoich atutach. Samorząd, na przykład ma możliwość kreowania warunków i regulacji dotyczących różnych sfer życia publicznego, posiada zasoby i środki na prowadzenie działań na rzecz mieszkańców, ma dostęp do różnych źródeł informacji. Organizacje natomiast są elastyczne, nie są bowiem skrupowane tyłoma przepisami co samorząd, mogą być zatem znacznie bardziej innowacyjne, mają lepsze rozpoznanie potrzeb społecznych, mogą efektywniej świadczyć usługi na rzecz mieszkańców. Dobre poznanie siebie nawzajem, określenie własnych atutów i słabości pozwala precyzyjnie określić role obu partnerów. Różnice w ich możliwościach działania i w tym czym dysponują stanowią siłę współpracy, w której obaj partnerzy mogą uzupełniać się, pomnażając efekty współdziałania.

∴ Organizacje pozarządowe jako partner samorządu terytorialnego

Organizacje są reprezentantem społeczności lokalnej, wyrazicielem potrzeb, dążeń i oczekiwań tej społeczności (lub jej grup). To powoduje, że dla samorządu organizacje stanowią znakomity "pas transmisyjny", którym przepływają informacje zarówno od ludzi do samorządu, jak i od samorządu do społeczeństwa. Organizacje jako reprezentant społeczności powinny mieć zatem możliwość wypowiedzania się w sprawach ważnych dla społeczności i współuczestniczyć w podejmowaniu istotnych dla mieszkańców decyzji. Główne formy współpracy to: stała współpraca informacyjna, konsultacje, współdział w podejmowaniu decyzji przez władze samorządowe. Organizacje świadczą również, o czym była już mowa, pomoc bezpośrednią na rzecz mieszkańców społeczności lokalnej. Dysponują w tym zakresie potencjałem, wiedzą i doświadczeniami. Mogą być zatem znakomitym wykonawcą zadań publicznych, których zakres i sposób realizacji określa samorząd.

Główna forma współpracy: kontraktowanie usług organizacjom przez samorząd. Organizacje obok wykonywania zleczanych przez samorząd zadań publicznych, proponują zupełnie niekonwencjonalne, nowatorskie sposoby rozwiązywania problemów. Pełnią funkcję innowacyjną i w tym zakresie samorząd również powinien współpracować z nimi, przede wszystkim inspirując działania innowacyjne i wspierając ich realizację.

Główne formy współpracy to: programy dotacji i inne formy wspierania organizacji.

Organizacje pozarządowe spośród innych partnerów samorządu terytorialnego wyróżniają następujące cechy:

- ✓ łączenie funkcji usługowej i reprezentacji,
- ✓ bardzo dobre rozpoznanie potrzeb, dążeń i oczekiwań społecznych,
- ✓ elastyczność podejmowanych działań, łatwość w dostosowaniu ich do potrzeb i preferencji klientów/adresatów działań organizacji,
- ✓ potencjał, przede wszystkim ludzki,
- ✓ aktywizowanie i organizowanie wokół działań organizacji społeczności lokalnej,

- ✓ możliwość pozyskiwania środków na realizację działań niedostępnych lub trudno dostępnych dla samorządu i innych partnerów,
- ✓ elastyczność w kalkulowaniu kosztów realizacji działań.

Programy współpracy najczęściej przewidują następujące formy współpracy pomiędzy samorządem i organizacjami pozarządowymi:

- konsultowanie decyzji podejmowanych przez władze samorządowe z organizacjami pozarządowymi, najlepiej w ustalonym wspólnie trybie i formie,

- ✓ zaproszenie organizacji pozarządowych do współtworzenia strategii rozwoju lokalnego, szczególnego znaczenia nabiera w tworzeniu regionalnych planów rozwoju nowych województw samorządowych
- ✓ określenie zasad i procedur ubiegania się przez organizacje pozarządowe o dotacje z budżetu samorządowego na realizację innowacyjnych projektów służących mieszkańcom danej społeczności lokalnej,
- ✓ uwzględnianie organizacji pozarządowych w przetargach na wykonywanie zadań publicznych,
- ✓ stanowienie prawa lokalnego (uchwały Rad Samorządów), które w sposób kompleksowy określają cele, zasady, mechanizmy i formy współpracy samorządu i organizacji pozarządowych.

Różne formy wspierania działań organizacji, na przykład:

- ✓ możliwość korzystania z infrastruktury posiadanej przez samorząd; organizacje bezpłatnie lub na zasadach preferencyjnych mogą korzystać z lokali, sal na szkolenia i konferencje, środków transportu,
- ✓ możliwość korzystania z informacji posiadanych przez samorząd,
- ✓ możliwość korzystania z wiedzy i doświadczeń ekspertów samorządowych,
- ✓ możliwość korzystania z kanałów promocyjnych gminy,
- ✓ możliwość korzystania z kontaktów zagranicznych gminy,
- ✓ możliwość udzielania przez gminę rekomendacji dla organizacji pozarządowych,
- ✓ możliwość korzystania ze szkoleń i to zarówno w zakresie merytorycznych zagadnień, jak i w zakresie rozwoju organizacyjnego, jak też dotyczących funkcjonowania władz samorządowych, urzędu gminy, etc²⁴.

11.4. Działania informacyjne i promocja Strategii

Gmina i Miasto Krośniewice będzie upowszechniać informacje o projektach i jego efektach przede wszystkim na obszarze jego realizacji oraz na ogólnodostępnej stronie internetowej. Informacje

²⁴ Wykorzystano: Tomasz Schimanek, „Organizacje pozarządowe w Polsce”

o projektach i Strategii będą również upowszechniane na terenie Polski. Celem takiego działania jest szeroka promocja projektów oraz zachęcenie do współpracy na terenie Polski i Europy.

Działania promocyjne będą zgodne z wymogami Rozporządzenia w sprawie środków informacyjnych i promocyjnych stosowanych przez Państwa Członkowskie odnośnie pomocy z funduszy strukturalnych.

Zapewnienie informacji zwrotnej jest jednym z kluczowych elementów umożliwiających efektywne wdrażanie Strategii oraz ocenę działań promocyjnych. Również systematyczne zbieranie danych i gromadzenie ich w istniejących bazach danych jest elementem ułatwiającym późniejsze prace i działania promocyjne. Celem ewaluacji działań promocyjnych jest odpowiedź na pytanie, czy wszyscy mieszkańcy regionu mają wystarczającą wiedzę o działaniach realizowanych przez Urząd Miejski. W przypadku problemów z promocją, działania powinny być korygowane w miarę zapisów projektu. Innym celem jest zapewnienie efektywnej promocji przy jednoczesnym obniżeniu jej kosztów.

W prasie lokalnej i regionalnej oraz w Internecie podawane będą systematycznie informacje na temat zaangażowania finansowego UE w realizację projektów oraz stanie zaawansowania realizacji zadań i ich efektów w ramach Strategii.